

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ВОЛОЧИСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2026-2027 РОКИ

(З ПЕРСПЕКТИВОЮ ДІЇ ДО 2034 РОКУ)

Агенція
Регіонального Розвитку
Хмельницької області

Проект

UCORD
Згуртованість та регіональний
розвиток України

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation
Швейцарська Конфедерація

Стратегію розвитку Волочиської міської територіальної громади на 2026-2027 роки (з перспективою дії до 2034 року) було розроблено спільними зусиллями створеної в громаді робочої групи з розробки Стратегії розвитку Волочиської міської територіальної громади та експертів Агенції регіонального розвитку Хмельницької області, у рамках реалізації Швейцарсько-українського проекту «Згуртованість та регіональний розвиток України», UCORD.

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

SWOT-аналіз – аналіз сильних, слабких сторін, а також сприятливих можливостей і загроз
АЗПСМ – амбулаторія загальної практики сімейної медицини
АТ – акціонерне товариство
ВПО – внутрішньо переміщені особи
ГО – громадська організація
ДП – дошкільний підрозділ
ДЮСШ – дитячо-юнацька спортивна школа
ЖКГ – житлово-комунальне господарство
ЗДО – заклад дошкільної освіти
ЗЗСО – заклад загальної середньої освіти
ЗНО – зовнішнє незалежне оцінювання
ЄС – Європейський Союз
КНП – комунальне некомерційне підприємство
КЗ – комунальний заклад
КП – комунальне підприємство
КУ – комунальна установа
НМТ – Національний мультипредметний тест
НСЗУ – Національна служба здоров'я України
МПТБ – медичний пункт тимчасового базування
МТГ – міська територіальна громада
ПДФО – податок з доходів фізичних осіб
ПЗФ – природно-заповідний фонд
ПМД – первинна медична допомога
ТОВ – товариство з обмеженою відповідальністю
РГ – робоча група
СЕА – соціально-економічний аналіз
СЕО – стратегічна екологічна оцінка
СГД – суб'єкт господарської діяльності
СФГ – селянське фермерське господарство
ФП – фельдшерський пункт
ФОП – фізична особа-підприємець
ЦНАП – центр надання адміністративних послуг
ЦПМСД – центр первинної медико-санітарної допомоги

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
I. ПІДХІД, МЕТОДИКА ТА ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ СТРАТЕГІЇ.....	8
II. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ ВОЛОЧИСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	14
2.1. Історичний розвиток територіальної громади.....	14
2.2. Загальна характеристика та географічне розташування.....	31
2.3. Природно-ресурсний потенціал.....	35
2.4. Характеристика населення та трудових ресурсів.....	44
2.5. Порівняння громади з іншими громадами області.....	52
2.6. Наявна інфраструктура.....	55
2.7. Гуманітарна сфера.....	62
2.8. Містобудівна документація.....	82
2.9. Економічний розвиток.....	85
2.10. Фінансовий стан та бюджет громади.....	94
2.11. Адміністративні послуги та цифровізація.....	101
2.12. Інституційна спроможність та міжнародна співпраця.....	103
2.13. Органи самоорганізації населення та громадські об'єднання.....	106
2.14. Результати опитування заінтересованих сторін.....	106
III. SWOT-АНАЛІЗ ВОЛОЧИСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	114
IV. СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ВОЛОЧИСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	119
V. ВИЗНАЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ВОЛОЧИСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	122
VI. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ВОЛОЧИСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	123
6.1. Стратегічна ціль 1. Економічно стійка, конкурентоспроможна та інвестиційно приваблива громада.....	126
6.2. Стратегічна ціль 2. Висока якість життя, людський розвиток та ефективне управління.....	128

6.3. Стратегічна ціль 3. Стійка інфраструктура, безпека та екологічна збалансованість.....	131
--	-----

VII. АНАЛІЗ ВІДПОВІДНОСТІ ПОЛОЖЕНЬ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ВОЛОЧИСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА ДЕРЖАВНІЙ СТРАТЕГІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	134
---	-----

VII. ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ, ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ВОЛОЧИСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2026-2027 РОКИ.....	140
---	-----

Шановні жителі Волочиської міської територіальної громади!

Ми з вами живемо у непростий час. Але саме зараз особливо важливо думати не лише про сьогодні, а й про те, якою буде наша громада завтра – для нас, наших дітей і онуків.

Стратегія розвитку громади – це не просто документ. Це наше спільне бачення майбутнього: щоб у Волочиській громаді було безпечно, затишно, щоб були робочі місця, розвивалася медицина й освіта, щоб молодь хотіла залишатися тут жити і працювати.

Ми хочемо, щоб кожен населений пункт громади розвивався, щоб дороги, освітлення, благоустрій і послуги ставали кращими, а життя – комфортнішим. І головне – щоб люди відчували підтримку, впевненість і перспективу.

Цю Стратегію ми створювали разом – з урахуванням ваших думок, потреб і ідей. І реалізувати її зможемо теж тільки разом.

Дякую кожному, хто працює, допомагає, підтримує і вірить у нашу громаду. Саме завдяки вам вона живе і розвивається.

Запрошую всіх і надалі долучатися до змін, бути активними та небайдужими. Бо майбутнє нашої громади – у наших руках.

З
міський голова

повагою
Костянтин ЧЕРНИЧЕНКО

ВСТУП

В Україні продовжується реформа місцевого самоврядування та децентралізації влади шляхом посилення громад, розширення їхніх повноважень та фінансової самостійності. Для досягнення цієї мети широко почали застосовувати стратегічне планування розвитку на місцевому рівні, головним завданням якого є забезпечення сталого розвитку територій. Попри складні виклики воєнного часу, громади залишаються основою розвитку держави, адже саме на місцевому рівні забезпечується життєдіяльність населення, відновлення інфраструктури та підтримка економіки.

Без чіткого плану дій збалансований та якісний розвиток громади неможливий. Стратегія розвитку територіальної громади – це інструкція, як максимально ефективно використати наявні ресурси (природні, людські, фінансові) з метою досягнення бажаного результату та підвищення рівня життя всіх мешканців.

Основна перевага громад, які мають стратегію – вони знають чого хочуть досягти, які потрібні ресурси, що для цього треба робити, коли і якими силами.

Стратегія розвитку Волочиської міської територіальної громади визначає пріоритети та точки росту громади. Цей документ є основою для більш детальних заходів і проєктів, передбачає залучення і співпрацю представників органів місцевого самоврядування, місцевого бізнесу та громадян. Стратегія – це «живий» документ, який буде розвиватися, змінюватися та адаптуватися, беручи до уваги нові обставини та враховуючи нові виклики.

З метою прогнозованого розвитку територіальної громади створено Стратегію розвитку Волочиської міської територіальної громади на 2026-2027 роки (з перспективою дії до 2034 року) (далі – Стратегія), яка розроблена на основі вивчення програмних документів громади минулих років, проведеного SWOT-аналізу, зустрічей – обговорень з мешканцями територіальної громади, з метою визначення стратегічних пріоритетів громади та бачення її розвитку з перспективою до 2034 року.

Стратегія є робочим документом, використання якого має на меті допомогти мешканцям громади зрозуміти, що відбудеться в їхніх населених пунктах протягом наступних 10 років, на що потрібно звернути увагу у громаді.

Стратегія узгоджується зі Стратегією розвитку Хмельницької області на 2021-2027 роки та Державною стратегією регіонального розвитку до 2027 року, а також відповідає Цілям сталого розвитку ООН, які передбачають економічне зростання, соціальну справедливість, екологічну безпеку та ефективне управління ресурсами. Її реалізація сприятиме підвищенню конкурентоспроможності громади, залученню інвестицій, формуванню нових можливостей для жителів і забезпеченню сталого розвитку території.

I. ПІДХІД, МЕТОДИКА ТА ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ СТРАТЕГІЇ

Методологія підготовки та впровадження Стратегії ґрунтується на твердженні, що її впровадження відбудеться лише за умов об'єднання зусиль виконавців заходів та всіх зацікавлених сторін. У результаті цієї роботи будуть досягнуті визначені цілі, реалізовані спільні проекти, які в цілому забезпечуватимуть сталий розвиток громади.

Стратегію підготовлено на підставі Закону України «Про засади державної регіональної політики», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про стратегічну екологічну оцінку» відповідно до Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265.

Стратегія розроблена з урахуванням положення оновленої Стратегії розвитку Хмельницької області на 2021-2027 роки, затвердженої рішенням Хмельницької обласної ради від 18.06.2025 № 13-26/2025, Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13.08.2024 № 940), Стратегії демографічного розвитку України на період до 2040 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.09.2024 № 922-р, Стратегії ветеранської політики на період до 2030 року та операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2027 роках, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.11.2024 № 1209-р, Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 № 366-р, Стратегії державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року та операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 № 312-р, Національного плану управління відходами до 2033 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 № 1353-р, Водної стратегії України на період до 2050 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 № 1134-р, Національного плану дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 271-р, а також Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30.09.2019 № 722/2019.

Документ має модульний характер – окремі його напрями є самодостатніми, автономними, сформованими в розрахунку на подальше впровадження через реалізацію проєктів, кожен із яких є окремим елементом впровадження Стратегії, але впливатиме на загальний результат. При потребі, документ може бути

доповнений іншими напрямками розвитку, які в подальшому громада визначить, як ключові.

Стратегія ґрунтується на інших документах стратегічного характеру, зокрема, Генеральному плані забудови громади, місцевих цільових програмах.

Залучення широкого кола представників громади до створення Стратегії розвитку Волочиської МТГ дозволяє ідентифікувати та знайти прийнятні шляхи усунення наявних проблем, забезпечити налагодження діалогу між громадськістю та владою. При цьому однією з основних складових процесу планування є обов'язкова участь у ньому всіх активних та зацікавлених представників громади. Розроблена таким чином Стратегія відображає інтереси усіх верств населення, а тому сприймається громадою як «своя». Створена таким чином Стратегія незалежно від особистісних якостей керівників або політичної ситуації спрямовується на покращення стандартів життя, зміцнення місцевої економіки та системи надання послуг.

Етапи розроблення Стратегії:

1. Організація роботи із розроблення Стратегії.

На цьому етапі було оновлено робочу групу з розробки Стратегії розвитку Волочиської міської територіальної громади на 2026-2027 роки (з перспективою дії до 2034 року) та Плану заходів з її реалізації, яку затверджено рішенням виконавчого комітету від 08.04.2026 № 192. Відповідальним за розробку проєктів Стратегії та Плану заходів з її реалізації визначено відділ економічного та агропромислового розвитку, інвестицій, регуляторної діяльності виконавчого комітету Волочиської міської ради.

Список учасників Робочої групи з розробки Стратегії:

1. ЧЕРНИЧЕНКО Костянтин Володимирович – міський голова;
2. ДЗЬОНИК Ірина Володимирівна – начальник відділу економічного та агропромислового розвитку, інвестицій, регуляторної діяльності міської ради, відповідальна за організацію роботи, секретар робочої групи;
3. АТАМАНЧУК Тетяна Федорівна – в.о. начальника відділу освіти, молоді та спорту міської ради;
4. БАЙДА Леонід Миколайович – депутат міської ради;
5. БАСИСТЮК Ганна Володимирівна – староста сіл Поляни, Канівка, Петрівка;
6. БЕЛАК Раїса Василівна – староста села Курилівка;
7. БОВИЧ Сергій Васильович – директор з корпоративних фінансів та інвестицій групи компаній «VITAGRO»;
8. БРУКОВСЬКА Людмила Анатоліївна – начальник відділу соціального захисту населення міської ради;
9. ВОЙЦЕХІВСЬКИЙ Сергій Олександрович – начальник відділу з питань цивільного захисту, охорони праці та мобілізаційної роботи міської ради;
10. ГАРНИК Володимир Володимирович – фізична особа-підприємець;
11. ГОРОБЕЦЬ Михайло Володимирович – депутат районної ради;
12. ГРАНАТИР Ігор Петрович – староста сіл Користова, Бальківці;

13. ДАНЧАК Ольга Василівна – голова ГО «Жіноча рада»;
14. ДАЦЮК Віта Петрівна – начальник відділу земельних відносин та екології міської ради;
15. ДЖУСЬ Василь Миколайович – староста сіл Лозова, Копачівка, Мислова;
16. ЗАВАЛЬНЮК Ірина В'ячеславівна – староста сіл Клинини, Рябіївка, Гонорівка;
17. ЗОЗУЛЯ Тарас Сергійович – начальник юридичного відділу ТОВ «Волочиськ-агро»;
18. КОВАЛЬ Емма Анатоліївна – фізична особа-підприємець;
19. КОВАЛЬ Фросина Сергіївна – староста сіл Щаснівка, Авратин, Збручівка, Пальчинці;
20. КОВАЛЬСЬКА Наталія Феофанівна – староста сіл Соломна, Гречана, Раціборівка, Ріпна, Сербинів;
21. КОВАЛЬЧУК Ганна Іванівна – староста сіл Богданівка, Острів, Нова Гребля, Іванівка;
22. КОЗКІН Дмитро Валерійович – начальник відділу містобудування та архітектури міської ради;
23. КОЗЛОВСЬКА Валентина Миколаївна – староста сіл Гарнишівка, Вигода, Іванівці, Маначин;
24. КОЛОМІЄЦЬ Анатолій Миколайович – директор КП «Центр надання первинної медико-санітарної допомоги»;
25. КРАВЕЦЬ Василь Григорович – депутат міської ради;
26. МЕЛЬНИК Віталій Павлович – директор ПП «Транс-Авто-Д»;
27. МУДРУК Василь Васильович – депутат міської ради;
28. НЕБЕСЮК Тетяна Василівна – в.о. начальника відділу культури і туризму міської ради;
29. НІКІТЮК Вадим Вікторович – заступник міського голови;
30. ОЛІЙНИК Валерій Федорович – староста сіл Зайчики, Постолівка, Тарноруда;
31. ПЕНДРАК Оксана Михайлівна – секретар ради;
32. ПЕТРОВСЬКА Тамара Адамівна – фізична особа-підприємець, депутат міської ради;
33. РОМ Михайло Михайлович – начальник відділу цифрової трансформації міської ради;
34. СЕКРЕТАР Сергій Іванович – староста сіл Федірки, Мирівка;
35. СВИСТУН Оксана Володимирівна – староста сіл Холодець, Кушнірівка;
36. СІНЬКОВ Дмитро Володимирович – фізична особа-підприємець, голова ГО «Здорова нація»;
37. СІСТУК Алла Сергіївна – староста сіл Попівці, Великі Жеребки, Лісове, Кут;
38. СКИБА Олександр Володимирович – заступник директора з питань виробництва Волочиського машинобудівного заводу АТ «Мотор січ»;
39. СЛАВЕЦЬКА Галина Володимирівна – фізична особа-підприємець;

40. СОБУЦЬКИЙ Олег Михайлович – директор ТОВ «Агробізнес»;
41. СОХА Ірина Володимирівна – керівник Офісу розробки та управління проектами Агенції регіонального розвитку Хмельницької області;
42. СТЕПАНЮК Ірина Анатоліївна – начальник служби у справах дітей міської ради;
43. ТРОЯНОВСЬКА Юлія Володимирівна – начальник відділу приватизації, житлово-комунального господарства та комунальної власності міської ради;
44. УСТІАН Марія Миколаївна – депутат міської ради;
45. ФЕДЮЧОК Ольга Степанівна – староста сіл Вочківці, Вільшани, Петрівщина, Ожигівці, Бутівці, Соболівка ;
46. ЦИМБАЛЮК Вікторія Олександрівна – керуючий справами (секретар) виконавчого комітету;
47. ЧОРНЯК Віта Вікторівна – начальник відділу із забезпечення діяльності Центру надання адміністративних послуг міської ради;
48. ЧУБАР Віктор Миколайович – головний лікар КНП «Волочиська багатопрофільна лікарня»;
49. ШАМРАЙ Алла Володимирівна – староста сіл Чухелі, Левківці, Случ;
50. ШЕВЧУК Владислав Володимирович – начальник відділу соціально-психологічної, правової підтримки захисників, захисниць та членів їх сімей міської ради;
51. ШЕВЧУК Людмила Олександрівна – староста сіл Лонки, Кушнірівська Слобідка, Яхнівці.

Для цілей стратегічного планування було визначено, що РГ – робочий орган, створений для організації та підготовки пропозицій з розробки проекту Стратегії та Плану заходів з її реалізації. Саме на засіданнях РГ презентувалися, обговорювалися усі напрями роботи та ухвалювалися відповідні рішення, а робочі матеріали та напрацювання оприлюднювалися на офіційному вебсайті Волочиської міської ради для ознайомлення широкого кола зацікавлених осіб та громадськості.

2. Здійснення соціально-економічного аналізу та формування сценаріїв.

СЕА є важливою складовою процесу розробки Стратегії, оскільки діагностовані у процесі такого аналізу тенденції та проблеми лягають в основу визначення сильних та слабких сторін та розробки сценаріїв розвитку громади.

У рамках роботи над Стратегією членами РГ було підготовлено розгорнуту характеристику громади, що включає її загальні відомості, географічні особливості, демографічну ситуацію, стан розвитку інфраструктури (житлово-комунальної, виробничої, соціальної та комунальної), містобудівну документацію, умови життя населення, економічний та фінансовий розвиток громади.

Соціально-економічний аналіз охоплює всі ключові аспекти життєдіяльності та розвитку громади. Його результати відображають основні тенденції, що формують потенціал подальшого розвитку, а також визначають ключові проблеми, які стримують цей розвиток і потребують першочергового вирішення.

3. Здійснення SWOT-аналізу.

На основі аналізу тенденцій економічного та соціального розвитку громади і визначених проблемних питань здійснено оцінку її потенціалу шляхом проведення SWOT-аналізу. За його результатами визначено ключові внутрішні фактори (сильні та слабкі сторони), а також зовнішні чинники (можливості та загрози), що впливають на розвиток Волочиської міської територіальної громади.

Шляхом формування SWOT-матриці визначено та відібрано, з одного боку, ключові конкурентні переваги громади, а з іншого – найбільш суттєві проблемні питання.

Результати цього етапу дозволили:

- визначити основні орієнтири Стратегії, зокрема шляхи ефективного використання наявного потенціалу, мінімізації внутрішніх слабких сторін та максимального використання зовнішніх можливостей;
- сформувати цілісне бачення поточної ситуації, ключових проблем і ресурсного потенціалу громади, окреслити можливі сценарії розвитку та визначити стратегічне бачення її розвитку до 2034 року.

Результати SWOT-аналізу представлено у формі матриці.

4. Визначення Стратегічного бачення і місії громади.

Стратегічне бачення – це узагальнене уявлення жителів про бажаний майбутній стан громади, яке відображає спільне бачення її розвитку, пріоритети, цінності та ключові орієнтири на довгострокову перспективу. Воно визначає, якою громада прагне стати, та слугує основою для формування стратегічних і оперативних цілей, а також напрямів її розвитку.

У ході робочих зустрічей та обговорень було напрацьовано спільні підходи до визначення пріоритетів розвитку, враховано потреби різних груп населення та особливості окремих територій громади.

На основі отриманих результатів сформовано узагальнене бачення майбутнього громади, яке відображає прагнення до сталого економічного розвитку, підвищення якості життя мешканців, розвитку інфраструктури, створення нових можливостей для бізнесу та забезпечення безпечного і комфортного середовища для проживання. Це бачення стало основою для визначення стратегічних та оперативних цілей розвитку громади.

5. Формування стратегічних та оперативних цілей із відповідними заходами.

На етапі формування стратегічних та оперативних цілей із відповідними заходами було визначено ключові напрями розвитку громади на основі результатів соціально-економічного та SWOT-аналізу. На цьому етапі сформовано стратегічні цілі, які відображають довгострокові пріоритети розвитку, а також оперативні цілі, що деталізують конкретні напрями їх досягнення.

Далі визначено завдання, реалізація яких покликана забезпечити комплексний розвиток Волочиської міської територіальної громади, з урахуванням наявного ресурсного потенціалу, потреб громади та можливостей залучення фінансування. Вони спрямовані на підвищення якості життя населення, розвиток економічного потенціалу, модернізацію інфраструктури, збереження природного та культурного середовища, а також зміцнення соціальної згуртованості й підвищення

конкурентоспроможності громади. Сформована система цілей і заходів забезпечує логічний зв'язок між стратегічним баченням розвитку громади та конкретними кроками його реалізації.

6. Стратегічна екологічна оцінка Стратегії.

У процесі підготовки Стратегії обов'язковим є проведення стратегічної екологічної оцінки, що передбачено Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку». СЕО дала можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків у процесі стратегічного планування.

За результатами СЕО сформовано Звіт про стратегічну екологічну оцінку, висновки якого враховано при затвердженні Стратегії. Це забезпечує збалансований підхід до розвитку громади, коли економічні, соціальні та екологічні пріоритети узгоджуються між собою.

7. Моніторинг та система індикаторів оцінки ефективності впровадження Стратегії.

У системі стратегічного планування моніторинг та оцінка є заключним етапом розробки Стратегії та здійснюються протягом усього періоду її впровадження. Їхнім основним інструментом є система комплексних показників (індикаторів), які відображають як ефективність виконання конкретних завдань, так і засвідчують їхню релевантність стратегічним цілям Стратегії. Ця система має багаторівневу ієрархічну структуру.

Моніторинг і оцінка відіграють ключову роль у процесі управління досягненням стратегічних результатів. Тому їх розбудова повинна бути інтегрованою складовою стратегічного планування. Вже на ранніх етапах має бути сформована система моніторингу та оцінки з відповідними процесами, що забезпечують досягнення запланованих цілей.

Регулярне відстеження стану впровадження заходів і оцінка прогресу у досягненні стратегічних цілей дають змогу визначити ефективність обраних дій та коригувати їх для досягнення запланованих результатів.

8. Громадське обговорення, схвалення та затвердження Стратегії.

Підготовлений проєкт Стратегії був представлений на публічне обговорення та розміщено на офіційному вебсайті Волочиської міської ради для отримання зауважень та пропозицій від широкої громадськості. Отримані коментарі проаналізовано та враховано при доопрацюванні остаточного варіанту Стратегії.

Остаточний варіант Стратегії подано на розгляд та затвердження Волочиською міською радою в установленому порядку.

II. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ ВОЛОЧИСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

2.1. Історичний розвиток територіальної громади

Територія сучасної Волочищини була заселена задовго до появи перших письмових згадок. У межах міста Волочиськ виявлено ряд археологічних пам'яток різних епох. Це, зокрема, чотири поселення бронзового віку (I-II тис. до н.е.), поселення раннього залізного віку, кілька поселень доби Київської держави (XII-XIII ст.). До Державного реєстру нерухомих пам'яток України внесено також багатощарове поселення у с. Поляни (бронзова доба, ранній залізний вік, ранньослов'янський період, давньоруська доба), поселення у с. Мислова та курган у с. Яхнівці (I-II тис. до н.е., бронзова доба), поселення раннього залізного віку та ранньослов'янського періоду у с. Бальківці, поселення черняхівської культури (III ст.) у с. Федірки. Окрім того, дослідниками виявлено кілька десятків археологічних об'єктів різних епох.

Перші письмові згадки про населені пункти сучасної громади стосуються періоду перебування українських земель у складі Великого князівства Литовського та Польського королівства (XV-XVI ст.). Зокрема, село Постолівці (Постолівка) вперше згадане у документі 1403 року, Ожигівці – 1430 року, Волочища (Волочиськ) та Порохня (Порохня) – 1463 року. Із 1569 року волочиська земля належала до Кременецького повіту Волинського воєводства Речі Посполитої.

Вважається, що назва міста Волочиськ є похідною від дієслова «волочити». Ймовірно, на річці Збруч у ранньому Середньовіччі існувала переправа між берегами, через яку волоком переміщували вантажі. Тому цей відрізок шляху був відомий як «волочище». Далі купці та подорожні намагалися досягнути перетину двох відомих шляхів – Чорного і Кучманського на Авратинській височині, де біля сучасних сіл Авратин і Щаснівка. Цими шляхами на наш край часто нападали кримські татари і турки.

Перша документальна згадка про сільце «Волочища» (первісна назва Волочиська) стосується 9 липня 1463 року, коли було підписано акт про поділ спадщини між синами князя Василя Збараського. Тоді поселення перейшло у власність його сина Василя Васильовича. Місце розташування первісного поселення є предметом полеміки серед краєзнавців. Однак із XVII ст. на географічних картах Волочиськ – Волочище чітко фіксується на лівому березі Збруча, і до останньої третини XVIII ст. це було єдине поселення із частковою забудовою на правому березі річки.

У 1546 році у тексті т. зв. «попису» кордону між Коронаю Польською і Великим князівством Литовським, здійсненого спеціальною комісією, вперше згаданий «замочок у Волочищах».

У 1557 році князь Владислав Андрійович Збараський отримав привілей на осадження в селі «подле замку Волочищ» нового міста. Згідно повідомлень польських істориків, у 1580 році поселення Волочиськ спалене жовнірами за несплату оброку зубожілими мешканцями.

Під час поділу батькової спадщини у 1593 році між князями Петром і Стефаном Владиславовичами Збараськими, перший отримав замок й місто Волочища з більшою частиною волості.

У 1594 році наш край відвідав дипломат та мандрівник Еріх Ляссота, котрий у своєму відомому «Щоденнику» зробив запис про Маначин (Manaczin) – «місто і замок Вишневецьких, розташоване над великим ставом» та Волочиськ (Woloczyszcze) – «місто і замок панів Збараських».

Зі згасанням роду князів Збараських у першій половині XVII ст. містечко Волочиськ та волость перейшли у власність родини князів Вишневецьких.

Впливовим містом та центром волості із XVI ст. стали Ожигівці. Князь Андрій Семенович Збараський у 1520-1530 роках купив маєток «Ожигівці». Ймовірно, мурований замок зводив уже його син Стефан, котрий отримав привілей на осадження тут міста (1557). Впродовж кількох десятиліть Ожигівці мали назву Новий Збараж, тому й замок був Новозбараським. Ожиговецький замок (розташований нині у межах с. Токи на Тернопільщині) докладно описав німецький купець Мартин Груневег (1584).

Значним містечком краю із пізнього Середньовіччя був Маначин. Археологами виявлено городище – залишки колись укріпленого поселення XIV-XVII ст. Це місце й сьогодні називається жителями «Замчиськом». Інша частина поселення носить назву «Старе Містисько» – тобто, територія колишнього міста.

Орієнтовно у 1560-ті роки князем Костянтином Вишневецьким на основі Дорофіївського маєтку створена нова волость із центром у поселенні Маначин. Перша документальна згадка про це поселення датується 1569 роком, коли до актових книг Кременецького земського суду було занесене «оповідання» князя Костянтина Вишневецького про призначення його слуги війтом міста Маначина. Перша документальна згадка про Маначинський замок датується 1584 роком.

Серед найдавніших поселень краю слід згадати Тарноруду. Вона відома із 1578 року під назвою Роматинці. У документі 1583 року Тарноруда вже названа містом у володінні магнатського роду Одровонжів. У 1643 році коштом княгині Катерини Сенявської зведений перший у містечку мурований костел. У 1754 році храм перебудований у стилі бароко на пожертвування Ізабелли Чарторийської. Збережений до сьогодні костел був римо-католицьким паломницьким центром до початку XX ст. У сучасній Тарноруді збереглися десятки історичних та архітектурних пам'яток, серед яких – Едельхоф (палац Мордвінових) – садибний комплекс місцевих власників.

Існують відомості про участь жителів краю у подіях Національно-визвольної війни українського народу під проводом Богдана Хмельницького (1648-1657).

У листопаді 1671 року сучасну Волочищину відвідав німецький дипломат та мандрівник Ульріх фон Вердум, котрий залишив цікаві записи про Маначин –

«невелике містечко на острові серед озера, захищене частоколами» та Волочиськ – «мале містечко із замком, оточене валами із землі й частоколами...».

Через певні родинні обставини волочиська спадщина князів Вишневецьких наприкінці XVII ст. перейшла до володінь київського воєводи Юзефа Потоцького, а згодом – до його синів.

У 1772 році Волочиськ та навколишні села викупив за 1,7 млн злотих великий коронний маршалок, відомий політичний діяч Речі Посполитої граф Фридерік-Юзеф Мошинський, позашлюбний внук польського короля Августа II Сильного.

Фото 1. Граф Фридерік-Йозеф Мошинський (1738-1813) – власник Волочиська та околиць

У 1775 році містечку було надано привілей на проведення щорічного ярмарку. Зусиллями Фрідріха Мошинського побудовано нові житлові споруди, волосний банк, костел, мануфактури, гуральню, відкрито фундушеве народне духовне училище, де навчалося 100 дітей. На початку XIX ст. на схід від містечка засновано маєток, який названо Фридриков – за іменем власника. Навколо згодом виникло село Фридрихівка (сучасний центр міста Волочиськ та паркова зона відпочинку).

Граф Фридерік-Йозеф Мошинський карбував монетні жетони. Це приклад приватновласницького монетного обігу, а ймовірно призначення таких жетонів – внутрішній розрахунок землевласників із своїми підлеглими селянами-кріпаками. Серед відомих зразків є два типи згадуваної монети. На одному із них з лицьової сторони зображена цифра «3» (номінальна вартість) й орнамент з двома п'ятикутними розетками, а на звороті – напис «Woloczysk» латиницею, дата – 1777 рік, три симетричні розетки та орнаментальний ободок.

Фото 2. Монетний жетон з написом «Волочиськ»

Наприкінці XVIII ст. Річ Посполита була тричі поділена сусідніми імперіями та припинила існування. Із 1772 року річка Збруч стала прикордонною. За другим поділом (1793) волочиські землі увійшли до складу російської імперії. Окремі населені пункти (Волочиськ, Ожигівці, Мислова, Тарноруда, Щаснівка) були розділені кордоном. Із 1797 року частина населених пунктів сучасної Волочищини увійшла до Подільської, а інша (у т.ч. й Волочиськ) – до Волинської губерній. 1795 року у Волочиську створена сухопутна митниця.

Укрупнення повітів та формування їх територій в основному завершилося у 1804 році. Повіти були поділені на волості. Населені пункти сучасної Волочиської ТГ належали до Авратинської, Волочиської, Маначинської волостей Старокостянтинівського повіту, Сарнівської волості Проскурівського повіту.

Саме у цей період (остання третина XVIII ст.) на правому березі Збруча (колишніх землях волочиського маєтку графів Мошинських) виникає Підволочиськ – тоді присілок села Староміщина. У 1880 році Підволочиськ отримав статус окремого населеного пункту.

Фото 3. Палац Ледоховських у Фридрихівці

У 1860 році графиня Юзефія Шембек (Мошинська) продала волочиський маєток родині Ледоховських, котрі залишалися найбільшими землевласниками

краю. Палац Ледоховських розташовувався на території сучасного Старого (Графського) парку Волочиська. До власності Ледоховських належали, зокрема, горілчані заводи у Волочиську й Користові, два водяні млини, броварня, кінноплемінне господарство, кілька фільварків.

Наприкінці 1870-их років німецьким підприємцями у Волочиську збудований цукровий завод «Збруч».

Волочиський край перебував у так званій «смузі осілості», тому, наприклад, за переписом 1897 року 49,1% населення Волочиська складали євреї. Єврейське населення зробило значний внесок у господарський, торговельний та фінансовий розвиток Надзбруччя.

Цей період характерний бурхливим зростанням краю. Із 1866 року розпочалося будівництво Києво-Балтської залізниці із додатковою гілкою Жмеринка-Проскурів-Волочиськ. За договором між Товариством Одеської залізниці і підрядним товариством «Де Врієр і Ко» 1869 року у Волочиську споруджено залізничну станцію, а саму ділянку шляху добудовано у вересні 1871 року. З листопада 1871 року відкрите залізничне сполучення між Волочиськом та Підволочиськом, що з'єднало дві сусідні імперії. З цього моменту Волочиськ називали «воротами у Європу». Тут діяли прикордонна сторожа та залізнична митна служба. Волочиськ належав до станцій I-го класу, що передбачало наявність вокзалу, а також паровозної споруди й майстерень.

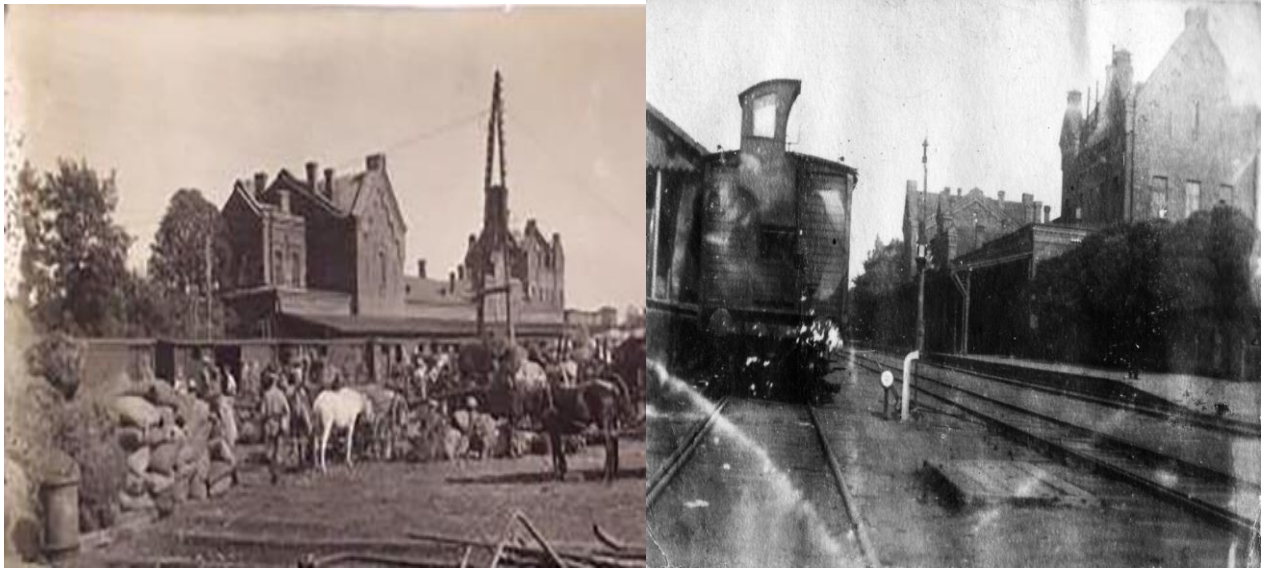

Фото 4, 5. Старий залізничний вокзал Волочиська, знищений під час Другої світової війни, фото до 1914 року

Волочиське однокласне залізничне училище було відкрите у 1897 році, а з 1905 року – училище почало діяти як школа для дітей залізничників. Із 1921 року працювала залізнична трудова школа, згодом реорганізована у Волочиську середню школу (перший її випуск відбувся 1 червня 1935 року). Саме із неї бере початок історія сучасного Волочиського ліцею № 1.

Фото 6. Будівля Волочиського однокласного залізничного училища

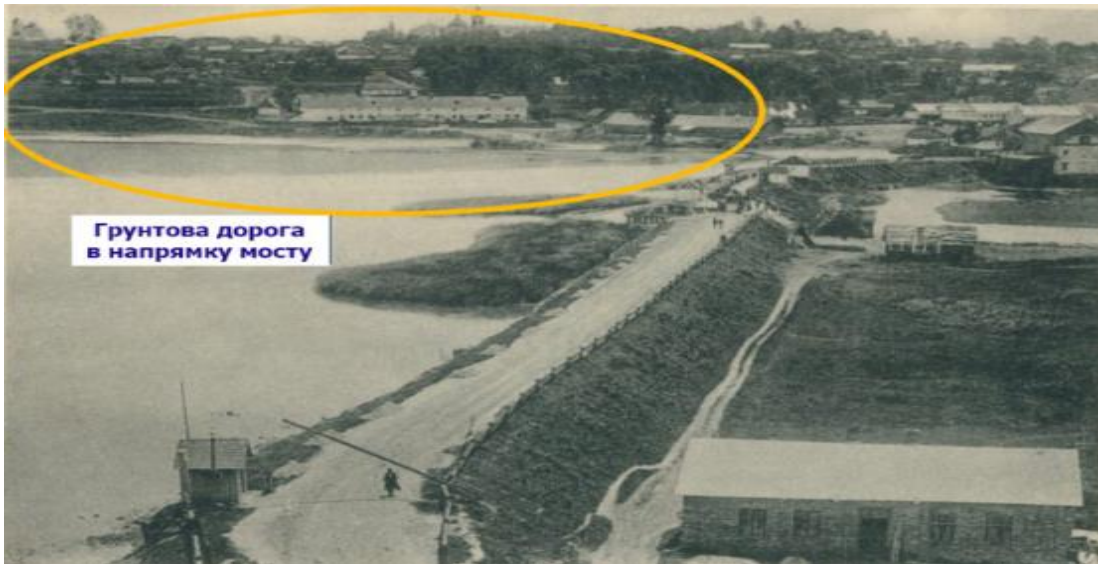
З останньої третини XIX ст. у містечку дислокувалися частини регулярної армії: 12-ий Стародубський драгунський, 3-ій Оренбурзький козачий, 46-ий Дніпровський піхотні полки.

Життя краю диктувалося його прикордонним розташуванням. Волочиську бригаду прикордонної сторожі створено 1899 року у складі Радзивилівського митного округу, із 1909 року – реорганізовано у 19-ту прикордонну Волочиську бригаду. На її базі у 1924 році утворений 22-ий Волочиський прикордонний загін, який ніс службу аж до початку Другої світової війни.

Під час Визвольних змагань українського народу 1917-1921 років Волочищина неодноразово перебувала в епіцентрі збройної боротьби. У квітні 1919 року більшовицькими солдатами був убитий останній волочиський землевласник граф Лев Ледоховський, а його родина емігрувала.

У травні-липні 1919 року через Волочиський край відбувався Літній наступ Дієвої армії УНР (Проскурівський прорив). 3 червня підрозділи Запорізької дивізії армії УНР звільнили Волочиськ від російських більшовицьких окупантів. Найбільше тоді відзначилася 3-тя Окрема кінна бригада «Чорні запорожці» полковника Петра Дяченка та повстанське з'єднання «Запорозька Січ» отамана Юхима Божка.

У листопаді 1920 року тривали останні запеклі бої за незалежність УНР у межах її території проти російських більшовицьких військ. У Фридрихівці та Волочиську перебувала остання тимчасова столиця уряду УНР на чолі з Головним отаманом Симоном Петлюрою, відбулися три урядові засідання. 20-21 листопада 1920 року українські війська вимушено форсували річку Збруч через Волочиськ, Ожиговці та Нову Греблю (суч. Збручівка) і згодом були інтерновані на польській території.

Грунтова дорога
в напрямку мосту

Фото 7. Панорама містечка Волочиськ із позначенням ґрунтової дороги, якою пересувалися бійці армії УНР у листопаді 1920 р.

У боях за Волочиськ відзначилися кінні та артилерійські підрозділи українського війська. Тут перебували видатні українські військові діячі: генерали Михайло та Іван Омеляновичі-Павленки, Олекса Алмазов, Андрій Гулий-Гуленко, Юрій Тютюнник.

Як прикордонна територія Волочищина зіткнулася із труднощами відбудови народного господарства через розорення краю під час Першої світової війни та Визвольних змагань.

У березні 1923 року в Подільській губернії ліквідовано повіти і волості, на території сучасної Хмельниччини створено округи. З 7 березня 1923 року Волочиськ стає районним центром Проскурівської округи (1923-1930). До складу району ввійшли населені пункти Волочиської та Маначинської волостей, а у березні 1924 року – 10 населених пунктів колишніх Авратинської та Купільської волостей.

З 1932 по 1937 року Волочиський район перебував у складі Вінницької області, а з вересня 1937 року утворена Кам'янець-Подільська область, у складі якої населені пункти сучасної Волочищини перебували з 1937 по 1954 роки.

Згідно державної політики «коренізації» у 1925-1926 роках розпочалося створення національних сільських рад у місцях компактного проживання національних меншин. У Проскурівській окрузі створено 16 польських сільрад, в т.ч. у Волочиському районі, а також окрема Волочиська єврейська селищна рада. У районному центрі діяла 7-річна єврейська школа, 2 єврейські клуби, бібліотека, заклади торгівлі, соціального обслуговування, дрібні ремісничі установи. Польська та єврейська громади району брали участь у політичному житті, розвивали сільськогосподарську та кредитну кооперацію, землевпорядкування та агродопомогу.

У 1926 році у Волочиську відкрито першу семирічну школу, а згодом – сільськогосподарський технікум, пізніше переведений у с. Дзеленці. У той період

нагальною проблемою була ліквідація неписьменності населення. Із цією метою у багатьох селах району діяли лікнепи.

Наприкінці 1920-х років у Волочиську діяли маслозавод, хлібоприймальні пункти, цегельний завод. У 1931 році здійснено реконструкцію, а наступного року – капітальний ремонт цукроварні ім. Домбаля у Волочиську. Встановлено нові вакуум-апарати, центрифуги, прокладено гілку до залізничної станції.

У березні 1930 року у Волочиську вийшов з друку перший номер районної газети «Прикордонний комунар», тоді ж засновано друкарню. Після Другої світової війни газета отримала назву «Зоря». На її шпальтах вже майже 100 років широко висвітлюється сьогоденне життя краю та його історія.

У 1932-1933 роках Волочищина пережила трагедію штучного Голодомору. Згідно архівних даних встановлено, що від Голодомору постраждало 62 населених пункти Волочиського району. Загальна кількість померлих налічувала близько 2200 осіб, з яких встановлено 1461 прізвище. Окремі жителі Волочищини в ті жахливі часи виявили особливий гуманізм та внесені до Національного списку рятівників людей від Голодомору. У вересні 1993 року у Волочиську був споруджений один із перших на Хмельниччині пам'ятник жертвам Голодомору.

Із 1932 року бере початок історія Волочиської районної лікарні. У 1935 році лікарня отримала нову будівлю. Важливу роль у побутовому обслуговуванні населення у повоєнний час грали кооперативні артілі, зосереджені у Волочиську. Артіль «Труд» займалася ремонтом та пошиттям взуття і одягу, артіль «Економія» виготовляла взуття та швейні вироби, артіль «Червоний прикордонник» виробляла нитки, мотузки та сітки, а «Прикордонний харчовик» – хлібобулочні вироби.

Із 1934 року почала діяти районна бібліотека для дорослих.

Волочищина, розташована на прикордонні СРСР, розглядалася державною владою як «поле поширення політично неблагонадійного елементу». Саме цим мотивувалася потреба «очищення» прикордонної смуги. Ці події були по суті брутальним нехтуванням правами людини і носили злочинний характер. За «пропаганду ідей націоналізму» у районі закривалися польські клуби та бібліотеки. З 1 вересня 1935 року припинено випуск польської районної газети «Комунар пограниччя». Постановою Вінницького обкому КП(б)У національні сільські ради (польські, єврейські) зливалися з українськими. Серед ліквідованих – Гайдайківська, Канівська, Куровецька та Тарнорудська сільради Волочиського району.

У грудні 1934 року ЦК ВКП(б) надіслало в Україну телеграму з вимогою організувати масштабну операцію з переселення польських та німецьких громадян із західних областей УСРР. Масова депортація відбулася навесні 1936 року. На першому етапі з Волочиського району у Казахстан переселено 500 польських родин, на другому – ще 200. Більша частина із них стала жителями села Подільське Кокчетавської області, названого в пам'ять про малу батьківщину.

Друга п'ятирічка в СРСР (1932-1937) відома як «безбожна». Владою було розграбовано церковне майно, знищено близько 45 культових споруд району, у

т.ч. у Волочиську зруйновано Покровську парафіяльну церкву (1853-1860), храм св. Олександра Невського (1892), спалюжено римо-католицький костел Святої Трійці (1817).

Важкі випробування принесла на Волочищину доба Великого Терору, здійснюваного сталінським режимом. За неповними даними в районі у 1937-1938 роках репресовано 3107 людей, із яких 769 – розстріляно. Атмосфера страху, цькування так званих «ворогів народу», свавілля позасудових каральних органів, переслідування представників різних верств населення стали прикметою часу. Людей безпідставно звинувачували у контрреволюційній діяльності, членстві в таємних організаціях, шпигунстві, зраді Батьківщині, антирадянській діяльності, шкідництві, терористичній та диверсійній діяльності. Серед переслідуваних часто опинялися навіть неповнолітні.

Багато бід для нашого краю принесла Друга світова війна. До армійських лав мобілізовано понад 4,5 тис. жителів Волочищини.

До початку липня 1941 року тут відбувалися тяжкі оборонні бої. 3 липня 1941 року у районі, що входив до складу Проскурівського гебіткомісаріату, встановився жорстокий окупаційний режим. У Війтівцях та Волочиську діяли табори для військовополонених.

Окупанти вдалися до політики Голокосту. 1 серпня 1942 року в околицях південно-східної частини с. Фридрихівка, на території колишнього цегельного заводу, підрозділами СС та поліції розстріляно понад 4 тис. жителів єврейської національності Волочиська та інших населених пунктів.

Мирне населення Волочищини зазнало важких поборів, економічного та морального тиску, знущань з боку окупантів, грабунків особистих речей, домашніх тварин, продуктів харчування. Зруйновано, спалено та підірвано вибухівкою школи, бібліотеки, аптеки, лікарні, будівлі 2 вокзалів, народного суду, Держбанку, райфінвідділу, пошти, радіовузла, магазини споживкооперації, зерносховища, будівлі райвиконкому тощо.

Окупаційний період приніс району збитки на суму 105,0 млн карбованців. Нацистами розстріляно 9297 мирних мешканців, 3932 людей вивезено на примусові роботи до Німеччини. Кілька населених пунктів були вщент спалено окупантами, зокрема сіл Канівка, Лозова, Ріпна.

Волочиський район був взятий під контроль радянськими військами І-го Українського фронту під час проведення Проскурівсько-Чернівецької наступальної операції (березень 1944). 6390 жителів Волочищини загинуло на фронтах Другої світової війни.

4 червня 1945 року указом Президії Верховної Ради УРСР с. Фридрихівка було перейменоване у с. Волочиськ-2. В адміністративно-територіальному поділі Волочиського району періодично відбувалися зміни. У 1946-1959 роках землі Авратинської сільської ради належали до Базалійського району; Гречанецької, Зайчиківської, Постолівської, Соломнянської сільських рад – до Сатанівського району. Указом Президії Верховної Ради СРСР від 04.02.1954 Кам'янець-

Подільську область перейменовано на Хмельницьку. У 1956 році Волочиськ, об'єднавшись із селом Волочиськ-2, отримує статус селища міського типу.

Із перших мирних днів жителі Волочищини важко працювали для відбудови району. Вже у березні 1944 року відновлено діяльність маслозаводу та інкубаторної станції у Волочиську. Незважаючи на відсутність транспорту та будівельних матеріалів, не припинялася робота на цукровому заводі, колектив якого завершив відновлення у 1950 році, достроково. У 1947 році почав працювати цегельний завод, майже повністю знищений окупантами. З 1947 році у районному центрі відкрито новий кінотеатр на 300 місць.

Фото 8. Волочиський цукровий завод, 1950 рік

Із 1946 року колгосп «Авангард» у с. Лонки очолив А.Й. Андрієвський. За роки його управління побудовано комплекс побутово-господарських споруд загального користування: пекарню, млин, електростанцію, приміщення контори колгоспу, сільської ради (в якому знаходилась бібліотека), універсальний та продуктовий магазин, баню, поліклініку, лікарню, аптеку, дитячий садочок, школу, два клуби, проведено лінії електропередач, споруджено будинки для спеціалістів, озеленено вулиці села. Господарство вирізнялося значними врожаєм сільськогосподарських культур та надоями молока.

У 1950 році сільськогосподарські артіль «Червона зірка» та імені Т.Шевченка об'єднались в одну – «Червона зірка», яку очолив Г.Ф. Целех. Колгосп спеціалізувався на відгодівлі великої рогатої худоби, об'єднував села Копачівка, Мислова, Лозова, м. Волочиськ-1. На кошти господарства у м.Волочиськ-1 було закладено дві нові вулиці, на кожній з них споруджено 24 будинки типу котеджів. У 1967 році відкрився дитячий садочок «Орлятко» на 140 місць. Збудовано та відкрито новий магазин, було закладено парк-сад площею 4 га.

У 1957 році дала струм Тарнорудська міжколгоспна ГЕС, споруджена спільними зусиллями Волочиського та Підволочиського районів.

Фото 9. Тарнорудська ГЕС

У 1963 році Волочиський район було нагороджено дипломом І ст. Всесоюзної виставки досягнень народного господарства за найвищі врожаї пшениці.

З нагоди відзначення 500-річчя заснування Волочиська у 1963 році споруджено районну бібліотеку, кінотеатр «Україна», відкрито музичну школу.

Найбільших успіхів Волочищина досягла за період 1965-1972 років, коли керівником району працював М.І.Починок. Побудовано і запрацювали завод «Номінал» (виробник конденсаторів постійної ємності), плодоконсервний завод, швейна фабрика, 2 цегельні заводи, зерноелеватор, оптовий цех харчокомбінату, завод металовиробів, база пересувної механізованої колони, комбінат побутового обслуговування населення «Ювілейний», маслосирзавод, комбінат громадського харчування, хлібокомбінат, підприємство «Сільгосптехніка», машинолічильна станція для механізованого обліку. Збудовано СПТУ № 5, 2 дитячі садки, нову поліклініку, готель, районний універмаг, ресторан «Золотий колос», Будинок зв'язку, дво- та триповерхові будинки, добудовано середню школу № 1.

У цей час Волочиськ було газифіковано, проведено каналізацію та водопровід. У 1968 році розпочав роботу потужний телеретранслятор і радіостанція. У 1964 році електричні мережі району підключено до Європейської електроенергосистеми, а в січні 1971 році – завершено електрифікацію колгоспів району, сільськогосподарських підприємств та населених пунктів.

У 1969 році відкрито Волочиську дитячо-юнацьку спортивну школу. Її вихованцями стали відомі на Хмельниччині та за її межами спортсмени. Серед них – заслужений майстер спорту, багаторазовий чемпіон СРСР, семиразовий чемпіон світу із веслування на каное Валерій Вешко. У 1984 році у районному центрі відкрито стадіон «Юність», на базі якого створено ДЮСШ спортивного товариства «Колос».

Указом Президії Верховної Ради УРСР від 9 жовтня 1970 року селище міського типу Волочиськ віднесено до категорії міст районного підпорядкування.

У 1971 році засновано Волочиський машинобудівний завод як філіал Запорізького моторобудівного заводу – єдиного в УРСР підприємства по виробництву та ремонту двигунів для літаків та вертольотів різних модифікацій.

За період 1970-х – середини 1980-х років у Волочиську збудовано швейну фабрику, ресторан і готель «Дружба» (1975), будинок побуту «Поділля», нову будівлю районного будинку культури (1977), відкрито художню школу, середню школу № 5, завод металовиробів, елеватор, приміщення Будинку Рад, два дитсадки по 240 місць, здано в експлуатацію понад 1 тис. квартир і розпочато будівництво першої дев'ятиповерхівки. У районі побудовано і введено у дію 48 приміщень ферм, у тому числі 2 комплекси по відгодівлі великої рогатої худоби, сільські будинки культури, школи, їдальні, дороги з твердим покриттям.

У 1979 році відкрито Волочиський районний історичний музей. У 1986 році за індивідуальним проєктом було побудовано нове приміщення Волочиської музичної школи, при якій сьогодні діють образотворче (з 1981) та хореографічне (з 1988) відділення. У 1993 році заклад реорганізовано у Волочиську дитячу школу мистецтв.

132 військовослужбовці із Волочиського району брали участь у війні в Афганістані (1979-1989), з них семеро – загинули.

У квітні 1986 року сталася техногенна катастрофа на Чорнобильській АЕС. Близько 200 осіб із Волочищини (лікарів, працівників органів внутрішніх справ, водіїв, військовослужбовців, працівників сфери харчування, будівельників тощо) було мобілізовано на ліквідацію наслідків радіаційного забруднення. Ціною інколи власного здоров'я ліквідатори виконали свій обов'язок. Їх подвиг увічнено спорудженням у 2009 році пам'ятника «Героям-чорнобильцям».

Із початком державного курсу перебудови відбувалося поступове скорочення виробництва. Натомість із грудня 1989 року у районі з'явилися перші кооперативи, а згодом – підприємства малого бізнесу.

Серед них виробничо-торгівельне об'єднання «Збруч» (1990-2002). Підприємство здійснювало діяльність за 17 напрямками. Воно сприяло також створенню та функціонуванню у Волочиську місцевої студії телебачення «Збручанський вісник», на той час єдиної місцевої телестудії в Хмельницькій області, яка забезпечувала широке висвітлення суспільного, культурного та економічного життя району і міста.

Волочиський край пережив усі складнощі та звивисті повороти новітньої української історії. Його розвиток у перші роки гальмувався економічними проблемами, розпадом виробничих зв'язків, соціальною напругою. Пройшовши період економічної стагнації, Волочищина зберегла поступальний розвиток на сучасному етапі. Спільними зусиллями вдалося налагодити промислове виробництво, покращити благоустрій багатьох населених пунктів, залучити громади до творення власного життя.

Нове покоління промисловців та господарників вирізняється високими показниками виробництва та соціальною відповідальністю. Серед таких – ТОВ «ГРУПА КОМПАНІЙ «ВІТАГРО», ТОВ «ВОЛОЧИСЬК-АГРО», ПП «ТАД», ТОВ

«ПТАХОФАБРИКА «ВОЛОЧИСЬКА», ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ ВОЛОЧИСЬКИЙ МАШИНОБУДІВНИЙ ЗАВОД АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «МОТОР СІЧ», ВОЛОЧИСЬКА ФІЛІЯ ТОВ «АГРОБІЗНЕС», ТОВ «АГРОФІРМА «ПОДІЛЬСЬКА ЗЕРНОВА КОМПАНІЯ», ФІЛІЯ «ЦЕГЕЛЬНИЙ ЗАВОД М.ВОЛОЧИСЬК» ТОВ «ТЕРНОПІЛЬБУД», ТОВ «ВОЛОЧИСЬКИЙ ЦЕГЕЛЬНИК», ТОВ «УКРЕНЕРГОСИСТЕМИ».

22 січня 1992 року з нагоди річниці Акту Злуки українських земель відбулася перша символічна зустріч делегацій Волочиського та Підволочиського районів на мості Єднання через річку Збруч, що стала традиційною та набула статусу Регіонального свята Хмельницької та Тернопільської областей.

У лютому 1999 року запрацювала збудована Волочиським машинобудівним заводом водопровідна насосна станція другого підйому. Це дало змогу вирішити проблеми забезпечення питною водою багатопверхових будинків міста.

20 серпня 1999 року урочисто відкрито електрифіковану дільницю Гречани – Підволочиськ Південно-Західної залізниці. Попередньо здійснено реставрацію залізничних колій, перонів, вокзалу, всього привокзального господарства у м. Волочиськ.

У 2000 році у с. Бальківці відкрито нову загальноосвітню школу І-ІІІ ст. на 360 учнівських місць; с. Лонки – медико-соціальний центр-інтернат для ветеранів та інвалідів війни і праці; відремонтовано та реконструйовано два пологових відділення Центральної районної лікарні – фізіологічне та обсерваційне; проведено реконструкцію площі Центральної у Волочиську.

У грудні 2002 року почав діяти Центр ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів, які хворіють на ДЦП.

У серпні 2011 року з нагоди 20-річчя Незалежності України у Волочиську відкрито Алею Слави Почесних громадян, реконструйовано фонтан та створено зону відпочинку на площі Центральній. У 2012 році відкрито нову будівлю Центральної районної поліклініки, молодіжно-спортивну базу відпочинку «Ровесник» Волочиського машинобудівного заводу у с. Вільшани, дитячий ігровий майданчик «Острів дитинства» та реконструйовано фонтан поряд із готелем «Дружба», біля якого створено сквер відпочинку.

У лютому 2013 року з метою підвищення якості надання адміністративних послуг для громадян у Волочиську створено ЦНАП.

24 серпня 2013 року відзначено 550-ту річницю м. Волочиськ, із якого починався сучасний Волочиськ, відкрито відпочинкову зону зі сквером і фонтаном у мікрорайоні «Поділля».

У листопаді 2013 – лютому 2014 років жителі краю взяли активну участь у протестних акціях Революції Гідності в столиці держави та мітингах на підтримку демократії на площі Центральній у Волочиську.

У 2014 році на Волочищині відзначено 200-річчя із дня народження Т. Шевченка. Урочисто відкрито пам'ятники Кобзарю у селах Щаснівка, Порохня, Лозова. Коштом міської ради відкрито монумент національному пророку та сквер

для відпочинку поруч у м. Волочиську перед фасадом загальноосвітньої школи №1.

У квітні 2014 року розпочалася російсько-українська війна. На Волочищині розгорнувся масовий волонтерський рух для збору допомоги військовослужбовцям ЗСУ. Пересічні громадяни, установи, громадські організації, політичні партії, церковні громади, підприємці не залишилися байдужими і забезпечували українських воїнів продуктами харчування, предметами побуту і особистої гігієни, одягом, амуніцією і транспортом.

14 лютого 2015 року за ініціативи ГО «Майдан» у Волочиську поруч із готелем «Дружба» відкрито пам'ятний знак Героям Небесної Сотні на вшанування трагічних подій Революції Гідності.

У рамках проведення у державі адміністративно-територіальної реформи, після широких громадських обговорень 13 серпня 2015 року набуло чинності рішення Хмельницької обласної ради № 5-33/2015 «Про утворення Волочиської міської об'єднаної територіальної громади і призначення перших місцевих виборів депутатів Волочиської міської ради об'єднаної територіальної громади та Волочиського міського голови».

Перші місцеві вибори депутатів Волочиської міської ради та Волочиського міського голови відбулися 25 жовтня 2015 року, на яких було обрано Черниченка Костянтина Володимировича.

21 грудня 2015 року рішенням новообраної Волочиської міської ради № 41-1/2015 розпочато процедуру припинення сільських рад в результаті реорганізації шляхом приєднання. 17 квітня 2016 року відбулися перші вибори старост сіл Волочиської міської об'єднаної територіальної громади.

17 липня 2020 року відповідно до постанови Верховної Ради України № 807-IX (або № 3650) «Про утворення та ліквідацію районів» 20 старих районів Хмельниччини було укрупнено до трьох нових: Хмельницького, Кам'янець-Подільського та Шепетівського. Волочиська територіальна громада увійшла до складу Хмельницького району.

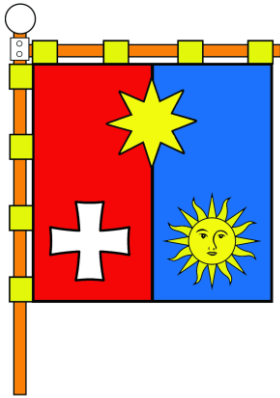

Рішенням сесії Волочиської міської ради від 20 липня 2007 року затверджено герб і прапор міста Волочиськ.

Герб Волочиської міської ради, згідно з правилами сучасного українського місцевого герботворення вписано у декоративний картуш, увінчаний срібною міською короною, що свідчить про статус поселення.

У щиті, розп'ятому на червоне та синє поля, на срібній хмарі стоїть Богородиця у пурпуровій сукні та золотому плащі з золотим німбом навколо голови, вгорі справа – у червоному полі срібний волинський (лапчастий) хрест, вгорі зліва у синьому полі золоте сонце з усміхненим обличчям, внизу – золотий човен на відділеній хвилясто-срібній основі.

Зображення Богородиці вказує на Покрову. Розподіл щита та символи хреста і сонця вказують на географічне розташування Волочиська на межі історичних регіонів – Волині та Поділля. Човен та хвиляста основа уособлюють річку Збруч, над якою лежить місто.

Прапор – квадратне полотнище, яке складається з двох рівновеликих вертикальних смуг – від древка червоної та з вільного краю – синьої;

вгорі посередині жовта 8-и променева зірка, як богородичний символ, у нижній частині від древка – білий волинський лапчастий хрест, у нижній частині з вільного краю – жовте сонце з усміхненим обличчям.

Проект прапора несе елементи та кольори герба.

Із початком широкомасштабного вторгнення Росії в Україну у лютому 2022 року та розгортання війни за Незалежність України проти російських окупантів тисячі чоловіків і жінок громади стали на захист держави, розгорнувся потужний волонтерський рух.

Навічно увійдуть в історію Волочищини імена воїнів – земляків, котрі поклали життя за наше мирне небо, а саме: Шестак Василь Васильович (28.07.2014), Вернигора Вадим Васильович (01.02.2015), Черніченко Олександр Анатолійович (29.03.2015), Климчук Сергій Сергійович (04.11.2015), Солтис Юрій Миколайович (17.11.2015), Скура Олександр Петрович (12.09.2016), Драгосевич Максим Дмитрович (17.08.2017), Комар Андрій Миколайович (28.08.2017), Вегера Геннадій Петрович (10.01.2018), Король Павло Анатолійович (20.04.2018), Голубєв Микола Олегович (01.01.2019), Федючок Дмитро Володимирович (06.07.2019), Джерелейко Роман Васильович (19.07.2019), Дичек Сергій Олександрович (05.01.2020), Стебловський Володимир Миколайович (21.01.2020), Кучер Олександр Олександрович (10.03.2020), ЖУК Володимир Іванович (23.09.2020), Гуляк Роман Володимирович (27.04.2021), Чеховський Сергій Миколайович (08.03.2022), Трояновський Олександр Володимирович (10.03.2022), Хабюк Олег Станіславович (06.04.2022), Винник Степан Зіновійович (10.04.2022), Пашкевич Тарас Ігорович (04.05.2022), Тимець Микола Олександрович (10.05.2022), Гриняківський Сергій Володимирович (20.05.2022), Мурза Олександр Володимирович (17.07.2022), Дячук Максим Миколайович (07.09.2022), Оздоев Ібрагім Зяудинович (01.10.2022), Василенко Василь Васильович (14.10.2022), Драченко Микола Васильович (06.12.2022), Ткачук Сергій Петрович (03.01.2023), Будевич Юрій Ігорович (24.01.2023), Демедюк Олексій Володимирович (25.01.2023), Гуменний Олександр Володимирович (07.02.2023), Лемішевський Василь Васильович (17.01.2023), Кашалупа Андрій Дмитрович (02.03.2023), Боднар Анатолій Володимирович (09.03.2023), Байда Олександр Миколайович (29.03.2023), Кумпан Євгеній Олександрович (29.03.2023), Федорков Віктор Валерійович (30.04.2023), Миклин Володимир

Васильович (03.05.2023), Сушлов Костянтин Юрійович (06.05.2023), Бохонок Олег Олегович (12.06.2023), Патрило Володимир Теодорович (12.06.2023), Литвинюк Юрій Миколайович (13.06.2023), Мушинський Микола Олегович (29.06.2023), Олейников Віктор Валерійович (03.07.2023), Дац Сергій Михайлович (21.07.2023), Ковалевський Андрій Олексійович (07.08.2023), Кравчук Анатолій Олександрович (14.08.2023), Гілевич Вадим Валерійович (17.08.2023), Перніцький Анатолій Миколайович (27.08.2023), Скоробагаий Вадим Леонідович (31.08.2023), Іщак Володимир Валерійович (05.09.2023), Ковальчук Іван Васильович (14.10.2023), Ковальчук Олег Леонідович (19.05.2023), Лучко Олег Володимирович (25.10.2023), Безбородов Руслан Ігорович (25.10.2023), Сендзюк Олександр Сергійович (27.10.2023), Шавалюк Микола Анатолійович (27.10.2023), Кушнір Максим Михайлович (31.10.2023), Тихолаз Олександр Миколайович (05.11.2023), Лавренюк Федір Олегович (09.06.2023), Іванов Андрій Вікторович (09.11.2023), Баб'як Олександр Олександрович (30.11.2023), Ковальчук Микола Миколайович (05.12.2023), Зінько Сергій Олександрович (21.12.2023), Годованець Сергій Віталійович (31.12.2023), Космина Вадим Анатолійович (11.01.2024), Дячук Леонід Іванович (16.01.2024), Гуменюк Олександр Васильович (19.01.2024), Гриб Михайло Мирославович (05.01.2024), Кух Віталій Анатолійович (05.02.2024), Комар Владислав Анатолійович (14.02.2024), Шафінський Іван Миколайович (15.06.2023), Волкотруб Дмитро Вікторович (19.02.2024), Карась Олександр Леонідович (24.02.2024), Мартинюк Олександр Петрович (25.02.2024), Грицина Руслан Володимирович (05.03.2024), Отінов Максим Леонідович (23.03.2024), Федючок Володимир Іванович (17.04.2024), Дульнев Сергій Юрійович (15.05.2024), Скоринський Руслан Петрович (20.05.2024), Сосніцький Сергій Романович (21.05.2024), Казаєв Вадим Васильович (02.06.2024), Голубєв Олег Григорович (19.02.2024), Бойко Дмитро Олександрович (04.07.2024), Тарновський Сергій Павлович (31.07.2024), Гандзюк Віталій Вікторович (20.08.2024), Шкода Дмитро Сергійович (26.08.2024), Курдибаха Дмитро Вікторович (09.09.2024), Вержбіцький Юрій Станіславович (21.09.2024), Кінь Андрій Васильович (19.10.2024), Паламар Василь Олексійович (28.01.2024), Пасєка Роман Григорович (12.10.2024), Чеботарьов Сергій Олександрович (10.12.2024), Халін Андрій Ікрамович (11.12.2024), Решітник Василь Мар'янович (09.12.2024), Бак Віктор Васильович (03.01.2025), Буров Руслан Вікторович (21.01.2025), Павенський Віталій Анатолійович (22.12.2024), Вишинський Віталій Едуардович (10.02.2025), Стецюк Сергій Олександрович (10.03.2025), Янковський Едуард Владиславович (20.03.2025), Гальомко Сергій Сергійович (28.09.2024), Климчук Віталій Володимирович (16.05.2024), лозіцький Дмитро Володимирович (24.04.2025), Пирожок Валерій Валерійович (07.04.2025), Булига Олександр Васильович (10.05.2025), Манус Олексій Дмитрович (01.10.2024), Багрій Дмитро Олександрович (15.06.2025), Чорний Юрій Миколайович (30.06.2025), Семенюк Олег Юрійович (28.07.2025), Пахолок Олександр Володимирович (29.05.2025), Заверуха Володимир Володимирович (22.08.2025), Чорноволов Сергій

Михайлович (26.08.2025), Задорожний Андрій Андрійович (02.09.2025), Ланець Сергій Олександрович (28.09.2024), Локайчук Сергій Олександрович (07.09.2025), Гладкий Дмитро Володимирович (07.09.2025), Климченко Денис Валерійович (19.07.2023), Гайдук Олександр Володимирович (15.09.2025), Грабовський Віталій Олександрович (14.09.2025), Ціко Василь Васильович (03.02.2024), Кокшаров Денис Вікторович (29.01.2025), Тюрін Олександр Володимирович (03.10.2025), Завацький Анатолій Володимирович (23.10.2025), Дозорець Віталій Васильович (20.10.2025), Шаварин Михайло Вікторович (09.09.2025), Козирський Юрій Ігорович (14.10.2025), Пиптюк Юрій Олександрович (27.11.2025), Гловюк Віталій Вікторович (12.12.2025), Осадчий Олександр Андрійович (20.07.2024), Данчишин Андрій Валерійович (03.12.2025), Промович Віталій Ігорович (03.11.2022), Процак Сергій Олександрович (01.11.2024), Охремов Дмитро Олександрович (08.01.2026), Гринюк Валерій Валерійович (13.01.2026), Мельничук Олександр Анатолійович (09.02.2026), Корнієнко Олександр Валерійович (03.12.2025), Лазарев Микола Олександрович (29.04.2025), Ніколаєв Олександр Володимирович (18.02.2026), Банічук Платон Олександрович (06.01.2025), Нуякшин Юрій Володимирович (22.05.2024), Пасічник Дмитро Іванович (09.09.2024), Бабик Орест Сергійович (19.03.2026), Теницький Сергій Сергійович (20.03.2026), Дмитришин Олександр Петрович (23.01.2026), Громський Анатолій Олександрович (2026).

На волочиській землі у різний час перебували видатні діячі української історії: Іван Франко, Леся Українка, Павло Чубинський, Михайло Грушевський, Володимир Винниченко, Сергій Єфремов, Симон Петлюра, Іван Огієнко, Михайло Омелянович-Павленко, Юрій Тютюнник, Євген Маланюк, Левко Лук'яненко, патріарх УАПЦ Мстислав, патріарх-предстоятель УГКЦ Любомир (Гузар) тощо.

Уродженцями міста були: доктор медицини, засновник курорту в Куяльнику Е.Андрієвський; бригадний генерал Франції, командор ордена Почесного Легіону С.Андоленко; німецький та американський біохімік С.Рапопорт; американський художник-авангардист Б.Марго; письменник-публіцист та літературознавець І.Дузь; Народний художник України І.Тартаковський; Заслужений артист України Ю.Федоров; лауреат Державної премії ім.Шевченка, композитор В.Гронський; скульптор В.Лупійчук; багаторазовий чемпіон світу з греблі В.Вешко; Герой України Максим Отінов. Довгий час у Волочиську працював український письменник-сатирик, редактор журналу «Перець» І.Сочивець – автор спогадів «Місто над Збручем» про наш край; проживали українські політв'язні – член ОУН, організатор Червоного Хреста УПА, багаторічна борець за національну ідею К.Зарицька, активістка ОУН та зв'язкова УПА Д. Гусяк. Волочиський край є батьківщиною академіка АН України, історика В.Смолія (с. Авратин) та всесвітньовідомої камерної співачки, народної артистки України О.Басистюк (с. Поляни).

2.2. Загальна характеристика та географічне розташування

Волочиська МТГ утворена 13 серпня 2015 року у рамках адміністративно-територіальної реформи 2015 року. До складу громади увійшли місто Волочиськ та 17 колишніх сільських рад (40 населених пунктів), із загальною кількістю населення 32494 осіб та площею 490 кв. км, з адміністративним центром у Волочиську.

12 жовтня 2018 року до Волочиської міської об'єднаної територіальної громади приєдналася Соломнянська сільська громада у складі 3-х населених пунктів з кількістю населення 1448 осіб та площею 37 кв. км.

27 листопада 2020 року до Волочиської міської об'єднаної територіальної громади приєдналися Поповецька сільська громада у складі 3-х населених пунктів з кількістю населення 677 осіб та площею 38 кв. км, Богданівська сільська громада у складі 4-х населених пунктів з кількістю населення 863 осіб та площею 33 кв. км та Холодецька сільська громада у складі 2-х населених пунктів з кількістю населення 511 осіб та площею 21 кв. км.

Рис. 1. Розміщення Волочиської міської територіальної громади на мапі Хмельницької області

Унікальність територіального розташування громади полягає в тому, що адміністративний центр громади знаходиться на рівновіддаленій відстані від

обласних центрів Хмельницького і Тернополя, на автошляху державного значення Львів–Кіровоград–Знам’янка і на Південно-Західній залізничній магістралі.

Волочиська міська територіальна громада розташована у західній частині Хмельницького району в зоні правобережного лісостепу і належить до Волино Подільського плато. Крайніми точками громади є:

- на півночі – село Щаснівка;
- на півдні – село Зайчики;
- на сході – село Гарнишівка;
- на заході – місто Волочиськ.

Територія громади витягнута з півночі на південь між Теофіпольською та Городоцькою громадами Хмельницької області, довжиною 51 кілометр.

Наразі до громади входить 24 старостинських округи з 53 населеними пунктами. Площа території громади складає 619 кв. км, населення – 33622 особи.

Таблиця 1. Структура старостинських округів Волочиської територіальної громади

№ з/п	Назва старостинського округу	Назва населеного пункту	Площа населеного пункту, га	Відстань до центру громади, км
1		місто Волочиськ	1461,0	-
2	Авратинський	с. Авратин	170,0	22
		с. Збручівка	37,8	18
		с. Пальчинці	15,0	28
3	Вочковецький	с. Вочківці	114,0	10
		с. Петрівщина	66,0	19
		с. Вільшани	1,0	13
4	Гарнишівський	с. Гарнишівка	247,0	13
		с. Вигода	55,0	18
		с. Іванівці	128,0	11
5	Зайчиківський	с. Зайчики	122,0	25
		с. Постолівка	104,0	21
6	Клининський	с. Клинини	249,9	23
7	Копачівський	с. Копачівка	211,2	10
		с. Мислова	107,6	9
8	Лозівський	с. Лозова	183,8	9

9	Користовецький	с. Користова	360,0	8
		с. Бальківці	27,0	10
10	Курилівський	с. Курилівка	278,0	14
11	Маначинський	с. Маначин	337,2	20
12	Ожиговецький	с. Ожигівці	130,0	12
		с. Соболівка	32,0	10
		с. Бутівці (Петрівське)	33,0	15
13	Полянський	с. Поляни	248,0	8
		с. Канівка	45,0	15
		с. Петрівка	67,0	16
14	Рябіївський	с. Рябіївка	235,4	18
		с. Гонорівка	104,3	16
15	Тарнорудський	с. Тарноруда	152,0	18
16	Федірівський	с. Федірки	254,3	15
		с. Мирівка	150,6	12
17	Ріпнянський	с. Ріпна	188,0	22
		с. Сербинів	55,6	24
18	Чухелівський	с. Чухелі	292,0	28
		с. Левківці	109,0	32
		с. Случ	28,0	30
19	Щаснівський	с. Щаснівка	286,0	30
20	Яхнівецький	с. Яхнівці	333,0	21
21	Лонковецький	с. Лонки	161,0	23
		с. Кушнірівська Слобідка	60,0	25
22	Соломнянський	с. Соломна	287,0	25
		с. Гречана	150,0	28
		с. Раціборівка	63,0	34
23	Холодецький	с. Холодець	185,0	30
		с. Кушнірівка	420,0	22

24	Богданівський	с. Богданівка	165,0	35
		с. Острів	30,0	41
		с. Нова Гребля	95,0	41
		с. Іванівка	73,0	39
25	Поповецький	с. Попівці	179,0	36
		с. Великі Жеребки	139,8	39
		с. Лісове (Жовтневе)	23,5	42
		с. Кут	34,6	41

Адміністративний центр громади – місто Волочиськ. Громада межує:
на півночі – із Теофіпольською селищною територіальною громадою;
на сході – з Війтовецькою селищною територіальною громадою;
на півдні – з Городоцькою міською територіальною громадою;
на заході – Підволочиською селищною територіальною громадою
Тернопільської області.

Площа Волочиської громади складає 5,75% площі Хмельницького району та 2,99% площі Хмельницької області. Частка населення становить 4,9% від населення району та 2,7% від населення області. А щільність населення громади (54,32 особи на 1 кв. км) на 15% менша щільності населення району (63,87) та області (59,5). При цьому слід зазначити, що Хмельницький район – найбільший в області і його площа та чисельність населення складають понад 50% площі і населення області.

Таблиця 2. Характеристика Волочиської міської територіальної громади у співвідношенні з районом і областю

Назва	Площа, кв. км	Частка площі ТГ у загальній площі району / області, %	Населення, тис. осіб	Частка населення ТГ у чисельності населення району / області, %	Густота населення, осіб/ кв. км
Волочиська ТГ	619,0	5,75/2,99	33,6	4,9/2,7	54,32
Хмельницький район	10755,8	52,1	687,0	55,7	63,87
Хмельницька область	20645,0	-	1 227,5	-	59,5

Унікальність територіального розташування громади полягає в тому, що адміністративний центр громади знаходиться на рівновіддаленій відстані від обласних центрів Хмельницького і Тернополя, на автошляху державного значення Львів–Кіровоград–Знам'янка і на Південно-Західній залізничній магістралі. Вигідне розташування на трасі забезпечують територіальній громаді потенціал для розвитку підприємництва, інвестиційної діяльності, розширення транспортно-

логістичної інфраструктури. Це, у свою чергу, підсилює конкурентоспроможність громади, адже створює умови для формування локальних центрів економічного та соціального зростання.

Висновок: територіальна громада має вигідне прикордонне положення між Хмельницькою та Тернопільською областями, розвинену транспортну доступність та достатній територіальний і демографічний потенціал для забезпечення сталого розвитку. Розташування на перетині важливих транспортних шляхів, наявність адміністративного центру та розгалуженої мережі населених пунктів формують передумови для розвитку підприємництва, логістики та інвестиційної діяльності. Водночас порівняно нижча щільність населення та значна протяжність території зумовлюють потребу у вдосконаленні просторового планування, інфраструктурного забезпечення та підвищенні доступності послуг. Загалом географічне положення громади є одним із ключових факторів її конкурентоспроможності та подальшого соціально-економічного розвитку.

2.3. Природно-ресурсний потенціал

Волочиська міська територіальна громада характеризується сприятливими природними і кліматичними умовами, різноманітністю ландшафтних територій, багатством рослинного і тваринного світу та родючих чорноземів.

Ландшафтні особливості рельєфу. За фізико-географічним розташуванням територія громади знаходиться у межах Подільської височини – території з хвилястим, розчленованим рельєфом, середні висоти складають 280-350 м над рівнем моря. Громада розташована в зоні правобережного лісостепу і належить до Волино-Подільського плато.

Рельєф громади широкохвилястий, середньорозчленований значною кількістю балок та улоговин. Найвища точка знаходиться на Авратинській височині і досягає 350 м над рівнем моря. Звідси беруть початок основні річки Поділля – Південний Буг, Случ, Збруч та їх притоки.

Кліматичні умови. Клімат територіальної громади помірно-континентальний, вологий, що вирізняється досить теплим літом і м'якою зимою, з швидкими переходами від холоду до тепла. Середньорічна температура повітря становить +10,7°C.

Волочиська громада розташована у глибині материка, і тому на її клімат мають вплив континентальні повітряні маси, які приносять суху погоду. Взимку сюди доходить повітря Сибірського антициклону, яке приносить холодну погоду, а влітку має вплив Азорський максимум. Навесні і на початку осені на територію громади проникає арктичне повітря, яке приносить різке похолодання.

За відмінностями кліматичних показників на території Хмельницької області можна виділити три агрокліматичні райони: північний, центральний і південний. Волочиська громада розташована у центральному районі, який займає ту частину області, яка розташована на Верхньобузькій і Случ-Хоморській височинах.

Максимальна кількість опадів за рік складає 790 мм, мінімальна – 330 мм. Максимальні опади спостерігаються з квітня по жовтень. Взимку опади бувають, в основному, у вигляді снігу. Кількість опадів є оптимальною для вирощування сільськогосподарських культур лісостепової зони. Тут найменша тривалість снігового покриву (75-80 днів) і його товщина.

Достатнє зволоження, оптимальний температурний режим створюють на всій території громади умови для вирощування різноманітних сільськогосподарських культур, насамперед, озимої і ярої пшениці, ячменю, жита, вівса, цукрових буряків, картоплі, овочевих і кормових культур, плодових дерев.

Атмосферне повітря. Актуальним залишається питання забруднення атмосферного повітря від викидів автотранспорту і промислових підприємств.

Стан атмосферного повітря у громаді залишався стабільним і в порівнянні з попередніми роками не погіршився. У 2022-2025 роках спостерігається зменшення кількості підприємств, що здійснюють викиди (з 13 до 8), а також скорочення загального обсягу викидів у 2024 році до 727,9 тонни. Загалом ситуація є контрольованою та має тенденцію до покращення за умови впровадження природоохоронних заходів.

Таблиця 3. Викиди в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Кількість підприємств, які мали викиди забруднюючих речовин і парникових газів, од.	13	13	8	8
Кількість викидів забруднюючих речовин і парникових газів, т	801,0	894,6	727,9	762,5
діоксиду сірки	16,4	14,8	2,7	10,1
діоксиду азоту	29,4	30,2	28,4	33,2

Джерело: <https://www.km.ukrstat.gov.ua/ukr/index.htm>

Зміна клімату. Як і загалом по Україні, на території Волочиської територіальної громади спостерігається зміна клімату в напрямі потепління.

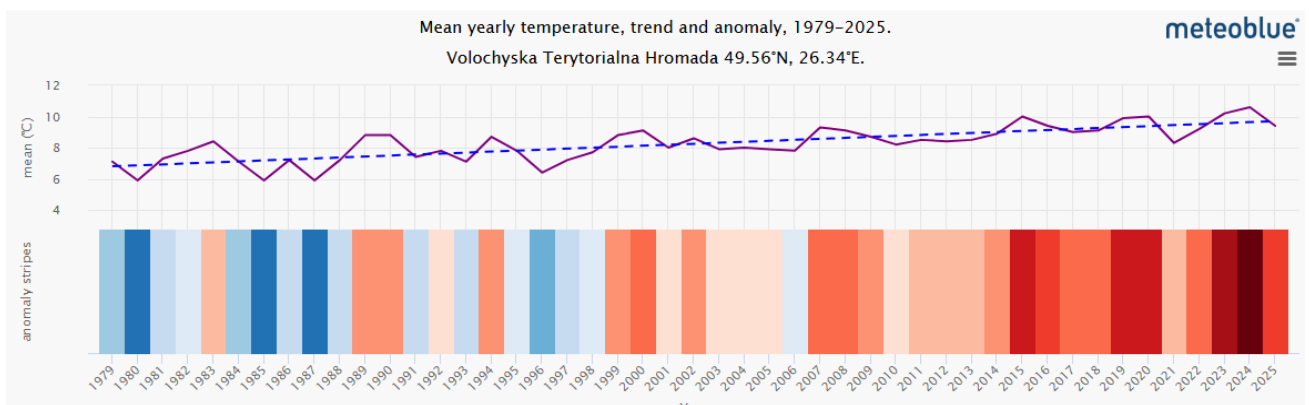

Рис. 2. Графік зміни температури у 1979-2025 роках

Джерело: <https://surl.la/fjexmm>

Пунктирна синя лінія на верхньому графіку позначає лінійний тренд зміни клімату. Трендова лінія піднімається зліва направо, що вказує на підвищення температури через зміну клімату.

У нижній частині графіка показано так звані смуги потепління. Кожна кольорова смуга представляє середню температуру за рік – синя для холодніших і червона для тепліших років.

Місячні аномалії температури й опадів – зміна клімату Volochyska Terytorialna Hromada

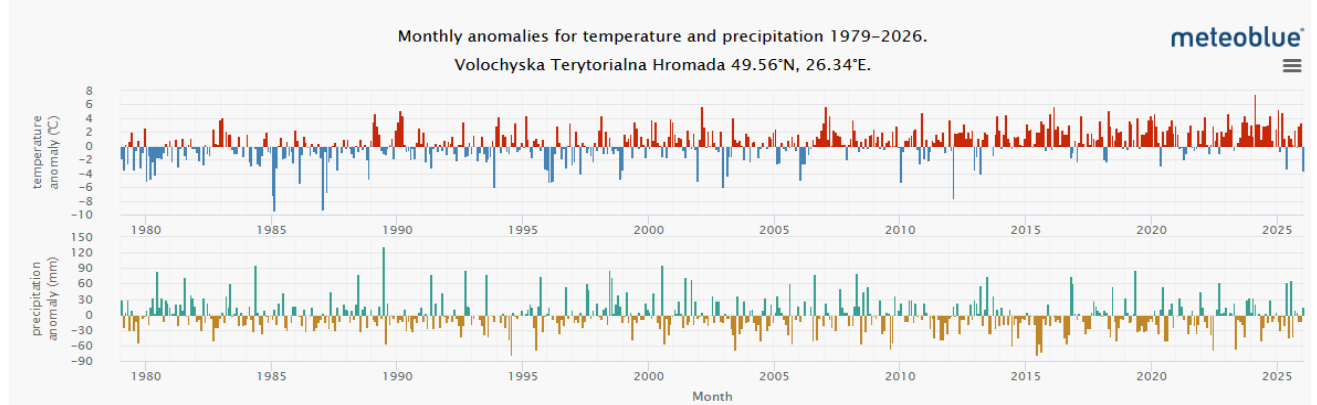

Рис. 3. Графік зміни клімату за період 1980-2025 роки

Джерело: <https://surl.lu/fjexmm>

Графік показує аномалію температури для кожного місяця з 1980 року до сьогодні. Червоні місяці були теплішими, а сині – холоднішими за норму. З роками відбувається збільшення кількості тепліших місяців, що відображає глобальне потепління, пов'язане зі зміною клімату.

У нижній частині графіку можемо спостерігати середню кількість опадів для кожного місяця з 1980 року до сьогодні. У зелені місяці опадів було більше за норму, а у коричневих – менше. З роками зростає кількість посушливих місяців.

Характеристика ґрунтів. Ґрунтовий покрив громади в значній мірі представлений чорноземами, які є одним із найродючіших типів ґрунтів у світі, формуючись під степовою та лучно-степовою рослинністю. Вони мають сприятливі фізичні властивості, добре забезпечені поживними речовинами.

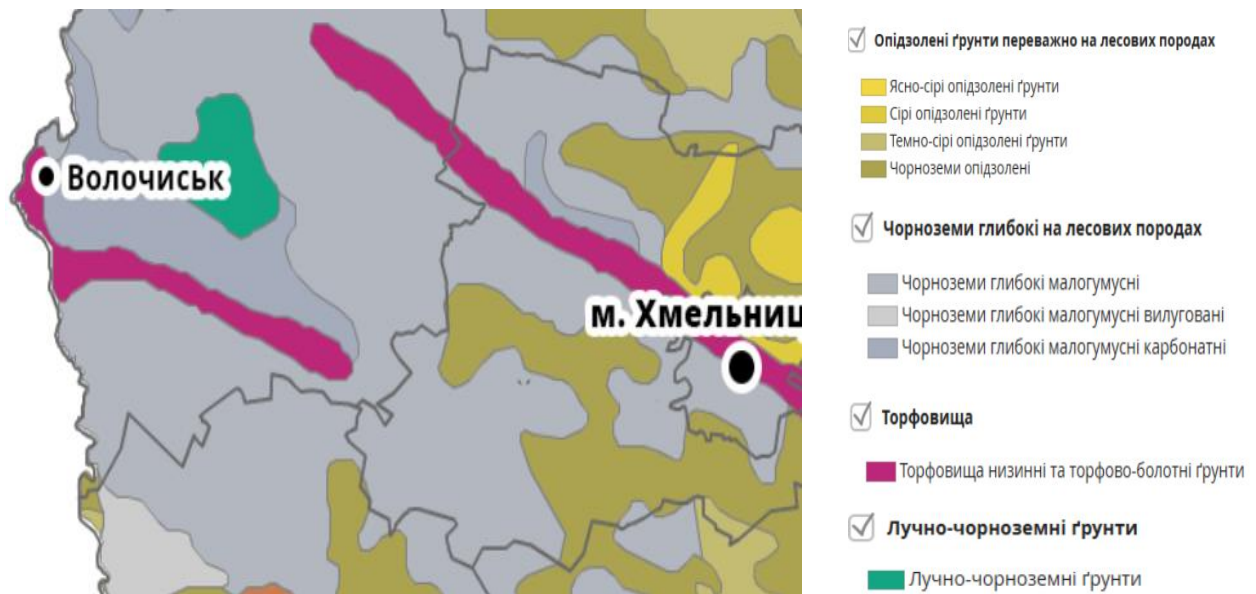

Рис. 4. Карта ґрунтів Хмельницької області
 Джерело: <https://superagronom.com/karty/karta-gruntiv-ukrainy>

На території Волочиської міської територіальної громади переважають чорноземи глибокі малогумусні з вмістом гумусу 4-4,5%, які характеризуються високою родючістю, сприятливими фізичними властивостями та добрим забезпеченням поживними речовинами. Це створює передумови для ефективного розвитку сільського господарства, зокрема рослинництва та агропереробки.

У центральній частині та на півночі громади поширені лучно-чорноземні ґрунти, придатні для вирощування кормових культур. На півдні та заході наявні низинні торфовища та торфово-болотні ґрунти, використання яких потребує дотримання природоохоронних вимог та раціонального землекористування.

Земельний фонд Волочиської міської територіальної громади на 01.01.2026 становить 61 869,00 га, у тому числі земель:

- державної власності – 5651,8 га;
- комунальної власності – 16356,5 га;
- приватної власності – 39860,7 га, з них:
 - присадибних земель – 7525,55 га;
 - земельних часток (паїв) – 3885,95 гектарів.

Таблиця 4. Структура земель громади на 01.01.2026 року

Категорії земель	Всього, га	Частка у загальній площі, %
Всього земель, у т.ч.:	61883,7	100
сільськогосподарського призначення	55470,4	89,7
житлової та громадської забудови	761,5	1,2
промисловості, транспорту, зв'язку	2435,9	4,0

землі лісового господарства	1040,9	1,7
землі водного фонду	1382,5	2,2
природоохоронного призначення	792,5	1,2

Найбільшу питому вагу земельного фонду громади (89,7%) становлять землі сільськогосподарського призначення, площа яких складає 55470,4 гектари.

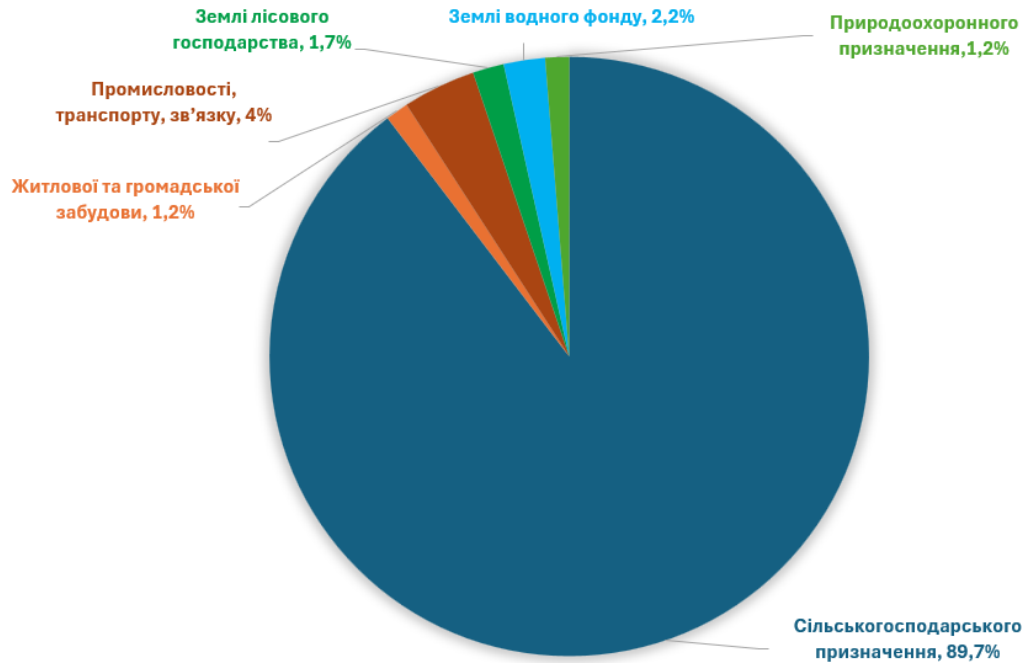

Рис. 5. Структура земельних ресурсів громади, %

Земельний фонд громади створює потенціал для розвитку агропромислового комплексу, залучення інвестицій у сільське господарство, формування фермерських господарств і впровадження проєктів з відновлюваної енергетики, зокрема будівництва сонячних та біоенергетичних об'єктів.

Водні ресурси. Відповідно до Гідрологічного районування України територія громади відноситься до Західної гідрологічної області достатньої водності, Правобережної Дніпровської області. Гідрохімічне районування – гідрокарбонатно-кальцієвий район розповсюдження поверхневих вод.

Водойми громади займають 470,6 га. Через територію громади протікають 3 річки: Збруч, Бованець, Грабарка.

Рис. 6. Поверхневі води Хмельницької області

Джерело: <https://surl.li/neczib>

Волочиська громада розташована у басейнах річок Дніпро, Дністер та Південний Буг. На території громади є 108 ставків з площею водного дзеркала при НПР 976,2 гектара.

Таблиця 5. Кількість ставків в басейнах річок на території громади

Район річкового басейну						Разом по басейнах	
Район басейну річки Дніпро		Район басейну річки Дністер		Район басейну річки Південний Буг			
Кількість, шт	Площа водного дзеркала при НПР, га	Кількість, шт	Площа водного дзеркала при НПР, га	Кількість, шт	Площа водного дзеркала при НПР, га	Кількість, шт	Площа водного дзеркала при НПР, га
10	128,4701	97	843,7135	1	4	108	976,1836

У багатьох населених пунктах громади спостерігається зниження рівня води в криницях та погіршення її якості. Це є прямим наслідком кліматичних змін, надмірного водозабору та забруднення довкілля. Щоб запобігти ризикам для здоров'я населення та забезпечити відповідність санітарним нормам, вода з таких джерел щороку проходить ретельний мікробіологічний і хімічний контроль.

Забруднення водних об'єктів неочищеними та недостатньо очищеними зворотними водами через незадовільний технічний стан очисних споруд – одна з найактуальніших екологічних проблем області. Аварійний стан окремих вузлів і агрегатів та загальну фізичну зношеність обладнання, несвоєчасне проведення поточних та капітальних ремонтів призводить до того, що у природні водні об'єкти потрапляють недостатньо очищені стічні води.

Очисні споруди більшості населених пунктів області експлуатуються понад 40 років, не оновлюються і не можуть забезпечити необхідний рівень очистки.

У 2023 році в рамках Надзвичайної кредитної програми з Відновлення України громадою розпочата реконструкція каналізаційних очисних споруд у м. Волочиськ. Загальна вартість реалізації проекту становить 107,7 млн грн, зокрема з міського бюджету виділено для співфінансування проекту 35,4 млн гривень.

Лісові ресурси. Ліси на території України, в т.ч. і у Хмельницькій області розташовані дуже нерівномірно. Площа вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок області – 265,1 тис. га, тобто лісистість області складає 12,8 відсотка. Площа лісових ресурсів на території Волочиської громади становить 1040,9 га або 1,7 відсотка. Лісові ресурси громади перебувають у користуванні ДП «Ліси України».

На території громади є сітка лісосмуг 740,68 тис. га та природоохоронні заказники: Маначинський гідрологічний загальнодержавного значення загальною площею 220,64 га, Авратинський, Грабарський, урочище Ожиговецьке, урочище Зайчиківський ліс місцевого значення.

Природні копалини. Згідно з геологічними даними Хмельницької області на території Волочиської міської громади переважають нерудні корисні копалини, що використовуються переважно як будівельні матеріали.

Основними видами корисних копалин є:

- цегельно-черепична сировина (глини та суглинки): найпоширеніший вид ресурсів у громаді. Глини залягають майже повсюдно під шаром ґрунту і придатні для використання у виробництві будівельних матеріалів. Наявна сировинна база активно використовується у господарській діяльності громади. Зокрема, на території функціонують два підприємства – ФІЛІЯ «ЦЕГЕЛЬНИЙ ЗАВОД М. ВОЛОЧИСЬК» ТОВ «ТЕРНОПІЛЬБУД» ТА ТОВ «ВОЛОЧИСЬКИЙ ЦЕГЕЛЬНИК», які здійснюють виробництво будівельної цегли. Це створює передумови для розвитку будівельної галузі, локального виробництва та формування доданої вартості у межах громади.

- вапняки: залягають у південній частині громади, де починається зона Товтр. Використовуються для виготовлення вапна та у цукровій промисловості.

- торф: родовища зосереджено у заболочених заплавах річок Збруч та Грабарка. Найбільші поклади пов'язані з Маначинським болотом (Маначинський заказник).

- пісок будівельний: зустрічається у долинах річок, використовується для місцевих будівельних потреб.

- підземні води: громада багата на запаси прісних підземних вод, які є основним джерелом водопостачання населених пунктів.

- мінеральні води: розвідані запаси мінеральних вод Збручанського типу (аналог «Нафтусі»), що створює потенціал для розвитку санаторно-курортної сфери.

Природно-заповідний фонд. Природно-заповідний фонд Хмельниччини займає значну частину території області (понад 300 тис. га) та охоплює різні типи

територій – від національних природних парків до місцевих заказників та пам'яток природи.

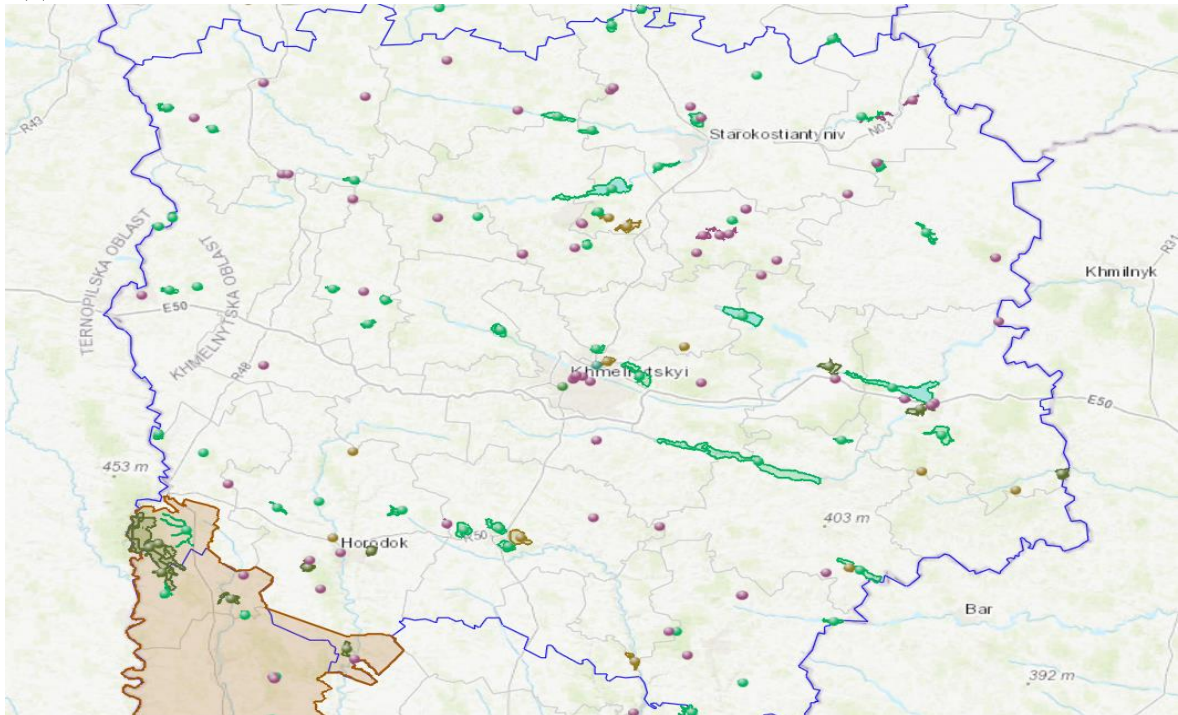

Рис. 7. Природно-заповідний фонд Хмельницького району

Джерело: <https://pzf.land.kiev.ua/pzf-obl-22.html>

Загалом ПЗФ Хмельницької області налічує понад 500 об'єктів. Більшість об'єктів створено для збереження типових для Лісостепу лісових та водних комплексів.

Частиною ПЗФ Хмельниччини є 5 гідрологічних заказників, які розташовані на території Волочиської громади.

З північного сходу на захід через село Маначин протікає річка Грабарка. В заплаві річки розташований Маначинський гідрологічний заказник площею 206 га, якому у 25.02.1980 Постановою Ради Міністрів УРСР № 132 надано статус загальнодержавного. Це типове низинне торфове болото. З рослинності переважають угруповання очерету, осок, рогози, зарості верби і вільхи. Територія заказника підтоплюється Маначинським ставом.

Авратинський гідрологічний заказник місцевого значення розташований біля села Збручівка. Площа заказника 36 га. Статус надано 21.11.1984 рішенням Хмельницького облвиконкому № 242 з метою збереження водно-болотного комплексу в заплаві річки Збруч. Більшість території заказника (бл. 22 га) займають колишні торф'яні кар'єри. Тут зростає очерет та інша болотна рослинність. Територія виконує роль регулятора водного режиму Збруча.

Грабарківський гідрологічний заказник місцевого значення розташований на схід від села Користова. Площа заказника 100 га. Статус надано 28.10.1994 рішенням Хмельницького облвиконкому № 7 з метою збереження водно-болотного комплексу (болото, луки і ставок) у заплаві річки Грабарки. Це місце гніздування водоплавних птахів.

Іванівський гідрологічний заказник місцевого значення розташований між селами Бальківці та Іванівці. Площа заказника 51 га. Статус надано 11.07.2007 рішенням Хмельницького облвиконкому № 23 з метою збереження водно-болотного комплексу (болото, луки) у заплаві річки Грабарки. Це місце гніздування водоплавних птахів. На території заказника зростає велика кількість лікарських рослин.

Урочище «Ожигівське» – гідрологічний заказник місцевого значення розташований за 1,5 км на схід від села Ожигівці. Площа заказника 8,6 га. Статус надано 01.11.1996 рішенням Хмельницького облвиконкому № 2 з метою збереження водно-болотного комплексу (болото, луки) у заплаві лівої притоки річки Збруч. На території зростає типова водно-болотиста рослинність, а також рідкісні види рослин: бобівник трилистий, пальчатокорінник травневий та інші.

На території Волочиської громади зареєстровано ботанічну пам'ятку природи місцевого значення – Тую пірамідальну на площі 0,02 га (рішення обласної ради від 25.12.1992 № 7).

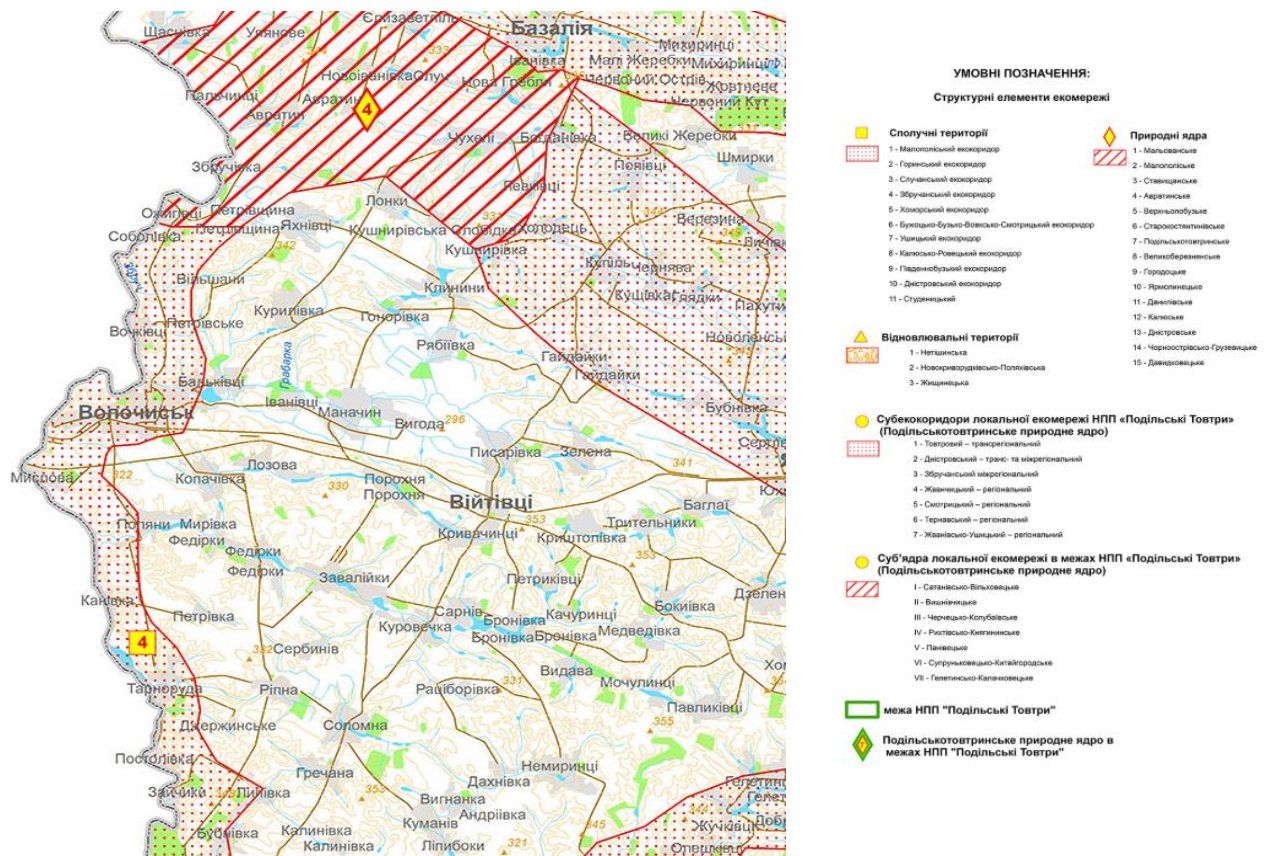

Рис. 8. Регіональна схема формування екологічної мережі області

Джерело: <https://surl.li/nnkzwq>

Екологічна мережа Волочиської територіальної громади формується відповідно до Регіональної схеми формування екологічної мережі Хмельницької області та є важливою складовою збереження природного потенціалу громади. Вона охоплює наявні та перспективні природоохоронні території, землі лісового і водного фонду, заплави малих річок, балки, луки та інші природні ландшафти, які виконують функції екологічних ядер, буферних зон і екологічних коридорів. Така

структура забезпечує цілісність природних екосистем і збереження біорізноманіття в межах громади.

Через територію Волочиської громади проходить Збручанський екокоридор – меридіональний природний шлях регіонального значення, що пролягає вздовж річки Збруч. Він є критично сполучною територією в екологічній мережі Хмельницької та Тернопільської областей. Збручанський екокоридор забезпечує міграцію тварин та поширення рослин між великими природними ядрами. Збручанський коридор з'єднує Авратинське ядро, яке частково розташоване на території Волочиської громади з Подільськотовтринським ядром. У межах Збручанського екокоридору розташовані Авратинський та Маначинський гідрологічні заказники.

Стан навколишнього середовища. На території громади немає великих забруднювачів довкілля. Екологічна ситуація стабільна та не становить небезпеки для здоров'я жителів.

Для захоронення відходів, що утворюються на території громади, використовується полігон твердих побутових відходів. Захоронення побутових відходів проводить спеціалізоване комунальне підприємство «ЖЕК» на міському полігоні побутових відходів загальною площею 4,8 га, відповідно до договорів.

Існуюча інфраструктура забезпечує базові потреби громади у сфері поводження з відходами, однак потребує подальшого розвитку для забезпечення ефективного роздільного збору та зменшення навантаження на навколишнє середовище. Річний об'єм утворення відходів складає близько 34,9 тис. куб. м. Незважаючи на наявну інфраструктуру, спостерігається проблема стихійних звалищ. Щороку на території громади виявляється та ліквідовується близько 3 місць несанкціонованих накопичень відходів.

Таблиця 6. Утворення та оброблення відходів у громаді, тонн

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Обсяг утворених відходів	89271,2	101630,2	101724,0
у т.ч. небезпечних відходів	20,5	40,6	197,4
Обсяг відновлених відходів	16,9	17,8	53,0
у т.ч. небезпечних відходів	-	-	-
Обсяг спалених відходів	6458,3	6801,2	6594,9
у т.ч. небезпечних відходів	-	-	-
Обсяг видалених відходів на полігони	82633,8	94761,7	95252,5
у т.ч. небезпечних відходів	-	-	-

Джерело: <https://www.km.ukrstat.gov.ua/ukr/index.htm>

У 2025 році Волочиська територіальна громада приділяла значну увагу питанням охорони навколишнього природного середовища. Обсяг капітальних інвестицій на природоохоронні заходи становив 5,8 млн грн, з яких найбільшу частку – 84,3% (4,9 млн грн) – спрямовано на поводження з відходами. На заходи з охорони атмосферного повітря та вирішення проблем зміни клімату було спрямовано 620,1 тис. грн, а на інші природоохоронні заходи – 294,9 тис. гривень.

Це свідчить про пріоритетність вирішення питань управління відходами та покращення екологічної безпеки громади.

Загальний обсяг поточних витрат на охорону навколишнього природного середовища у 2025 році становив 24,8 млн гривень. Найбільше коштів було спрямовано на очищення зворотних вод (11,6 млн грн) та поводження з відходами (11,2 млн грн), що разом становить понад 91% усіх поточних екологічних витрат. Також фінансувалися заходи з охорони атмосферного повітря, захисту та реабілітації ґрунтів, підземних і поверхневих вод. Така структура витрат свідчить про зосередження громади на вирішенні найбільш актуальних екологічних проблем, пов'язаних із водними ресурсами та системою поводження з відходами, що є важливими складовими сталого розвитку території.

Висновки: *Волочиська територіальна громада характеризується сприятливими природно-кліматичними умовами, вигідним географічним розташуванням, родючими ґрунтами та достатнім рівнем водозабезпечення, що формує потужну основу для розвитку сільського господарства, агропереробки, будівельної галузі та залучення інвестицій. Наявність корисних копалин, зокрема глини, піску, вапняків і торфу, а також потенціал мінеральних вод створюють додаткові можливості для економічного розвитку та диверсифікації господарської діяльності. Водночас громада має розвинену мережу ПЗФ та екологічних територій, що сприяє збереженню біорізноманіття та формуванню екологічної мережі регіонального значення.*

Разом з тим, серед ключових викликів залишаються негативні наслідки зміни клімату, зокрема зростання температур та збільшення кількості посушливих періодів, погіршення якості та зниження рівня водних ресурсів, а також зношеність інженерної інфраструктури, зокрема очисних споруд. Додаткової уваги потребує система поводження з відходами, включаючи проблему стихійних сміттєзвалищ та необхідність впровадження роздільного збору відходів. Загалом екологічна ситуація в громаді залишається стабільною та контрольованою, однак вимагає системного підходу до управління природними ресурсами, впровадження енергоефективних і природоохоронних заходів та посилення екологічної безпеки для забезпечення сталого розвитку території.

2.4. Характеристика населення та трудових ресурсів

Достатня чисельність трудових ресурсів відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку громади. Станом на 01.01.2026 чисельність населення Волочиської територіальної громади складає 33622 особи. Із загальної чисельності населення Волочиської міської територіальної громади у м. Волочиськ проживає 18186 осіб або 54,1%, сільське населення становить 15436 осіб або 45,9 відсотка.

Таблиця 7. Чисельність населення громади у розрізі населених пунктів

№ з/п	Населені пункти	на 01.01.2022	на 01.08.2025	на 01.01.2026
-------	-----------------	------------------	------------------	------------------

1	м. Волочиськ	18295	18114	18186
Авратинський старостинський округ - 422				
2	с. Авратин	452	408	407
3	с. Збручівка	31	15	15
4	с. Пальчинці	5	0	0
Вочковецький старостинський округ - 481				
5	с. Вочківці	412	429	419
6	с. Петрівщина	39	51	53
7	с. Вільшани	3	10	9
Гарнишівський старостинський округ - 816				
8	с. Гарнишівка	357	399	395
9	с. Вигода	77	77	73
10	с. Іванівці	273	346	348
Зайчиківський старостинський округ - 333				
11	с. Зайчики	160	146	148
12	с. Постолівка	187	187	185
Клининський старостинський округ - 467				
13	с. Клинини	512	471	467
Копачівський старостинський округ - 1051				
14	с. Копачівка	639	767	772
15	с. Мислова	260	279	279
Лозівський старостинський округ - 623				
16	с. Лозова	572	614	623
Користовецький старостинський округ - 2222				
17	с. Користова	1055	1487	1496
18	с. Бальківці	607	718	726
Курилівський старостинський округ - 562				
19	с. Курилівка	467	556	562
Маначинський старостинський округ - 622				
20	с. Маначин	560	620	622
Ожиговецький старостинський округ - 391				
21	с. Ожигівці	293	335	336
22	с. Соболівка	49	39	39
23	с. Бугівці (Петрівське)	27	17	16
Полянський старостинський округ - 1026				
24	с. Поляни	628	776	764
25	с. Канівка	175	186	186
26	с. Петрівка	76	76	76
Рябіївський старостинський округ - 340				
27	с. Рябіївка	300	276	270
28	с. Гонорівка	105	72	70
Тарнорудський старостинський округ - 443				

29	с. Тарноруда	477	438	443
Федірівський старостинський округ - 752				
30	с. Федірки	403	394	397
31	с. Мирівка	294	357	355
Ріпнянський старостинський округ - 388				
32	с. Ріпна	350	343	346
33	с. Сербинів	58	42	42
Чухелівський старостинський округ - 517				
34	с. Чухелі	481	459	455
35	с. Левківці	91	41	41
36	с. Случ	22	23	21
Щаснівський старостинський округ - 570				
37	с. Щаснівка	587	566	570
Яхнівський старостинський округ - 510				
38	с. Яхнівці	607	521	510
Лонковецький старостинський округ - 462				
39	с. Лонки	351	439	438
40	с. Кушнірівська Слобідка	44	23	24
Соломнянський старостинський округ - 1097				
41	с. Соломна	790	671	668
42	с. Гречана	457	378	375
43	с. Раціборівка	90	57	54
Холодецький старостинський округ - 358				
44	с. Холодець	269	211	217
45	с. Кушнірівка	220	133	141
Богданівський старостинський округ - 483				
46	с. Богданівка	376	213	224
47	с. Острів	70	16	16
48	с. Нова Гребля	172	96	105
49	с. Іванівка	207	129	138
Поповецький старостинський округ - 500				
50	с. Попівці	366	278	287
51	с. Великі Жеребки	167	118	116
52	с. Лісове (Жовтневе)	28	16	22
53	с. Кут	86	74	75
	Разом:	33679	33507	33622

Щільність населення громади складає 54,3 особи на 1 кв. км, що майже на рівні показника щільності населення Хмельницької області. Найбільшими за чисельністю населення серед сільських населених пунктів є села Користова, Копачівка, Поляни, Бальківці. У межах громади утворено 24 старостинських округи. Чисельність населення у старостинських округах є дуже нерівномірною. Найбільшими за чисельністю є Користовецький – 2222 особи, Соломнянський –

1097 осіб, Копачівський – 1051 особа, Полянський – 1026 осіб. Найменшими: Зайчиківський – 333 особи, Рябіївський – 340 осіб, Холодецький – 358 осіб.

Протягом останніх років у громаді спостерігається стійка тенденція до зниження рівня народжуваності, що є типовим явищем для більшості територіальних громад Хмельницької області та України загалом. У 2025 році народилося 156 дітей, що на 26,1% менше до 2021 року.

Аналіз природного і міграційного руху населення Волочиської територіальної громади за останні чотири роки теж свідчить про щорічне скорочення населення. У 2025 році у громаду прибуло 1043 особи, однак виїхало 1204 осіб, тобто міграційне скорочення становило 161 особу.

Таблиця 8. Динаміка зміни чисельності населення, осіб

Рік	Народжені	Померлі	Природний приріст/ скорочення (-)	Прибулі	Вибулі	Міграційний приріст/ скорочення (-)	Загальний приріст/ скорочення (-)
2022	211	617	-406	1654	973	+681	+275
2023	168	567	-399	1116	1103	+13	-386
2024	157	556	-399	992	1068	-76	-475
2025	156	576	-420	1043	1204	-161	-581

Зменшення кількості новонароджених має комплексні причини, пов'язані як із соціально-економічними, так і з демографічними чинниками.

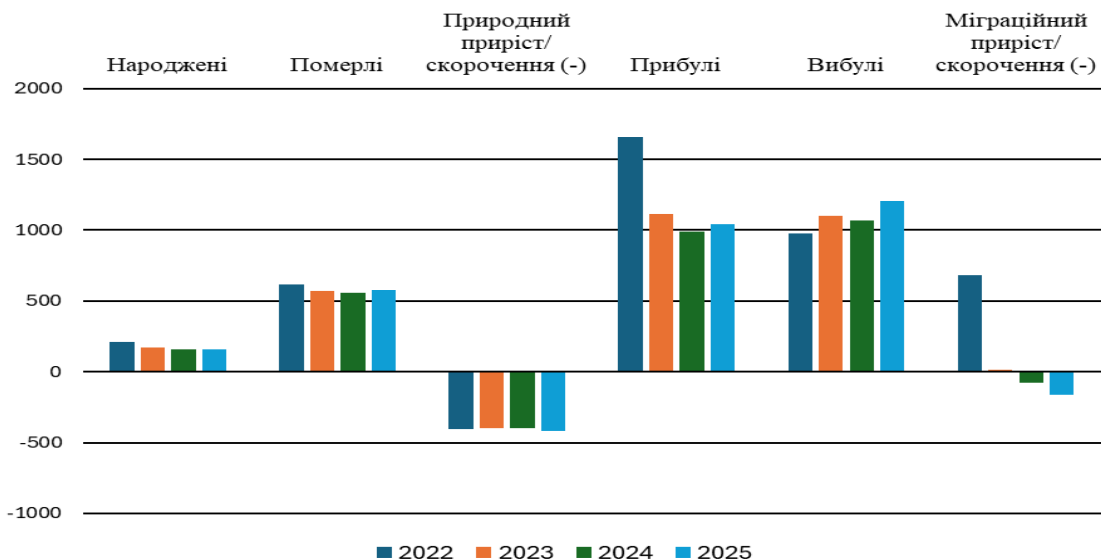

Рис. 9. Природний і міграційний рух населення

Значна частина молоді та працездатного населення виїжджає до великих міст або за кордон у пошуках роботи та стабільного доходу, що призводить до скорочення кількості жінок репродуктивного віку. Економічна нестабільність, низький рівень доходів і відсутність доступного житла змушують молоді сім'ї відкладати народження дітей. Ситуацію ускладнюють наслідки повномасштабної війни – мобілізація, втрати серед населення, загрози безпеці та загальна соціальна

напруга, які суттєво впливають на демографічну ситуацію та знижують мотивацію до народження дітей.

Така тенденція пояснюється тим, що сфера зайнятості у населених пунктах потребує вдосконалення, молодь виїжджає з села, залишаються проживати переважно особи пенсійного віку, тому і смертність перевищує народжуваність. Війна також додала нових чинників, які погіршують демографічну ситуацію, а саме кількість загиблих військових та міграція населення за кордон.

Відображення статево-вікового розподілу населення можна спостерігати за даними НСЗУ.

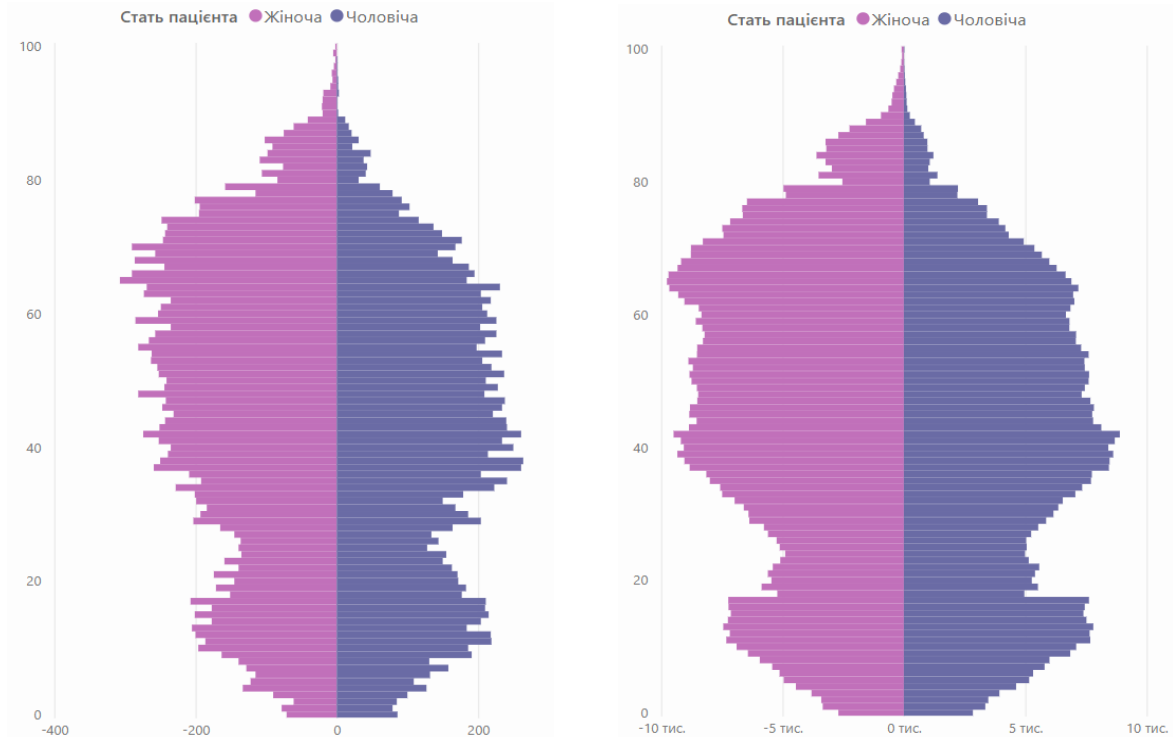

Рис. 10. Статеві віковий розподіл поданих декларацій про вибір лікаря ПМД населення Волочиської територіальної громади (ліворуч) та Хмельницької області (праворуч) за даними НСЗУ (на 01.06.2026)

Джерело: <https://nszu.gov.ua/dashboards/statistika-podanix-deklaracii-pro-vibir-likaria-per>

Станом на 01.06.2026 мешканцями Волочиської територіальної громади підписано 34295 декларацій із лікарями первинної медичної допомоги, з них 54,1% – пацієнтами жіночої та 45,9% – чоловічої статі.

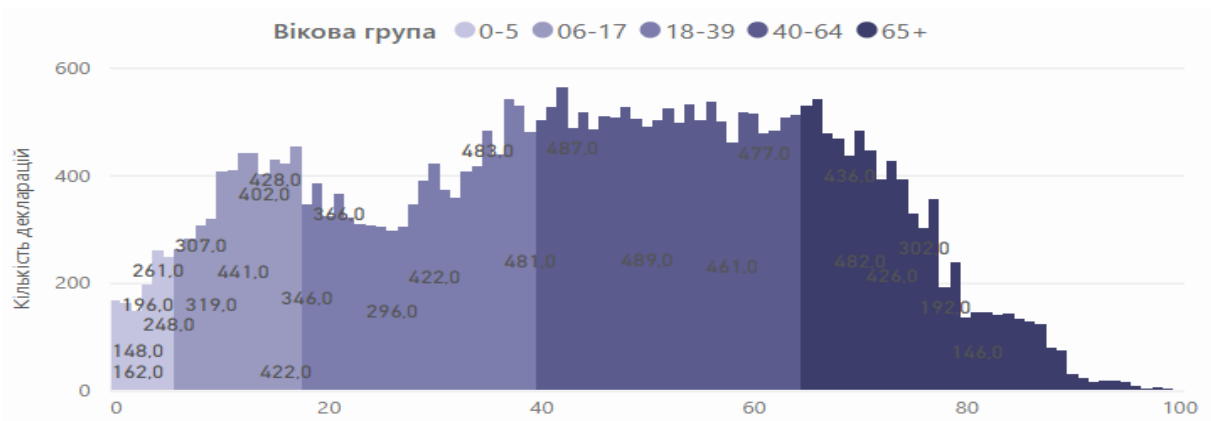

Рис. 11. Вікові групи підписаних декларацій, 01.06.2026

Джерело: <https://nszu.gov.ua/dashboards/statistika-podanix-deklaracii-pro-vibir-likaria-per>

Статеві-віковий розподіл поданих декларацій свідчить про найменшу кількість підписаних декларацій для пацієнтів у категорії віком 0-10 років та 18-30 років.

Розподіл декларацій про вибір лікаря первинної медичної допомоги засвідчує у Волочиській громаді виражену «демографічну яму» у ранньому працездатному віці (з 18 років до 30 років). Подібна ситуація спостерігається як в цілому для України, так і для Хмельницької області.

Таблиця 9. Статеві-вікова структура населення та діти дошкільного і шкільного віку, осіб

Показники	01.01.2022		01.01.2025		01.01.2026	
	чол.	жін.	чол.	жін.	чол.	жін.
Діти 0-14 років	1410	2140	1760	1650	1771	1651
Діти 15-18 років	266	652	583	485	598	496
Населення у працездатному віці 19-59 років	8563	9963	9542	9552	9554	9574
Населення у старшому за працездатний вік 60+	5746	4939	3719	6216	3747	6231
Кількість дітей дошкільного віку (0-5 років)	186	756	594	563	592	550
Кількість дітей шкільного віку (6-18 років)	1490	2036	1749	1572	1777	1597

У структурі населення за гендерною ознакою у Волочиській громаді переважають жінки – 53,4 відсотка. При цьому серед дітей віком до 18 років

переважають хлопчики (52,5%), а у старшому за працездатний вік значно переважають жінки (62,4%).

Демографічне навантаження це узагальнююча кількісна характеристика вікової структури, яка показує навантаження на суспільство економічно неактивним населенням. У Волочиській громаді демографічне навантаження на 01.01.2026 становило 75 осіб на 100 осіб працездатного населення у віці 19-59 років (відповідний показник по області на 01.01.2022 становив 70 осіб). При цьому, навантаження дітьми (0-18 років) – 23 особи, а особами старше працездатного (60+) – 52 особи на 100 осіб працездатного віку (19-59 років).

Дані вікової структури населення свідчать, що 57% населення (19128 осіб) знаходяться в активному віці, а питома вага населення старше працездатного складає майже 30% (9978 осіб) та значно перевищує кількість населення, молодшого за працездатний вік, частка якого складає лише 13,4% (4516 осіб). Така ситуація свідчить про те, що у громаді ресурс зростання кількості працездатного населення є відносно невеликим.

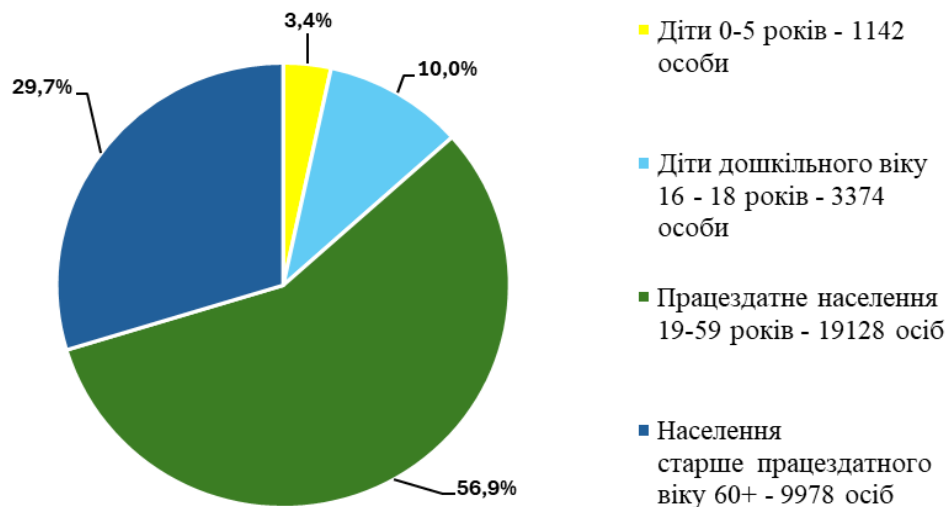

Рис. 12. Вікова структура населення, на 01.01.2026

В умовах повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну територія громади стала місцем тимчасового розміщення вимушених переселенців. На початок 2026 року в громаді офіційно зареєстровано 1076 ВПО (3,2% від зареєстрованого населення), у тому числі 685 жінок.

Таблиця 10. Кількість внутрішньо переміщених осіб

Показники	Всього на 01.01.2023	у т.ч. жін.	Всього на 01.01.2024	у т.ч. жін.	Всього на 01.01.2025	у т.ч. жін.	Всього на 01.01.2026	у т.ч. жін.
Загальна чисельність ВПО, зареєстрованих у громаді, у т.ч.	1415	861	1398	852	975	614	1076	685
дітей віком 0-5 років	144	66	143	67	83	47	85	44

дітей віком 6-18 років	304	154	299	149	212	107	230	111
осіб похилого віку (60+ років)	306	194	301	192	219	145	265	183

У загальній кількості зареєстрованих ВПО – 315 дітей віком до 18 років та 265 осіб старшого за працездатний віку.

Зайнятість, безробіття та доходи населення. Станом на 01.01.2026 статус зареєстрованого безробітного у Волочиському управлінні Хмельницького ОЦЗ мали 123 особи.

У 2025 році послугами центру зайнятості скористалися 776 осіб, з них 276 особи мали статус безробітного.

Допомогу по безробіттю у 2025 році отримували 215 безробітних. Кількість працевлаштованих безробітних становила 486 осіб.

На 01.01.2026 кількість вакансій у базі даних Волочиського управління становила 117 одиниць. У середньому на 1 вакансію претендував 1 безробітний.

Основна частина пропонованих вакансій знаходяться у адміністративному центрі громади – м. Волочиськ. У розрізі професій найчастіше зустрічаються вакансії у сфері обслуговування: продавці, підсобні робітники, зварювальники, вантажники, водії автотранспортних засобів, кухарі, бухгалтери, кадровики тощо.

В громаді існує проблема з трудовою зайнятістю населення, особливо у сільській місцевості, тому існує проблема трудової міграції населення до інших міст та зарубіжжя.

Таблиця 11. Рівень середньої заробітної плати в громаді, гривень

Регіони	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Волочиська міська територіальна громада	9 520	10 268	11 947,2	14 689,0	18 456,4
Хмельницька область	12 326,0	-*	-*	-*	21 373,0
Україна	12 993,6	13 376,2	14 308,5	17 486,6	21 263,2
Частка громади до України, %	73,3	76,8	83,5	84,0	86,8

* - відсутні статистичні показники.

Середньомісячна заробітна плата штатних працівників підприємств Волочиської міської територіальної громади демонструє стабільне зростання: у 2025 році порівняно з 2021 роком збільшилася майже вдвічі і становила 18 456,4 грн, що свідчить про підвищення рівня доходів населення. Така позитивна динаміка є важливим індикатором економічної стабільності та конкурентоспроможності місцевих підприємств, сприяє розвитку малого й середнього бізнесу, формуванню сприятливого інвестиційного клімату та підвищенню добробуту мешканців. Водночас рівень оплати праці в громаді стабільно залишається нижчим за середні показники по Хмельницькій області та Україні загалом.

Висновок: Волочиська громада має достатній потенціал працездатного населення, однак стикається з низкою негативних тенденцій, зокрема скороченням чисельності населення, зниженням рівня народжуваності та від'ємним міграційним сальдо. Вікова структура характеризується високою часткою населення старшого віку та відносно невеликою часткою молоді, що зумовлює зростання демографічного навантаження на працездатне населення. Нерівномірність розселення та відтік молоді з сільських територій додатково ускладнюють формування трудового потенціалу. Водночас наявність ВПО частково компенсує демографічні втрати та створює додаткові можливості для залучення трудових ресурсів. Загалом демографічна ситуація потребує системних заходів, спрямованих на підвищення рівня зайнятості, створення робочих місць, підтримку молоді та покращення якості життя населення.

2.5. Порівняння громади з іншими громадами області

Волочиська міська територіальна громада розташована у західній частині Хмельницької області у межах Хмельницького району, на адміністративній межі з Тернопільською областю, має вигідне прикордонне міжрегіональне положення та зручне транспортне сполучення завдяки проходженню важливих автомобільних і залізничних шляхів державного значення.

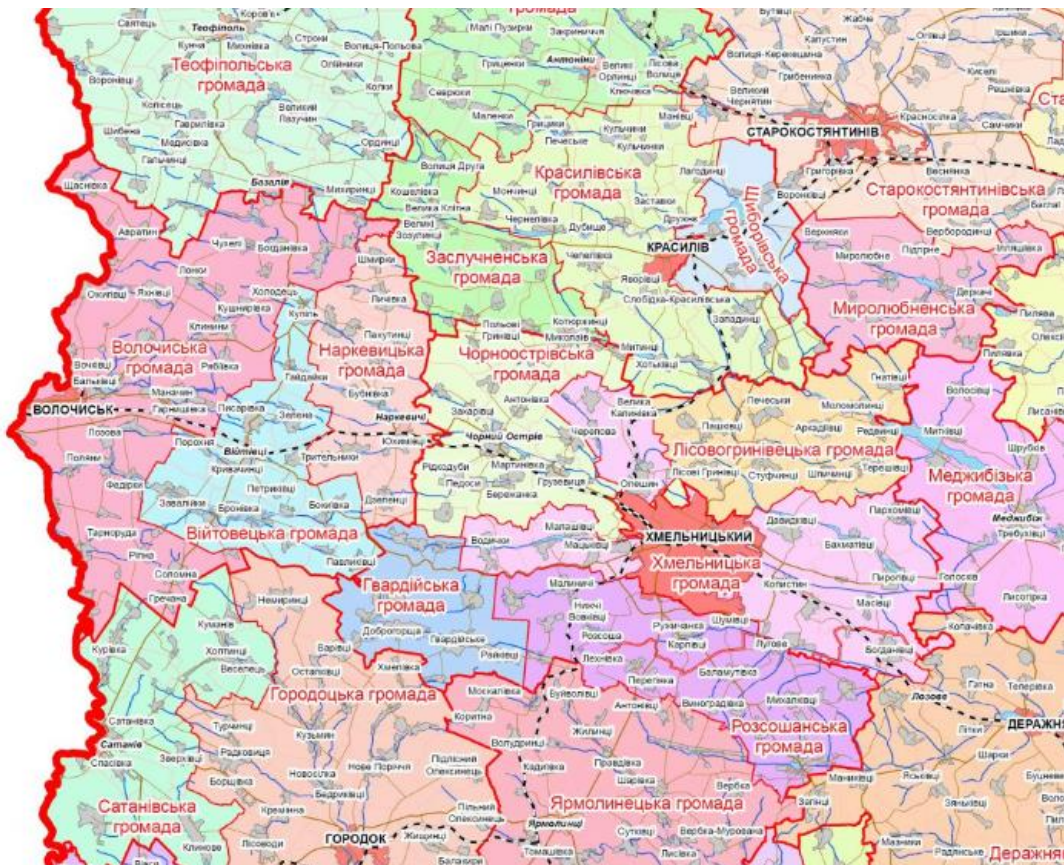

Рис. 13. Розміщення Волочиської територіальної громади на мапі Хмельницької області

Джерело: https://www.wis.adm-km.gov.ua/?page_id=22902

Територіальна громада межує:
 на півночі з Теофіпольською селищною громадою;
 на сході з Війтовецькою та Наркевицькою селищними громадами;
 на півдні з Сатанівською селищною громадою;
 на заході з Підволочиською селищною та Скоривською сільською громадами Тернопільської області.

Для проведення порівняльного аналізу Волочиську міську громаду співставлено з іншими міськими територіальними громадами Хмельницької області – Городоцькою, Красилівською та Старокостянтинівською, оскільки вони є подібним адміністративним статусом, функціональною роллю як центрів економічної активності, наявністю розвиненої інфраструктури, а також схожістю у структурі економіки та системі надання публічних послуг.

За площею території Волочиська громада займає територію 626,9 кв. км, що є середньою серед порівнюваних громад, поступаючись Городоцькій та Старокостянтинівській. За чисельністю населення Волочиська громада також має середнє значення – 33,7 тис. осіб, що свідчить про достатній людський потенціал для розвитку.

Водночас за показником власних надходжень на 1 мешканця Волочиська громада є беззаперечним лідером – 19,3 тис. грн, що суттєво перевищує показники інших громад. Це свідчить про високий рівень економічної активності, ефективну роботу бізнесу та значну дохідну базу бюджету.

Аналогічна ситуація спостерігається і за показником капітальних видатків на одного мешканця: Волочиська громада має найвище значення – 22,7 тис. грн, що свідчить про активну інвестиційну політику та спрямованість на розвиток інфраструктури.

Рівень дотаційності громади становить -2,9%, що означає її реверсну спроможність та фінансову самодостатність. Це один із найкращих показників серед порівнюваних громад і свідчить про низьку залежність від державної підтримки.

Таблиця 12. Порівняльні показники Волочиської громади і міських громад, 2025 рік

Показники	Хмельницька область			
	Волочиська громада	Городоцька громада	Красилівська громада	Старокостянтинівська громада
Територія, кв. км	626,9	772,8	438,6	790,1
Населення, мешканців станом на 01.01.2026, осіб	33 679	37 400	29 150	52 575

Власні надходження громади на 1 мешканця, грн	19 270,0	8 290,0	14 328,0	9 986,0
Капітальні видатки громади у перерахунку на 1 мешканця, грн	22 675,0	11 781,0	16 712,0	15 106,0
Рівень дотаційності громади, %	-2,9	5,3	-1,8	0,0
Індекс податкоспроможності громади	1,3	0,74	1,1	0,78
Дохідність земель громади, тис. грн	48,7	45,5	86,1	53,6
Фіскальна віддача громади, тис. грн	668,1	362,1	748,7	617,5

Джерело: <https://decentralization.ua/finance/dashboard>

Середньообласний індекс податкоспроможності громад у 2025 році становив 0,8. Індекс податкоспроможності Волочиської громади становить 1,3, що перевищує середньообласний рівень та підтверджує її сильні позиції у формуванні доходів бюджету.

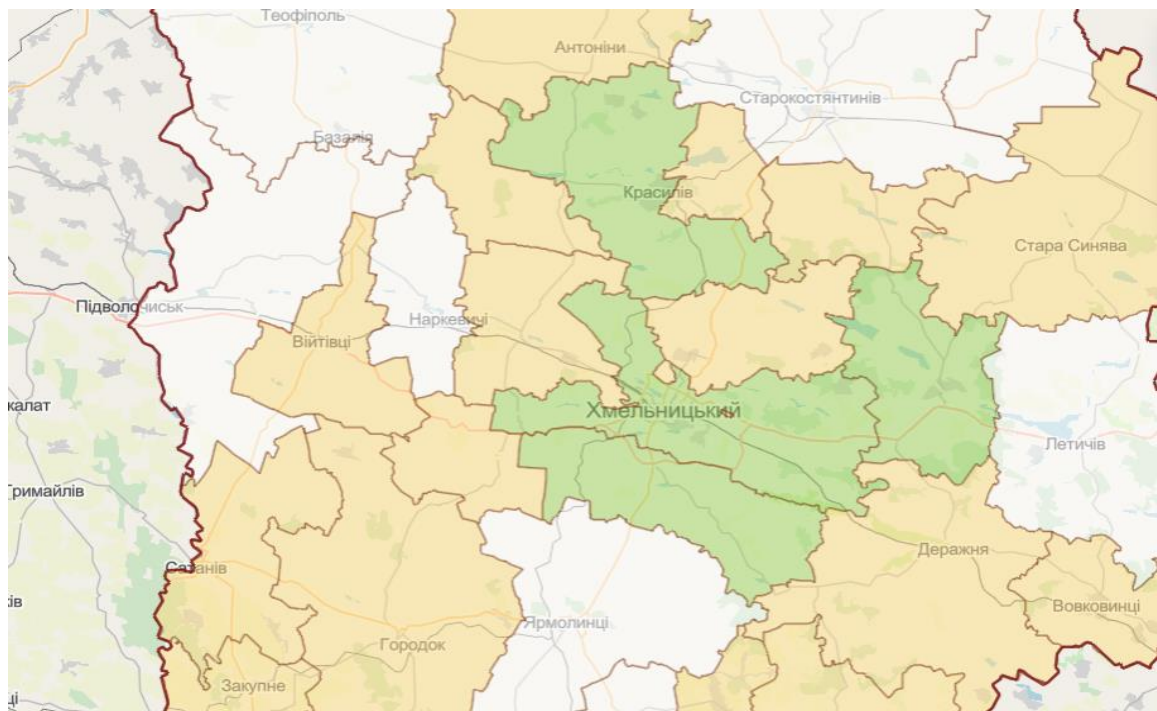

Рис. 14. Індекс податкоспроможності територіальних громад Хмельницького району

Джерело: <https://www.arcgis.com/apps/dashboards/e0c20d364bef4ab9b7c944e9e27e88c5>

При середньообласному показнику 62,3 тис. грн, дохідність земель Волочиської громади становить 48,7 тис. грн, поступаючи Кривилівській, але перевищуючи Городоцьку. Це свідчить про високу ефективність використання земельних ресурсів у громаді.

Показником, що характеризує ефективність використання території громади є фінансова віддача, яка у Волочиській громаді є однією з найвищих – 668,1 тис. грн, що підтверджує ефективність економіки та податкової бази громади.

У цілому результати порівняльного аналізу свідчать, що Волочиська міська територіальна громада займає сильні позиції серед міських громад області, особливо за фінансовими показниками та рівнем бюджетної спроможності. Водночас наявні резерви розвитку пов'язані з підвищенням ефективності використання земельних ресурсів та подальшим нарощенням економічної активності.

Висновки: *Волочиська міська територіальна громада займає конкурентні позиції серед міських громад Хмельницької області та демонструє високий рівень фінансової спроможності. Громада є лідером за показниками власних надходжень і капітальних видатків на одного мешканця, що свідчить про активний економічний розвиток та ефективну інвестиційну політику. Негативний рівень дотаційності підтверджує її фінансову самодостатність, а індекс податкоспроможності перевищує середньообласний рівень. Водночас, попри загальні сильні позиції, громада має потенціал для подальшого розвитку, зокрема у підвищенні ефективності використання земельних ресурсів та зміцненні фінансової віддачі. Загалом Волочиська громада виступає одним із економічно спроможних центрів регіону з передумовами для подальшого зростання.*

2.6. Наявна інфраструктура

Транспортна інфраструктура Волочиської міської територіальної громади відіграє важливу роль у забезпеченні соціально-економічного розвитку, формуванні внутрішніх і зовнішніх зв'язків та підвищенні мобільності населення. Міський і приміський транспорт забезпечує перевезення пасажирів, сполучення між усіма населеними пунктами громади, доставку товарів і доступ до віддалених територій, виконуючи важливу соціальну функцію, особливо для населення, яке не має власного транспорту.

Рис. 15. Карта автомобільних доріг, які проходять через громаду

Джерело: <https://surl.li/xckgtm>

Пасажи́рські перевезення в громаді здійснюються автотранспортним підприємством та двома приватними перевізниками. Рівень охоплення автобусним сполученням становить 100%, що забезпечує доступність усіх населених пунктів громади до адміністративного центру – міста Волочиськ. Усі центральні садиби та сільські населені пункти з'єднані дорогами з твердим покриттям і мають регулярне транспортне сполучення, що сприяє інтеграції території та розвитку економічної активності.

Дорожня мережа громади загалом є сформованою та забезпечує доступність основних центрів економічного зростання. Загальна протяжність автомобільних доріг становить понад 200 км, з яких 52,5 км – дороги державного значення, 149,3 км – місцевого значення.

Незважаючи на достатній рівень транспортної доступності, актуальними залишаються питання покращення якості дорожнього покриття, модернізації транспортної інфраструктури та підвищення якості перевезень, що є важливими передумовами для подальшого розвитку громади.

Вздовж автомобільних доріг функціонує 50 об'єктів дорожнього сервісу, зокрема 6 автозаправних станцій, 11 станцій технічного обслуговування, 2 заклади тимчасового проживання, 6 пунктів харчування та 25 магазинів промислових і продовольчих товарів. Водночас частина цих об'єктів не обладнана належними місцями для паркування, що не відповідає сучасним вимогам та обмежує їх привабливість для туристів і транзитних користувачів.

Проблемним залишається недостатній рівень інформування учасників дорожнього руху щодо розташування об'єктів сервісу та туристичної інфраструктури, маршрутів руху, погодних умов і стану безпеки, а також обмежені можливості оперативного екстреного зв'язку з відповідними службами. Водночас наявність розвиненої мережі доріг місцевого значення з твердим покриттям, які проходять паралельно до основних магістралей державного

значення, створює передумови для оптимізації транзитних потоків і підвищення транспортної доступності території, що сприятиме більш рівномірному соціально-економічному розвитку громади.

Залізнична мережа. Зовнішній і внутрішній транспортні зв'язки здійснюються залізничним транспортом протяжністю громадою 12 км. Залізнична магістраль Тернопіль – Волочиськ – Хмельницький пересікає громаду із заходу на схід, адміністративно належить до Південно-Західної залізниці. Залізничні колії та станції обслуговує регіональна філія «Південно-Західна залізниця» АТ «Укрзалізниця».

Житловий фонд. На території громади знаходиться 13 тис. індивідуальних житлових будинків та 126 багатоквартирних. Загальна площа житлового фонду громади становить понад 234 тис. кв. метри.

Структура житлового фонду громади складається переважно з приватного сектору.

Послуги з управління багатоквартирними будинками надає КП Муніципальна компанія «Житлосервіс» Волочиської міської ради. Багатоповерхові житлові будинки не перебувають на балансі комунального підприємства. В громаді утворено 10 об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та 2 житлово-будівельних кооператива.

Таблиця 13. Житловий фонд Волочиської громади

Показники	2025 рік
Кількість домогосподарств/багатоквартирних будинків, одиниць	13 000/126
Кількість квартир, одиниць	5138
з них: незаселених квартир/дворів, одиниць	20
Площа житлового фонду, тис. м кв.	234,1
у т.ч. незаселеного житлового фонду, тис. м кв.	2,0

Комунальна інфраструктура та інженерні мережі. Послуги з централізованого водопостачання та водовідведення надає Волочиське комунальне підприємство водопровідно-каналізаційного господарства «Джерело» Волочиської міської ради, на балансі якого перебувають водопровідні мережі загальною протяжністю 21,4 км м. Волочиськ та 67,3 км – у 28 населених пунктах територіальної громади.

Для водопостачання міста Волочиська та сіл територіальної громади питна вода видобувається із підземних джерел буровими свердловинами, накопичується у резервуарах водопровідних насосних станцій, дезінфікується гіпохлоритом натрію, знезалізнюється і подається водогонами, розподільною мережею до споживачів в основному населенню.

Якість води по основним показникам відповідає діючим в Україні нормативам з дозволеними Мінохорони здоров'я відхиленнями по вмісту заліза, аміаку, жорсткості, які є природного, а не техногенного походження.

Вода видобувається з водозабору «Північний». На водозабір розташовано 4 свердловини, водопровідна насосна станція 2-го підйому.

Водозабір «Північний» експлуатується з 1992 року, він є достатньо потужним з запасом (5000 м³/добу) для подальшого освоєння та експлуатації. Термін експлуатації свердловин та насосних станцій аналогічний терміну експлуатації водозаборів.

Для видалення з води заліза на станції 2-го підйому побудовано станцію знезалізнення, потужність якої достатня для обробки всієї води, яка подається в місто.

Міські водозабори розташовані у межах міста, в зв'язку з цим гостро стоїть питання облаштування зон санітарної охорони водозаборів. Кошти на виготовлення проекту зон санітарної охорони в міському бюджеті відсутні.

Централізованим водопостачанням у м. Волочиськ забезпечено 7818 домогосподарств (100% усіх домогосподарств міста) та 460 підприємств, установ, організацій, підприємців. Водопостачанням у сільській місцевості забезпечено 130 домогосподарств (3% від усіх сільських домогосподарств) та 3 підприємства, установи, організації. Домогосподарства, які не підключено до централізованого водопостачання, забезпечують власні потреби у воді за рахунок індивідуальних джерел – криниць та свердловин.

Послуги централізованого водовідведення надаються лише у м. Волочиськ 6066 домогосподарствам та 455 підприємствам, установам, організаціям, підприємцям.

Наявна потреба негайної заміни аварійної частини водопровідних мереж та реконструкції очисних споруд.

На території громади функціонує система централізованого теплопостачання, яка представлена 7 котельнями, що забезпечують теплову енергію для об'єктів соціальної інфраструктури (школи, дитячі садки, медичні установи, адміністративні будівлі та багатоквартирні житлові будинки). П'ять котелень працює на природному газі та 2 – на твердому паливі, загальною потужністю 50,0 МВт. Послуги з централізованого теплопостачання на території громади надає Волочиське комунальне підприємство теплових мереж «Тепловик» Волочиської міської ради.

Благоустрій населених пунктів громади та поліпшення умов проживання її мешканців забезпечує комунальне підприємство Муніципальна компанія «Житлосервіс» Волочиської міської ради. Також підприємство надає послуги з управління побутовими відходами – у м. Волочиськ та 44 населених пунктах, відповідно до затвердженого графіку санітарного очищення території громади.

Таблиця 14. Кількість укладених угод на послуги з управління побутовими відходами за категоріями споживачів та типом населеного пункту

Показник	Кількість угод з домогосподарствами/ фізичними особами, од.	Кількість угод з юридичними особами, од.	Всього укладено угод, од.
Місто	8068	407	8475
Село	5067	36	5103

На території громади облаштовано 19 місць збирання відходів, на яких встановлено:

- 465 євроконтейнерів для змішаних відходів;
- 156 контейнерів для збору ПЕТ-пляшок;
- 12 контейнерів для скла;
- 16 контейнерів для макулатури;
- 5 контейнерів для збору пластикових накривок.

Сміття вивозиться на санкціоноване звалище відходів, яке розташоване у с.Петрівщина, загальною площею 4,7787 га.

КП «Комбінат комунальних підприємств» Волочиської міської ради здійснює комплекс робіт по благоустрою міста та обслуговуванню вуличного освітлення, забезпечення належного утримання санітарного стану місць загального користування, доріг, вулиць, скверів, парків, дитячих майданчиків, кладовищ, міського ставка. Протяжність вуличної мережі у місті становить 42464 м при кількості 2 940 світлоточок, тоді як у населених пунктах громади – 125077 м та 1 828 світлоточок, відповідно.

Енергозбереження. В громаді розвивається відновлювальна енергетика. У цій сфері працюють два підприємства: ТЗОВ «УКРЕНЕРГОСИСТЕМИ» фотогальванічна (сонячна) електростанція», ТОВ «ВІТ ЕНЕРДЖІ «РІПНА». Загальна потужність цих сонячних електростанцій 5,9 МВт. Протягом 2025 року з відновлювальних джерел енергії вироблено 7,1 млн кВт/год електроенергії (на рівні минулого року).

На об'єктах бюджетної сфери впроваджено систему енергоменеджменту, що передбачає щоденний моніторинг використання енергоресурсів. У 2025 році моніторингом охоплено 126 установ (138 будівель).

Загальне споживання електроенергії зросло на 84,8 тис. кВт/год і становило 1330,6 тис. кВт/год, зокрема найбільше зростання зафіксовано у закладах охорони здоров'я (+16%), культури (+15%), дошкільної освіти (+8%), тоді як у навчальних закладах і адміністративних будівлях спостерігалось незначне скорочення (-2%).

Споживання природного газу збільшилося на 18,4 тис. куб. м і становило 319,2 тис. куб. м, зокрема у дошкільних закладах (+14%) та закладах культури (+13%).

Водночас споживання теплової енергії загалом зменшилося на 1% і становило 3,2 тис. Гкал, що є результатом впровадження енергоефективних заходів, особливо у дошкільних закладах та адміністративних будівлях. Зростання споживання енергоресурсів частково зумовлене погодними умовами, зокрема

подовженням опалювального періоду, а також відновленням активної діяльності закладів культури.

Триває реалізація інвестиційних проєктів з термомодернізації громадських будівель за Програмою «Енергоефективність громадських будівель в Україні», зокрема капітальний ремонт:

1. будівлі КУ «Центр надання соціальних послуг» (орієнтовна вартість 10,4 млн грн);
2. лікувального корпусу № 2 (кардіологічного, гінекологічного, пологового відділень) КНП «Волочиська багатопрофільна лікарня» (11,4 млн грн);
3. будівлі Волочиського ліцею № 1 (11,3 млн грн).

У 2025 році за рахунок коштів зазначеної Програми розпочато роботу над ПКД з термомодернізації двох будівель сфери культури – Дитяча школа мистецтв та Центральна бібліотека.

Також, в рамках цієї Програми залучено грантові кошти на енергозберігаючі заходи для лікувального корпусу (кардіологічного, гінекологічного, пологового відділень) на загальну суму 5,7 млн грн та розпочато реалізацію Грантового проєкту «Встановлення сонячних панелей на даху будівлі Ліцею № 1 (старша школа)» у співпраці з Програмами RES та GIZ.

Торгівля та громадське харчування. Мережа закладів торгівлі громади є достатньо розвиненою та орієнтованою переважно на продовольчий сегмент. Найбільшу частку становлять продовольчі магазини – 240 одиниць, що свідчить про належне забезпечення населення товарами першої необхідності. Непродовольчий сектор представлений 95 магазинами і має менші масштаби розвитку. Заклади громадського харчування налічують 38 одиниць, що вказує на помірний рівень розвитку сфери послуг та потенціал для її подальшого розширення.

Таблиця 15. Мережа закладів торгівлі та громадського харчування

Продовольчі магазини		Непродовольчі магазини		Заклади громадського харчування	
Кількість, од.	Площа, кв. м	Кількість, од.	Площа, кв. м	Кількість, од.	Площа, кв. м
240	12100	95	3380	38	1694

Побутове обслуговування. Сфера побутового обслуговування представлена мережею з 39 об'єктів, що забезпечують надання базових послуг населенню. Найбільшу частку становлять послуги з пошиву та ремонту одягу (13 об'єктів), а також манікюрні (8) та перукарські послуги (6), що свідчить про орієнтацію на повсякденні потреби мешканців. Менш розвиненими є послуги з ремонту побутової техніки (5) та взуття (3), а також туристичні послуги (4), що вказує на наявний потенціал для подальшого розвитку та диверсифікації сфери побутового обслуговування.

Пошта та зв'язок. Наявність стабільного поштового та телекомунікаційного зв'язку є важливою умовою соціального добробуту, доступу до публічних послуг, розвитку підприємництва та цифрової трансформації громади.

На території громади працюють 5 поштових операторів: «Нова Пошта» (25 відділень), «Укрпошта» (2 – стаціонарних, 11 – пересувних), «Meest Express» (4), «Делівері» (1), «SAT1» (1), що забезпечують як внутрішню, так і міжнародну доставку.

Усі населені пункти громади підключено до мережі Інтернет. Найпоширеніші типи підключень – оптоволоконний Інтернет, підключення по телефонній лінії за технологією ADSL та мобільний Інтернет (GPRS, 3G, 4G). З кожним роком число Інтернет-користувачів збільшується та покращується якість інтернет покриття.

Послуги мобільного зв'язку на території громади забезпечуються від провайдерів Kyivstar, Vodafone, lifecell, які також надають послуги мережі Інтернет.

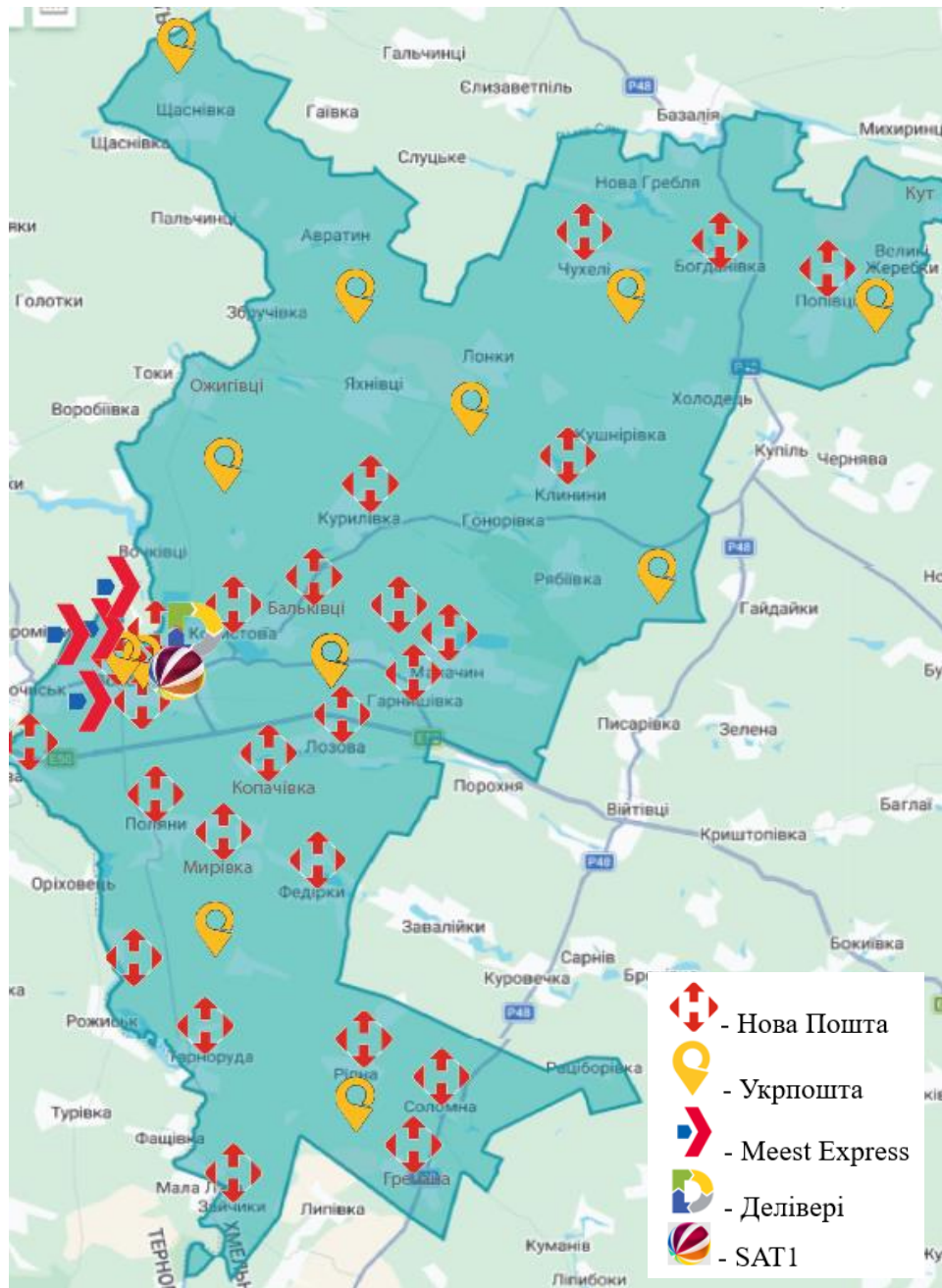

Рис. 16. Відділення служб доставки на території громади

Висновки: Волочиська громада має загалом розвинену інфраструктуру, яка забезпечує належний рівень транспортної доступності, житлово-комунальних послуг, благоустрою, торгівлі та зв'язку. Вигідне географічне положення, розвинена мережа автомобільних доріг і залізничне сполучення створюють сприятливі умови для економічного розвитку та підвищення якості життя населення.

Водночас подальшого вирішення потребують питання модернізації дорожньої та комунальної інфраструктури, оновлення водопровідно-каналізаційних мереж, розширення централізованого водопостачання у сільській місцевості та підвищення енергоефективності об'єктів. Реалізація цих заходів

сприятиме покращенню умов проживання населення, зміцненню інвестиційної привабливості та забезпеченню сталого розвитку громади.

2.7. Гуманітарна сфера

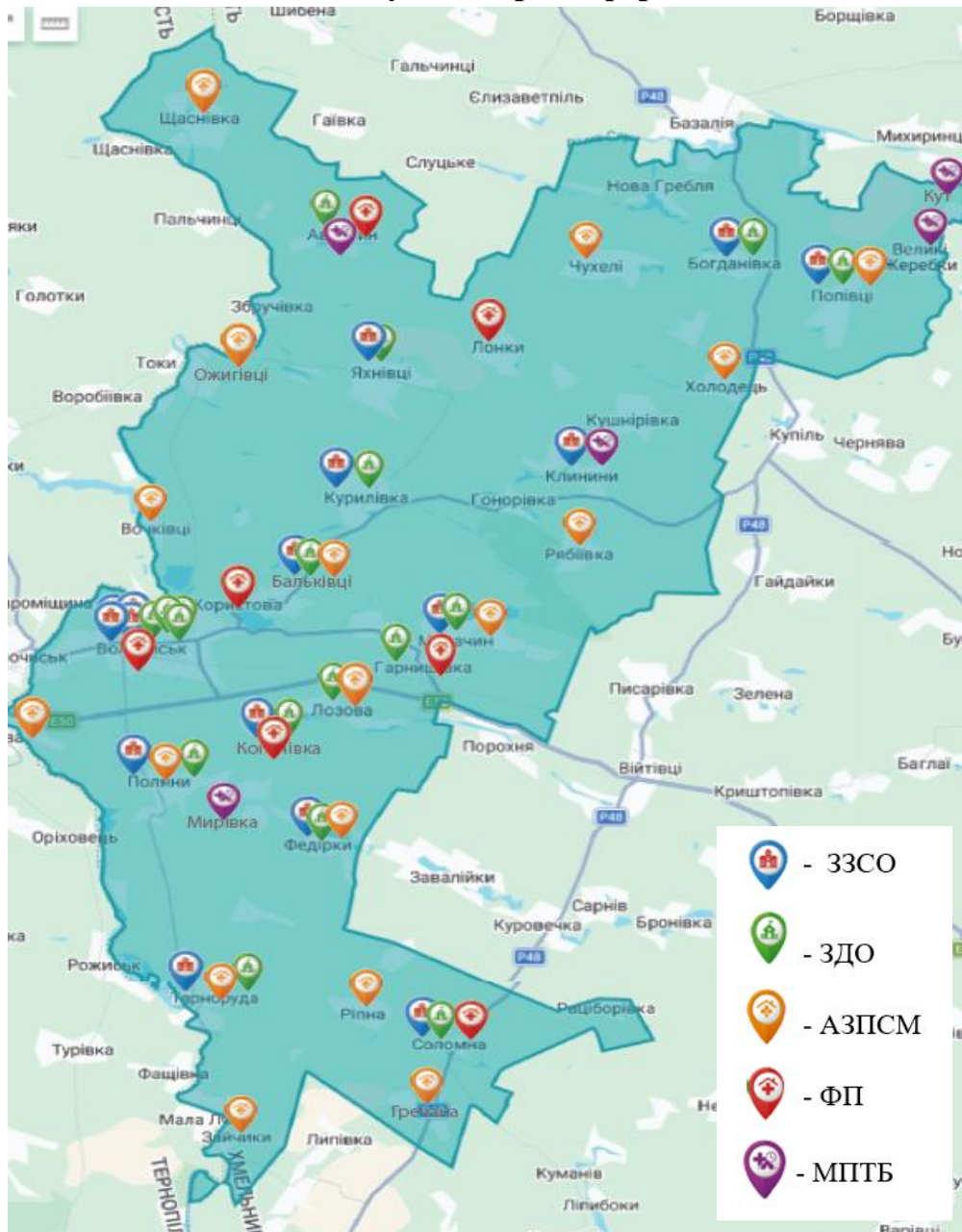

Рис. 17. Карта розміщення освітніх і медичних закладів громади

Освіта. Освітня мережа Волочиської громади функціонує з урахуванням правового режиму воєнного стану та враховує сучасні виклики, суспільні потреби й очікування щодо забезпечення кожній дитині повноцінний доступ до якісної освіти.

Частка дітей у віці до 18 років у загальній чисельності населення, зареєстрованого на території громади становить 13,4% (4516 осіб). Їх кількість у порівнянні з 01.01.2022 зменшилася на 10 відсотків.

У 2025/2026 навчальному році освітня мережа громади є достатньо розвиненою та включає 12 закладів дошкільної освіти як окремих юридичних осіб та 7 дошкільних структурних підрозділів у складі закладів загальної середньої освіти, 16 закладів загальної середньої освіти та 2 заклади позашкільної освіти.

Дошкільна освіта. Кількість дітей дошкільного віку у Волочиській громаді на 01.01.2026 становила 1142 і у порівнянні з довоєнним періодом вона зросла на 200 осіб. Незважаючи на зростання загальної кількості дітей у віці до 5 років, кількість вихованців у дошкільних закладах за роки повномасштабного вторгнення скоротилась на 226 осіб, а відповідно зменшилась кількість дошкільних закладів, структурних підрозділів та їх завантаженість.

Таблиця 16. Заклади дошкільної освіти, на початок навчального року

Показники	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
Кількість закладів/структурних підрозділів, одиниць	15 / 7	14 / 7	13 / 6	13 / 6
Кількість вихованців, осіб	870 / 113	839 / 97	753 / 78	687 / 70
Завантаженість закладів (дітей на 100 місць)	70	68	64	58

На території Волочиської громади у 2025/2026 навчальному році функціонує 19 закладів дошкільної освіти, з яких 4 – у місті Волочиськ, 15 – у сільській місцевості. З них – 13 ясел-садків, 6 структурних підрозділів гімназій.

Таблиця 17. Інформація про заклади дошкільної освіти

№ з/п	Назва закладу освіти	Проектна потужність	Кількість вихованців	Основні проблеми, які потребують вирішення
1	Волочиський ЗДО «Зірочка»	253	219	
2	Волочиський ЗДО «Ромашка»	107	50	
3	Волочиський ЗДО «Сонечко»	160	74	Зменшення контингенту дітей
4	Волочиський ЗДО ЦРД «Калинка»	252	214	
5	Авратинський ЗДО «Сонечко»	12	7	Зменшення контингенту дітей
6	Гарнишівський ЗДО «Джерельце»	32	20	
7	Копачівський ЗДО «Дзвіночок»	30	20	
8	Курилівський ЗДО «Малютко»	22	9	
9	Лозівський ЗДО «Берізка»	54	6	Зменшення контингенту дітей
10	Маначинський ЗДО «Дзвіночок»	13	7	Зменшення контингенту дітей
11	Полянський ЗДО «Веселка»	27	26	

12	Тарнорудський ЗДО «Малятко»	24	9	Зменшення контингенту дітей
13	Соломнянський ЗДО «Носики-курносики»	27	26	
14	ДП Бальковецького ліцею	44	14	
15	ДП Богданівської гімназії	18	11	
16	ДП Клининської гімназії	30	12	
17	ДП Поповецької гімназії	18	14	
18	ДП Федірівської гімназії	25	11	
19	ДП Яхновецького ліцею	20	8	

Із загальної кількості дітей від 0 до 5 років, які проживають в громаді, 757 (66,3%) відвідують або охоплені ЗДО. Це середній показник охоплення, який свідчить про доступність дошкільних закладів у більшості населених пунктів громади, середнє завантаження закладів – 65 відсотків. Однак є заклади, де наповнюваність дуже низька і складає менше 50% (Волочиський ЗДО «Сонечко», Лозівський ЗДО «Берізка»).

Завдяки різним формам роботи з дітьми старшого дошкільного віку забезпечено 100% охоплення дошкільною освітою дітей п'ятирічного віку. Кадровий потенціал закладів дошкільної освіти громади ґрунтується на досвідчених фахівцях, у закладах працює 113 педагогів та 123 особи із числа технічного персоналу, проте спостерігається недостатнє оновлення молодими спеціалістами. Це створює ризики дефіциту кадрів у найближчому майбутньому. Необхідні заходи з мотивації молоді до вступу у професію, створення умов для стажування та закріплення молодих педагогів у закладах громади.

Загальна середня освіта. У загальній кількості населення громади частка школярів становить майже 10 відсотків. Функціонує 16 закладів загальної середньої освіти (8 ліцеїв, 8 гімназій), у яких навчається 3308 учнів.

Як свідчить аналіз, у період повномасштабного вторгнення загальна кількість учнів у ЗЗСО скоротилася на 488 осіб, що призвело до зменшення кількості навчальних закладів на 2 одиниці, а також зниження рівня їх наповнюваності.

Таблиця 18. Заклади загальної середньої освіти, на початок навчального року

Показники	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
Кількість закладів, одиниць	18	17	16	16
Кількість учнів, осіб	3796	3676	3526	3308
Середня наповненість класів, осіб	17	17	17	17
Кількість вчителів, осіб	527	499	486	479

У 2025/2026 навчальному році загальну середню освіту здобувають 3308 учнів. Освітній процес забезпечують 501 педагогічний працівник та 328 осіб із числа технічного персоналу. До освітнього процесу впродовж навчального року долучилися 230 дітей ВПО. Середня кількість учнів на одного вчителя у громаді становить 6,9.

Таблиця 19. Перелік закладів загальної середньої освіти

№ з/п	Назва закладу	Рік побудови	Проектна потужність	Наповнюваність	Основна проблема закладу (вказати чи є укриття)
1	Волочиський ліцей №1	1963	640	934	Так
2	Волочиський ліцей №2	1975	1000	868	Так
3	Волочиський ліцей ім. ГУ Максима Отінова	1989	1296	598	Так
4	Бальковецький ліцей	2000	366	93	Так
5	Маначинський ліцей	1934	300	91	Відсутність належного укриття
6	Полянський ліцей	1932	180	98	Так
7	Соломнянський ліцей	1991	306	123	Так
8	Яхновецький ліцей	1986	350	75	Так/ Зменшення учнівського контингенту
9	Богданівська гімназія	1968	320	52	Так/ Зменшення учнівського контингенту
10	Волочиська гімназія	1906	125	54	Так/ Зменшення учнівського контингенту
11	Клининська гімназія	1968	400	52	Так/ Зменшення учнівського контингенту
12	Копачівська гімназія	1958	120	82	Так
13	Курилівська гімназія	1968	90	36	Так/ Зменшення учнівського контингенту
14	Поповецька гімназія	1992	80	46	Так/ Зменшення учнівського контингенту
15	Тарнорудська гімназія	1905	280	57	Так/ Зменшення учнівського контингенту
16	Федірівська гімназія	1958	120	49	Так/ Зменшення учнівського контингенту

Динаміка кількості випускників 11 класів у Волочиській громаді протягом 2021-2025 років є відносно стабільною, а у 2025 році їх кількість досягла найвищого показника – 209 осіб, що свідчить про стабілізацію контингенту старшої школи та формує потенціал для подальшого навчання і професійної реалізації молоді.

Таблиця 20. Кількість випускників закладів загальної середньої освіти Волочиської територіальної громади, учнів

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Випускники 11 класів	197	184	197	188	209

Інформаційним освітнім ресурсом «Освіта.ua» щорічно складається рейтинг загальноосвітніх шкіл Хмельницької області, що посіли найвищі місця у рейтингу шкіл України за підсумками ЗНО/НМТ по роках.

Таблиця 21. Рейтингові місця, які посіли заклади освіти Волочиської громади у 2021-2025 роках

Назва закладу	місце	ТОР	Рейт. бал	Бал ЗНО/НМТ	Учнів/тестів	Склав %
2021						
Волочиський НВК у складі середньої загальноосвітньої школи І ст. та гімназії	16	936	126,7	146,8	63/223	95
Волочиська ЗОШ І-ІІІ ст. № 1	72	3150	109,8	127,6	47/177	89
Волочиська ЗОШ І-ІІІ ст. № 5	90	3634	107,1	124,6	46/173	88
Бальковецький НВК у складі загальноосвітньої школи І-ІІІ ст.	237	8088	75	88	6/28	68
ДНЗ «Волочиський промислово-аграрний професійний ліцей»	268	8765	62,1	72	92/199	61
2023						
Волочиська ЗОШ І-ІІІ ст. № 5	18	1073	128,3	150,3	40/114	100
Волочиська ЗОШ І-ІІІ ст. № 1	49	2560	122,2	142,8	54/159	98
Волочиський НВК у складі середньої загальноосвітньої школи І ст. та гімназії	75	3137	120,4	140,9	48/144	98
Маначинський ліцей	186	6121	111,3	130,9	7/21	100
ДНЗ «Волочиський промислово-аграрний професійний ліцей»	213	6658	108,8	127,7	23/60	100
Бальковецький ліцей	231	7169	104,6	122,9	8/24	92
2024						
Волочиський ліцей № 3	14	879	126,7	148,1	61/240	99
Волочиський ліцей № 1	39	1709	122,5	143,7	26/104	96
Волочиський ліцей № 2	44	1876	121,8	142,6	48/184	98
Соломненський ліцей	83	3106	117,5	138,1	12/44	100
Бальковецький ліцей	150	4983	111,9	131,6	7/24	100
Маначинський ліцей	216	6645	106	124,6	10/40	95

Полянський ліцей	237	7249	102,4	120,4	6/24	92
ДНЗ «Волочиський промислово-аграрний професійний ліцей»	238	7280	102,2	120	27/96	92
2025						
Волочиський ліцей № 1	21	1089	124,6	145,8	55/220	99
Волочиський ліцей № 2	31	1337	123,3	144,4	50/200	100
Волочиський ліцей імені Героя України Максима Отінова	47	1708	121,5	142,4	45/180	99
Яхновецький ліцей	207	6371	106,5	125,3	6/24	92
ДНЗ «Волочиський промислово-аграрний професійний ліцей»	214	6528	105,8	124,2	23/8	97

Джерело: <https://osvita.ua/school/rating/oblast.html>

За підсумками складання НМТ у 2025 році до рейтингу кращих шкіл України увійшли чотири ліцеї Волочиської громади. З року в рік спостерігається стабільне зростання кількості випускників, які складають НМТ. Загалом рівень складання тестів залишається високим, що свідчить про відповідальне ставлення учнів до освітніх викликів і важливість якісної підготовки.

Показники успішності здобувачів освіти безпосередньо відображають високий рівень підготовки та педагогічної майстерності вчителів. Частка педагогів, які мають вищу кваліфікаційну категорію становить 64,1%, I категорію – 15,5%, II категорію – 7,7% та звання «спеціаліст» – 9,5%, що свідчить про їхню готовність до впровадження сучасних освітніх стандартів та методик навчання.

За віковими групами переважають педагоги віком 51-60 років (35,2%) і 41-50 років (23,7%), що свідчить про наявність значного педагогічного досвіду. Водночас частка молодих учителів віком до 30 років становить лише 7%, що є викликом для омолодження кадрового складу та потребує посилення заходів щодо залучення молодих спеціалістів у громаду.

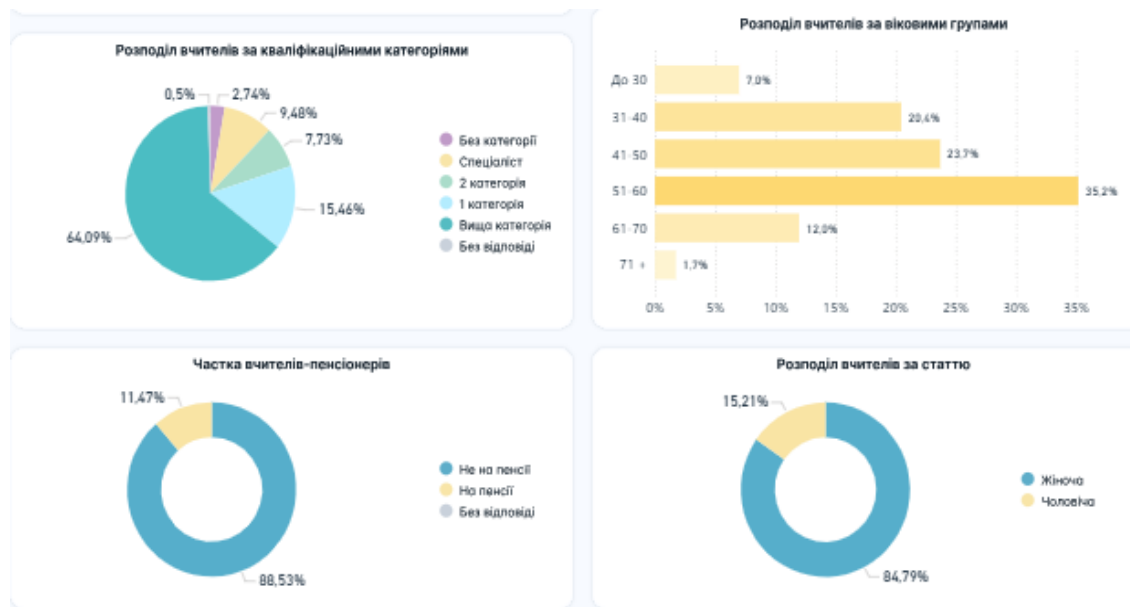

Рис. 18. Розподіл вчителів за кваліфікаційними категоріями, віковими групами та статтю

Джерело: <https://decentralization.ua/education/dashboard-education>

Частка педагогів пенсійного віку становить 11,5 відсотка. Це відносно помірний показник, однак він у комплексі з віковою структурою свідчить про тенденцію до старіння кадрів, що з часом може впливати на здатність системи освіти швидко адаптуватися до освітніх реформ і нових методик навчання.

Гендерна структура є типовою для освітньої галузі: 85% педагогів – жінки, 15% – чоловіки. Такий баланс не є проблемним, проте свідчить про традиційну гендерну структуру і частково може впливати на кадрову політику в напрямі залучення чоловіків до професії.

Загалом, педагогічний колектив громади характеризується високим рівнем кваліфікації та досвідченістю, проте вимагає оновлення кадрового складу через залучення молодих фахівців і створення умов для їх професійного розвитку.

Для забезпечення якісної освіти громада має посилити роботу щодо мотивації педагогів, цифрової грамотності та участі в програмах підвищення кваліфікації.

У 2025 році середні витрати з усіх джерел бюджету на навчання одного учня в закладах загальної середньої освіти Волочиської міської ради становили 51,8 тис. гривень. Проте ці витрати є суттєво диференційованими залежно від типу та місця розташування закладу. Зокрема, у школах м. Волочиськ вартість навчання одного учня майже вдвічі менше ніж у малочисельних сільських школах. Така різниця свідчить про проблеми малої чисельності контингенту шкіл у сільській місцевості.

Таблиця 22. Видатки на утримання одного учня закладів загальної середньої освіти

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Кількість учнів, осіб	3 796	3 676	3 526	3 308

Освітня субвенція з ДБ, тис. грн	86 915,2	82 893,2	97 080,6	98 020,7
Видатки на 1 учня за рахунок освітньої субвенції, тис. грн	22,9	22,5	27,5	28,7
Кошти місцевого бюджету, тис. грн	52 696,1	64 208,4	64 447,4	76 244,3
Видатки на 1 учня за рахунок коштів місцевого бюджету, тис. грн	13,9	17,5	18,3	23,0
Видатки на 1 учня, тис. грн	36,8	40,0	45,8	51,8
Видатки всього на ЗЗСО тис. грн	139 611,3	147 101,6	161 528,0	174 265,0

Найважливішим завданням залишається створення безпечних умов для учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану. Всі заклади освіти забезпечені найпростішим укриттям, 9 закладів забезпечено протирадіаційними укриттями.

Таблиця 23. Забезпеченість навчальних закладів укриттями

Назва ЗЗСО/ЗДО	Кількість учнів/вчителів/техпрацівників	Тип укриття	Укриття власне /орендоване (якщо орендоване, відстань до нього від закладу освіти)	Місткість укриття	Площа укриття
Волочиський ліцей №1	934/90/35	ПРУ	власне	813	650
Волочиський ліцей №2	868/78/33	ПРУ/найпростіше	власне	332/625	250/500
Волочиський ліцей ім. ГУ Максима Отінова	598/68/34	ПРУ	власне	1656	1325,3
Бальковецький ліцей	93/27/21	найпростіше	власне	356	285
Маначинський ліцей	91/19/13	найпростіше	власне	25	20
Полянський ліцей	98/20/15	найпростіше	власне	162	130
Соломнянський ліцей	123/22/17	ПРУ	власне	585	468,3
Яхновецький ліцей	75/21/14	найпростіше	власне	50	40
Богданівська гімназія	52/19/14	ПРУ	оренда (200м)	122	97,8
Волочиська гімназія	55/15/8	найпростіше	власне/оренда	16/59	10/47
Клининська гімназія	52/14/13	найпростіше	власне	50	40
Копачівська гімназія	82/18/7	найпростіше	власне	187	150
Курилівська гімназія	36/12/7	найпростіше	власне	100	80
Поповецька гімназія	46/16/10	ПРУ	власне	34	20,6
Тарнорудська гімназія	57/16/10	найпростіше	власне	193	155
Федірівська гімназія	49/13/9	найпростіше	власне	100	80
Волочиський ЗДО «Зірочка»	219/27/28	ПРУ	власне	325	260

Волочиський ЗДО «Ромашка»	50/10/15	найпростіше	власне	194	158
Волочиський ЗДО «Сонечко»	74/17/18	ПРУ	власне	173	139,4
Волочиський ЗДО ЦРД «Калинка»	214/32/28	ПРУ	власне	315	220
Авратинський ЗДО «Сонечко»	7/1/2	найпростіше	власне	20	16
Гарнишівський ЗДО «Джерельце»	20/3/5	найпростіше	власне	20	16
Копачівський ЗДО «Дзвіночок»	20/3/5	найпростіше	шкільне	187	150
Курилівський ЗДО «Малятко»	9/1/3	найпростіше	власне	100	80
Лозівський ЗДО «Берізка»	6/1/6	найпростіше	власне	120	95
Маначинський ЗДО «Дзвіночок»	7/2/3	найпростіше	власне	12	10
Полянський ЗДО «Веселка»	26/3/4	найпростіше	власне	23	18
Тарнорудський ЗДО «Малятко»	9/1/3	найпростіше	шкільне	193	155
Соломнянський ЗДО «Носики-курносики»	26/3/5	найпростіше	шкільне	585	468,3

У 2025 році здійснено капітальний ремонт підвального приміщення Волочиського ліцею імені М. Отінова (2456,8 тис. грн), який включає приміщення укриття.

У громаді повністю забезпечується підвезення дітей та педагогічних працівників до закладів освіти. Підвезенням охоплено 560 учнів – 16,9% від загальної кількості учнів. Для усіх учнів, які потребують підвезення, організовано безкоштовне підвезення до місця навчання і додому 14 шкільними автобусами, у тому числі 2 – було придбано у 2025 році, із 24 населених пунктів до 12 закладів загальної середньої освіти.

Велика увага приділяється харчуванню дітей. Активно впроваджується реформа шкільного харчування. Основною метою реформи є забезпечення дітей якісним, безпечним, збалансованим та корисним харчуванням, яке відповідає сучасним нормам і потребам дитячого організму.

У 2025 році за рахунок субвенції з державного бюджету організовано одноразове гаряче харчування для 1-4 класів. За кошти місцевого бюджету забезпечено харчування дітей пільгових категорій, а учні 5-11 класів харчуються за батьківську плату. У закладах дошкільної освіти харчування здійснюється за кошти місцевого бюджету, при цьому діти пільгових категорій звільняються від оплати. Усі заклади дошкільної та загальної середньої освіти забезпечені харчоблоками, приготування страв здійснюється безпосередньо в закладах із використанням відповідного технологічного обладнання.

У рамках реалізації Стратегії реформування системи шкільного харчування в Україні протягом 2024-2025 років здійснено капітальний ремонт харчоблоку

Волочиського ліцею № 1 (використано близько 9 млн грн субвенційних, місцевих та грантових коштів).

З метою створення умов для інклюзивного навчання й виховання у Волочиській громаді функціонує КУ «Волочиський інклюзивно-ресурсний центр», який надає послуги з підтримки дітей з особливими освітніми потребами дітям Волочиської громади та сусіднім Війтовецькій та Наркевицькій громадам. У Волочиській громаді інклюзивним навчанням охоплено 53 дитини: 29 – у ЗЗСО, 24 – у ЗДО.

Позашкільна освіта. У Волочиській громаді функціонує розгалужена мережа закладів позашкільної освіти, що забезпечує розвиток фізичних, творчих та інтелектуальних здібностей дітей і молоді. Для охоплення дітей шкільного віку позашкільною освітою у громаді функціонує 2 позашкільних заклади: Волочиська дитячо-юнацька спортивна школа та Волочиський Будинок дитячої та юнацької творчості, у яких позашкільними освітніми послугами охоплено 1100 дітей.

Спортивна школа охоплює 472 вихованці, які займаються у 44 групах за різними видами спорту. Найбільш популярними є футбол (140 дітей) та гандбол (138 дітей), також розвиваються веслування на човнах «Дракон» (60 дітей), важка атлетика (50 дітей), веслування на байдарках і каное (32 дитини), легка атлетика та вільна боротьба (по 26 дітей). Це свідчить про належний рівень розвитку спортивної інфраструктури та можливості для фізичного виховання молоді.

Волочиський будинок дитячої та юнацької творчості забезпечує позашкільну освіту для 590 дітей, які відвідують 37 гуртків різного спрямування. Найбільш розвиненим є художньо-естетичний напрям (27 гуртків, займається 444 дитини), що підкреслює високий попит на творчий розвиток. Також функціонують науково-технічні (5 гуртків, 70 дітей), туристично-краєзнавчі (2 гуртки, 30 дітей), військово-патріотичні (2 гуртки, 32 дитини) та соціально-реабілітаційні гуртки (1 гурток, 14 дітей), що сприяє всебічному розвитку дітей та формуванню їхніх компетентностей.

Професійно-технічна освіта. У м. Волочиськ професійно-технічну освіту забезпечує ДНЗ «Волочиський промислово-аграрний професійний ліцей», який є важливим елементом підготовки кваліфікованих кадрів для промислової та аграрної галузей громади. Заклад відіграє значну роль у формуванні трудового потенціалу та забезпеченні потреб місцевого ринку праці.

Для організації освітнього процесу у ліцеї сформована належна матеріально-технічна база, що включає навчальний корпус, навчальні майстерні, громадсько-побутовий корпус, їдальню на 330 місць, актову залу на 480 місць, спортивний зал, бібліотеку з читальним залом на 40 місць і фондом понад 33 тис. примірників, медичний пункт, а також спортивну інфраструктуру (стадіон, футбольне поле, волейбольний і баскетбольний майданчики). Заклад має гуртожиток на 340 місць, що забезпечує можливість навчання для учнів з інших населених пунктів.

Станом на 01.01.2025 у професійному ліцеї навчалася 318 осіб. У 2024/2025 навчальному році випущено 93 кваліфікованих робітники за затребуваними на ринку праці професіями, зокрема: токар, електрозварник ручного зварювання,

верстатник деревообробних верстатів, столяр будівельний, кухар, офіціант, слюсар з ремонту колісних транспортних засобів, водій автотransпортних засобів категорії «С», тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва.

Освітній процес забезпечує педагогічний колектив чисельністю 34 особи, що дозволяє підтримувати належний рівень професійної підготовки здобувачів освіти.

Протягом 2026-2027 років у громаді відбуватимуться зміни у мережі закладів освіти, зумовлені впровадженням реформи старшої профільної школи, особливостями фінансування малокомплектних закладів, а також демографічними тенденціями в громаді та державі.

У межах цих змін передбачається оптимізація мережі закладів загальної середньої освіти з урахуванням фактичної наповнюваності учнівського контингенту. Зокрема, планується ліквідація Курилівської та Волочиської гімназій, реорганізація Поповецької, Федірівської, Клининської та Тарнорудської гімназій у початкові школи, а також зміна типу Яхновецького, Маначинського, Бальковецького, Полянського та Соломнянського ліцеїв у гімназії.

Ключовим елементом оновленої освітньої мережі стане створення Волочиського академічного ліцею на базі Волочиського ліцею імені Героя України Максима Отінова, який виконуватиме функцію опорного закладу для здобуття повної загальної середньої освіти та забезпечуватиме якісну профільну підготовку учнів.

Рішенням сесії Волочиської міської ради від 13.03.2026 № 1-69/2026 затверджено План формування мережі закладів загальної середньої освіти на 2026-2027 роки, який визначає конкретні завдання та цілі для кожного закладу і забезпечує поетапну та системну реалізацію змін у освітній мережі громади.

Охорона здоров'я. У межах Волочиської громади надаються медичні послуги на рівні первинної та вторинної ланки.

Медичну допомогу первинної ланки мешканцям громади надає КНП «Волочиський центр первинної медико-санітарної допомоги» та 7 АЗПСМ: з них 1 – на території м. Волочиск (Волочиська) та 6 у сільській місцевості (Авратинська, Гарнишівська, Користовецька, Копачівська, Лонковецька, Соломнянська), 18 фельдшерських пунктів (у селах Поляни, Тарноруда, Зайчики, Вочківці, Щаснівка, Ожигівці, Бальківці, Курилівка, Лозова, Федірки, Мислова, Ріпна, Гречана, Холодець, Чухелі, Попівці, Маначин, Рябіївка) та 6 МПТБ (у селах Авратин, Мирівка, Клинини, Лонки, Великі Жеребки, Кут).

Таблиця 24. Заклади первинної медичної допомоги

Показники	01.01.2022	01.01.2025	01.01.2026
Кількість лікарських амбулаторій, одиниць	7	7	7
Кількість інших закладів ПМД (МПТБ, ФП), одиниць	19	18/6	18/6

Кількість лікарів, які надають ПМД (сімейних лікарів, дільничних терапевтів, дільничних педіатрів), осіб	25	20	19
Кількість мешканців громади, які уклали декларації про вибір лікаря ПМД, осіб	32 058	29 296	27 228

За останні три роки в КП «Волочиський ЦПМСД» проводилася системна робота по покращенню матеріально-технічної бази та умов надання медичних послуг. Зокрема, придбано медичне обладнання на загальну суму понад 2,4 млн грн (2023 рік – 522,7 тис. грн, 2024 рік – 1471,3 тис. грн, 2025 рік – 378,3 тис. грн).

Також здійснювалися заходи з впровадження енергоефективності, енергозбереження та проведення ремонтних робіт з метою покращення умов перебування пацієнтів і працівників.

У 2023 році проведено капітальний ремонт ФП с. Богданівка, у якому відкрито Лонковецьку АЗПСМ. Загальні витрати склали 637,6 тис. грн, з них 450,0 тис. грн – капітальний ремонт приміщення; 187,6 тис. грн – поточний ремонт покрівлі.

Крім того, виконано ремонтні роботи в інших структурних підрозділах на загальну суму 143,3 тис. грн, зокрема:

- поточний ремонт підлоги у Соломнянській АЗПСМ – 17,1 тис. грн;
- заміна вікон на металопластикові у Волочиській АЗПСМ – 31,0 тис. грн;
- ремонт гаражних приміщень (заміна покрівлі) по вул. Любомира Гузара, 1 – 95,2 тис. грн.

У 2024 році виконано ремонтних робіт на загальну суму 848,0 тис. грн, зокрема:

- облаштовано санвузол в Авратинській АЗПСМ (с. Яхнівці) – 168,9 тис. грн;
- проведено ремонт даху гаражів та складського приміщення (вул. Любомира Гузара, 1) – 199,8 тис. грн;
- облаштовано навіси для генераторів в Авратинській та Копачівській АЗПСМ – 54,2 тис. грн;
- проведено ремонт приміщення «старої» поліклініки по вул. Незалежності, 68А.

У 2025 році здійснено заміну системи опалення у Гарнишівській АЗПСМ та приміщенні «старої» поліклініки.

КНП «Волочиська багатoproфільна лікарня» забезпечує вторинну (спеціалізовану) медичну допомогу, включаючи стаціонарні послуги за основними напрямками. Фінансування здійснюється через НСЗУ за договорами в межах Програми державних гарантій (укладено 17 пакетів), що забезпечує безоплатні послуги для пацієнтів. Лікарня функціонує як основний надавач медичної допомоги у громаді.

Таблиця 25. Укладені договори з НСЗУ в КНП «Волочиська багатопрофільна лікарня»

№ пакету	Пакет медичних послуг	Обсяг надходжень, тис. грн				
		2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
3	Хірургічні операції дорослим та дітям у стаціонарних умовах	2 449,3	21 058,7	22 304,2	28 355,1	25 813,3
4	Стаціонарна допомога дорослим та дітям без проведення хірургічних операцій	4 281,7	28 675,4	38 171,6	40 750,8	40 159,0
5	Медична допомога при гострому мозковому інсульті	607,8	5 471,6	4 315,3	5 099,4	6 757,6
9	Профілактика, діагностика, спостереження, лікування та реабілітація пацієнтів в амбулаторних умовах	15 897,9	19 517,2	48 177,9	27 801,5	28 381,6
11	Гістероскопія	68,8	120,7	172	498,3	131,0
12	Езофагогастроудоденоскопія	72,0	515,1	517,5	230,0	463,3
15	Бронхоскопія	5,2	11,0	15,9	26,2	19,7
22	Лікування та осіб із психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів із використанням препаратів замісної підтримувальної терапії	10,2	76,8	71,0	94,5	82,5
23	Стаціонарна паліативна медична допомога дорослим та дітям	0	0	0	844,2	2591,7
24	Мобільна паліативна медична допомога дорослим та дітям	0	0	0	302,6	89,1
34	Стоматологічна допомога дорослим та дітям	0	267,6	703,6	556,9	441,2
35	Ведення вагітності в амбулаторних умовах	236,9	1 007,4	690,1	773,4	1 048,1
47	Хірургічні операції дорослим та дітям в умовах стаціонару одного дня	0	609,2	1 295,2	2 597,5	3 330,6
50	Забезпечення кадрового потенціалу системи ОЗ шляхом надання медичної допомоги із залученням лікарів-інтернів	0	232,9	433,2	666,7	810,1
53	Реабілітаційна допомога дорослим і дітям у стаціонарних умовах	0	0	0	0	1 344,3
60	Медичний огляд осіб, який організовується територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки	0	0	317,0	1 656,5	2 635,8

72	Психосоціальна та психіатрична допомога дорослим та дітям, що надається в центрах ментального (психічного) здоров'я та мобільними мультидисциплінарними командами	0	0	0	0	376,2
	РАЗОМ	33 973,5	101 141,7	119 954,6	110 253,6	114 475,1

Найбільшу частку надходжень медичного закладу у 2025 році формують пакети послуг «Стаціонарна допомога дорослим та дітям без проведення хірургічних операцій» – 35%, «Профілактика, діагностика, спостереження та лікування в амбулаторних умовах» – 25% та «Хірургічні операції дорослим та дітям у стаціонарних умовах» – 23 відсотка. Водночас середні витрати на один ліжко-день у 2025 році становили 1930,7 гривень.

Волочиська багатoproфільна лікарня надає медичні послуги населенню в межах Програми медичних гарантій, забезпечуючи стаціонарну та амбулаторну допомогу. У закладі розгорнуто 270 ліжок, зокрема функціонують відділення анестезіології та інтенсивної терапії, хірургічне (42 ліжка, у т.ч. 5 паліативних), терапевтичне (32 ліжка, у т.ч. 5 паліативних), кардіологічне (30 ліжок), неврологічне (15 ліжок, у т.ч. 2 паліативних), інсультне (15 ліжок), реабілітаційне (20 ліжок), травматологічне (25 ліжок), акушерсько-гінекологічне (31 ліжко, у т.ч. 3 паліативних), дитяче (15 ліжок), лор-очне (25 ліжок) та інфекційне боксоване відділення для дорослих і дітей (20 ліжок).

У 2025 році у стаціонарі лікарні проліковано 10049 пацієнтів (у 2024 році – 9 717), з них 4943 жителі Волочиської громади (у 2024 році – 4825) та 159 військовослужбовців (у 2024 році – 55).

На 01.01.2026 фактична чисельність працівників лікарні становить 418 осіб, у тому числі 88 лікарів, 175 працівників середнього медичного персоналу, 101 особа молодшого медичного персоналу та 54 особи іншого персоналу.

У зв'язку з викликами війни, соціальної нестабільності та зростанням рівня стресу серед населення, питання ментального здоров'я набуває особливої актуальності. У 2025 році у Волочиській багатoproфільній лікарні створено «Центр ментального здоров'я», який надає медичні послуги, включаючи психіатричну допомогу, психологічну підтримку та реабілітацію пацієнтів з порушеннями психічного здоров'я.

У 2025 році видатки бюджету Волочиської громади на охорону здоров'я склали 18,2 млн грн, що становить 3,7% від загального обсягу видатків бюджету громади.

Соціальний захист. Заходи щодо забезпечення соціальних прав і гарантій жителів громади реалізуються відділом соціального захисту населення та службою у справах дітей Волочиської міської ради. Надавачем соціальних послуг у громаді є КНП «Центр надання соціальних послуг» Волочиської міської ради.

У громаді на 01.01.2026 проживає 11731 пенсіонер, 3286 осіб з інвалідністю та 113 дітей з інвалідністю. На обліку перебуває 5567 осіб, які потребують соціальної допомоги та обслуговування.

Таблиця 26. Установи, заклади, структурні підрозділи соціальної сфери

Перелік установ	Кількість працівників, осіб
Відділ соціального захисту населення Волочиської міської ради	5
КНП «Центр надання соціальних послуг» Волочиської міської ради	115
Служба у справах дітей Волочиської міської ради	4

Основними завданнями КНП «Центр надання соціальних послуг» є виявлення одиноких та одинокпроживаючих громадян, осіб з інвалідністю, осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують допомоги. На обслуговуванні Центру перебуває 6700 осіб похилого віку, одиноких громадян та осіб з інвалідністю, з них – 1200 одиноких непрацездатних та 817 самотньо проживаючих громадян. Також центром здійснюється супровід 345 сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Таблиця 27. Отримувачі адресної натуральної та грошової допомоги суб'єктів, що надають соціальні послуги, осіб

Показники	Кількість осіб
Громадяни, яких виявлено та які перебувають на обліку і потребують допомоги, осіб, у т.ч.:	5567
похилого віку, особи з інвалідністю, хворі, що не мають рідних, які повинні забезпечити їм догляд і допомогу	4510
внутрішньо переміщені особи	642
члени сімей учасників/-ць АТО та/або ООС	345
ветерани, учасники та учасниці бойових дій, АТО та/або ООС	70

На базі КНП «Центр надання соціальних послуг» облаштовано МТП (для ВПО). У Центрі працює перукарня, швейна майстерня, майстерня з ремонту взуття. Також автомобілем Центру тричі на тиждень здійснюється перевезення хворих до обласного центру для проведення гемодіалізу за програмою «Штучна нирка».

У Центрі працює «Мобільний соціальний офіс», який відповідно до графіка, затвердженого відділом соціального захисту населення щомісячно надає соціальні

послуги ВПО, ветеранам війни, членам їх сімей та членам сімей загиблих Захисників та Захисниць України, особам з інвалідністю, самотнім, соціально незахищеним верствам населення та сім'ям, які опинилися у складних життєвих обставинах. До складу бригади мобільного офісу входить фахівець із соціальної роботи відділу у справах дітей та сім'ї, перукар, фахівець з ремонту взуття, психолог (за потреби), робітник з комплексного обслуговування будинків, завідувач відділу.

У Центрі є приміщення для тимчасового денного перебування дітей з інвалідністю та для проведення заходів із надання соціальних послуг. Забезпечено безбар'єрний доступ до приміщення Центру та всередині будівель, облаштовано пандуси, є автомобіль з підйомником.

Таблиця 28. Показники надання соціальних послуг населенню територіальної громади

Послуги	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Догляд вдома	805	875	881	767
Денний догляд дітей з інвалідністю	31	30	36	22
Підтримане проживання	0	0	0	0
Соціальна адаптація	1 782	1 128	1 203	0
Соціальна інтеграція та реінтеграція	9	1	0	0
Екстрене (кризове) втручання	86	188	200	0
Консультації	2 352	1 476	1 510	1 175
Соціальний супровід сімей\осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах	36	30	8	8
Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти сироти і діти, позбавлені батьківського піклування	26	35	38	40
Представництво інтересів	1 660	1 009	1 011	648
Посередництво	32	5	6	0
Соціальна профілактика	43	77	79	0
Натуральна допомога	3 403	3 500	3 708	3 762
Переклад жестовою мовою	4	12	8	1
Інформування	1 036	1 235	1 305	1 345
Транспортні послуги	1 396	1 100	910	1 067
Мобільний соціальний офіс	1 996	1 910	1 870	1 805

Щороку збільшується кількість учасників бойових дій та осіб з інвалідністю, посилюється тенденція до збільшення звернень від громадян щодо отримання адресної грошової допомоги на лікування. Збільшується кількість звернень громадян, які опиняються у складних життєвих обставинах та не в змозі подолати їх самотійно. Всі ці фактори зумовлюють необхідність впровадження заходів з

ефективної підтримки найуразливіших верств населення за рахунок коштів міського бюджету.

У громаді створено та з квітня 2024 року працює Центр життєстійкості. Проєкти Центру є складовою Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?» першої Леді Олени Зеленської, які втілює КНП «Центр надання соціальних послуг» за підтримки Благодійного фонду «Повір у себе» агропромхолдингу «Астарта-Київ». Центр життєстійкості надає безкоштовну психологічну допомогу, проводить психологічні практичні тренінги, соціальні групові та індивідуальні консультації. З початку створення Центром було прийнято близько 4 тис. осіб в індивідуальну та групову роботу. Центр працює з соціально значущими категоріями населення: жителі громади, ВПО, ветерани війни, учасники бойових дій, дружини та діти ветеранів війни, родичі зниклих безвісти, взятих в полон, інваліди.

Ветеранська політика. Особлива увага приділяється питанням ветеранської політики, в тому числі в межах реалізації міської Програми підтримки Захисників і Захисниць України та їхніх родин Волочиської міської територіальної громади на 2026-2030 роки, метою якої є підтримка Захисників та Захисниць України, що сприятиме їхній реінтеграції та поверненню з військової служби до мирного життя, максимальній реалізації їхнього трудового та підприємницького потенціалу, а також всебічна підтримка членів їхніх сімей, сімей загиблих (померлих) і безвісти зниклих за особливих обставин Захисників та Захисниць України.

Станом на 01.01.2026 у громаді проживає:

280 учасників АТО/ООС;

1148 військовослужбовців, які призвані по мобілізації, приймають безпосередню участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України;

2223 членів сімей ветеранів (ветеранок);

68 осіб з інвалідністю внаслідок війни;

135 членів сімей загиблих (померлих) військовослужбовців;

140 родин військових, які пропали безвісти або знаходяться в полоні.

Зазначені категорії громадян потребують фінансової допомоги, підтримки у вирішенні житлово-побутових питань, медичного обслуговування та психологічної реабілітації.

Облаштовано Центр допомоги ветеранам, працюють фахівці із супроводу ветеранів, створено відділ соціально-психологічної, правової підтримки захисників, захисниць та членів їх сімей.

Захист прав дітей. В умовах сучасних викликів особливого значення набуває забезпечення захисту прав та законних інтересів дітей, створення сприятливих умов для їхнього розвитку, виховання, навчання та соціальної адаптації в громаді. Ці завдання на території Волочиської міської територіальної громади реалізує Служба у справах дітей міської ради. На 01.01.2026 на обліку

Служби перебуває 59 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, 17 дітей-сиріт та 42 дитини, позбавлених батьківського піклування, з них:

40 – перебувають під опікою та піклуванням;

3 – у прийомних сім'ях;

6 – у дитячих будинках сімейного типу;

2 – у КНП «ЦМР ПДД» Хмельницької обласної ради;

1 – у дитячому будинку Хмельницької обласної ради;

1 – у Плужненському ліцеї Хмельницької обласної ради;

2 – Голенищівський спеціальній школі Хмельницької обласної ради;

4 – на повному державному утриманні у навчальних закладах.

На території Волочиської ТГ функціонує 2 дитячих будинки сімейного типу, в яких виховуються 15 дітей-вихованців та 4 прийомні сім'ї, в яких виховується 12 прийомних дітей. Батьками створено належні умови для всебічного, гармонійного розвитку дітей, одержання ними освіти. Діти забезпечені повноцінним харчуванням, одягом, іграшками, необхідним обладнанням.

Однією з найактуальніших проблем з питань захисту прав дітей є відсутність житла у дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, незалежно від форм влаштування. На квартирному обліку перебувають 16 дітей віком 16-18 років, 27 – віком 18-23 років, 4 – віком 23-35 років.

На обліку перебувають 11 дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, та проживають у 5 сім'ях. Постійно проводиться контроль за умовами проживання таких дітей.

На території Волочиської громади перебуває 1 сім'я опікуна, в якій виховується 1 дитина з м. Слов'янська Донецької області.

Волочиською міською територіальною громадою заключено угоду про співпрацю з Міжнародною благодійною організацією «Партнерство «Кожній дитині» щодо забезпечення права дитини на зростання у сімейному середовищі через розвиток послуги патронату над дитиною, покращення її якості та доступності для сімей вразливих категорій: дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, залишених без батьківського піклування, дітей з інвалідністю, ВПО та родин, які перебувають у складних життєвих обставинах. Результатом такої роботи стало створення у громаді однієї патронатної родини.

Культура та дозвілля. Культура є невіддільною складовою сталого розвитку Волочиської громади. Вона формує ідентичність, об'єднує громаду, підтримує міжпоколіннєвий зв'язок та відкриває нові можливості для соціального, економічного і туристичного зростання. Історична спадщина, традиції Поділля, творчий потенціал мешканців та активність місцевих ініціатив створюють унікальне культурне середовище, яке потребує цілеспрямованої підтримки та розвитку.

На території Волочиської міської територіальної громади створено умови для належного функціонування базової мережі закладів культури, які сприяють розвитку та підвищенню культурного і просвітницького рівня населення, організації цікавого, змістовного дозвілля.

У громаді здійснюють діяльність 36 клубних закладів: Центр культури і дозвілля «Гармонія» та 35 сільських будинків культури. Центр «Гармонія» є головним культурним осередком громади, який обслуговує 33 тис. населення. У Центрі працюють та розвиваються 20 аматорських колективів, з яких 7 мають звання «народний» та 1 – «зразковий». Проводяться фестивалі, концерти, Всеукраїнські змагання з бальних танців «VOLOCHYSK OPEN CUP», а також патріотичні заходи, благодійні заходи на підтримку ЗСУ.

Бібліотечна мережа громади складається з 28 бібліотек: Волочиська центральна бібліотека та 27 сільських бібліотек із загальним книжковим фондом понад 209 тис. примірників. Бібліотеки громади трансформуються у сучасні культурні хаби: доступ до мережі Інтернет та цифрових послуг, освітні та інтерактивні заходи, реалізація проєктів «Дія. Цифрова освіта» та «Спільнопростір» для інтеграції ВПО.

Мистецька освіта у громаді спрямована на розвиток творчих та художніх здібностей молоді. У Волочиській дитячій школі мистецтв діє 3 відділення: музичне, хореографічне та художнє, де навчається 420 учнів. Педагогічний колектив налічує 39 викладачів. Школа є центром розвитку талантів, базою підготовки майбутніх митців, активним учасником культурного життя громади.

У громаді є КЗ «Волочиський історико-етнографічний музей», який у своєму арсеналі має майже 3 тис. експонатів. У музеї діє 7 експозиційних залів, в яких проводяться екскурсії, лекції, заходи, а також розробляються туристичні маршрути та здійснюється цифровізація фондів музею.

Туризм та індустрія гостинності. На території громади є туристично-привабливі локації, які поєднують природну красу, історичні пам'ятки та духовні святині:

1. ТОВ «Санаторій «Райдуга» (м. Волочиськ, вул. Запорізька, 11).

Санаторій працює з грудня 2002 року та розрахований на 100 місць. Неповторний ансамбль для відпочинку створюють дендропарк площею 5 га, озеро площею біля 80 га і річка Збруч. Він розташований на території колишнього поміщицького маєтку родин Мошинських та Ледоховських XVIII – поч. XX ст. (збережено окремі споруди, оборонну стіну та частину пейзажного парку). На території дендропарку обладнано спортивні майданчики, теренкурні доріжки. У літній період на озері працює човнова станція, можна займатися риболовлю, а у зимовий період проводяться санні і лижні прогулянки, заняття в спортзалі.

Санаторій «Райдуга» – бальнеологічний. Спеціалізація закладу: лікування хвороб органів травлення, сечостатевої системи, нирок, урологічні. Основним чинником лікування в санаторії є мінеральна вода «Кришталева криниця».

2. Готель «Zbruch palace Hotel» (м. Волочиськ, вул. Незалежності, 7), який розраховано на 15 місць. Готель спроможний приймати гостей та туристичні групи.

3. Туристична агенція «Еврика-тур» (ПП Сікула Н.М.; м. Волочиськ, вул. Незалежності, 74А) – внутрішній та міжнародний туризм (Болгарія, Туреччина, Єгипет, Греція, Туніс).

4. Туристичний центр «ЛЛЛ-тур» (ПП Мартинюк О.В., м. Волочиськ, пл. Центральна, 3) – внутрішній та міжнародний туризм (Болгарія, Туреччина, Єгипет, Чехія, Польща).

5. Волочиський історико-етнографічний музей (м. Волочиськ, вул. Музейна, 19). Експозиція представляє історію краю від найдавніших часів до сьогодення (розділи «Найдавніше минуле краю», «Волочиськ у кінці XVIII – XIX ст.», «Волочиськ прикордонний», «Перша світова і Громадянська війна», «Репресії 30-50 років», «Голодомор 1932-1933 рр.», «Волочищина у Другій світовій війні», «Запам'ятаймо їх живими» – на афганську тематику, «Творці історії краю», «Меценатство», «Волочиський район в 50-80 роках», виставковий зал). Музей розташований в будинку кінця XIX ст. (колишній школі дітей залізничників; за деякими даними збудована у 1897 році).

6. Історичне село Тарноруда, яке розташоване на півдні території Волочиської ОТГ (18 км від м. Волочиськ). Є осередком історико-пізнавального та паломницького туризму. У населеному пункті розташовано близько 20 будівель XVIII – поч. XX ст. (костели Матері Божої Святого Скапулярія 1754 року, св. Станіслава 1840 року, маєток поміщиків Мордвінових та присадибні споруди, братська могила радянських воїнів тощо), старовинні католицький, православний та єврейський некрополі. До села веде реконструйована автомобільна дорога з твердим покриттям.

8. Рекреаційна зона у селі Зайчики, яка розташована на півдні території Волочиської громади (30 км від м. Волочиськ). Місце сприятливе для екологічного, пішохідного та спортивного туризму. На території наявні діючі скважини мінеральних вод типу «Нафтуса» і бромних хлоридно-натрієвих вод високої мінералізації із Збручанського родовища, неподалік річка Збруч та лісовий масив.

У 2025 році Волочиська міська територіальна громада стала частиною масштабного міжрегіонального проєкту «ВІСТА ЗБРУЧА. Спадщина старого кордону», фінансується за грантові кошти партнера у рамках грантової програми «Кластери Відродження», що реалізується у межах Швейцарсько-українського проєкту «Згуртованість та регіональний розвиток України», UCORD, який впроваджується за підтримки Швейцарії через Швейцарську агенцію розвитку та співробітництва компанією NIRAS Sweden AB. Проєкт покликаний сприяти розвитку туристичного потенціалу та сфери гостинності у громадах, що знаходяться на витоках річки Збруч. Його метою є сприяння використанню культурної та історичної спадщини 4-ох громад разом з багатими природними водними ресурсами та гастрономічними традиціями для розвитку туризму, який стимулюватиме економічне зростання регіону.

Проєкт, що об'єднав громади Хмельниччини та Тернопільщини, був підготовлений Центром розвитку ініціатив «ІнСорс» та передбачає створення туристичного кластеру на базі історико-культурної спадщини Збруча.

У межах проєкту розроблено Дорожню карту розвитку туризму – системний документ з практичними рекомендаціями для розвитку туризму на базі локальної спадщини громад-партнерів.

Волочиська громада посіла важливе місце у туристичній та економічній кооперації між Волочиською, Підволочиською, Скориківською, Лановецькою та Теофіпольською громадами. Громади-партнерки, розташовані у верхів'ї р. Збруч, пов'язані багатогранною історією річки - кордону та мають особливу культурну і природну спадщину, що робить цю територію унікальною на карті України та перспективною з точки зору туризму.

Метою проєкту та кооперації між громадами є використання культурної і природної спадщини громад, зокрема пов'язану з водними ресурсами, для розвитку їх туристичного потенціалу і сфери гостинності. Реалізація проєкту проходить через інвентаризацію культурної та історичної спадщини, розробку туристичних маршрутів, дослідження гастрономічної спадщини з акцентом на аквакультуру, проведення навчання для бізнесу, стимулювання розвитку туристичної інфраструктури, адаптованої для людей з інвалідністю, та об'єднання влади, громади і бізнесу для створення місцевого туристичного кластера.

Фізична культура та спорт. Фізична культура та спорт є невід'ємною складовою здорової, активної та згуртованої громади. Вони сприяють фізичному розвитку, формують здоровий спосіб життя, зміцнюють соціальні зв'язки та відкривають можливості для самореалізації, особливо серед дітей і молоді.

Спортивна інфраструктура Волочиської громади є достатньо розвиненою та включає стадіон, веслувальну базу, 7 спортивних залів, 40 спортивних майданчиків і 4 майданчики зі штучним покриттям. Систематично проводяться спортивні заходи, зокрема футбольні турніри, змагання з волейболу, баскетболу, настільного тенісу, що сприяє популяризації здорового способу життя. Розвиток фізичної культури і спорту здійснюється на програмній основі відповідно до Програми розвитку фізичної культури і спорту на 2026-2030 роки.

Ключову роль у розвитку дитячого спорту відіграє дитячо-юнацька спортивна школа, де працює 19 тренерів, у тому числі 4 з вищою категорією, та функціонують відділення з різних видів спорту, включаючи новий напрям – веслування на човнах «Дракон». Вихованці школи демонструють високі результати на обласному та всеукраїнському рівнях, зокрема у веслуванні на байдарках і каное, важкій атлетиці, гандболі та футболі, а також беруть участь у міжнародних змаганнях. Додатково розвивається масовий спорт через діяльність підрозділу «Спорт для всіх». Загалом це свідчить про наявний потенціал громади у сфері спорту та позитивну динаміку залучення населення до фізичної активності.

Висновки: *Гуманітарна сфера Волочиської міської територіальної громади характеризується розвиненою мережею закладів освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури та спорту, які забезпечують базові потреби населення та сприяють підвищенню якості життя. Водночас гуманітарна сфера стикається з низкою викликів, зокрема скороченням чисельності дітей та учнів,*

старінням педагогічних і медичних кадрів, необхідністю модернізації окремих закладів та розширення соціальних послуг. Подальший розвиток громади має бути спрямований на підвищення доступності та якості освітніх, медичних і соціальних послуг, підтримку молоді, розвиток культурного середовища, ветеранської політики та створення безпечних і комфортних умов для життя мешканців громади.

2.8. Містобудівна документація

На підставі комплексного плану просторового розвитку на території кожної громади має відбуватися законна діяльність у сфері містобудування, архітектури, землеустрою та земельних відносин, оскільки вказані плани одночасно є базою містобудівної та землевпорядної документації, до складу якої в якості невід'ємних частин входять генеральні плани усіх населених пунктів територіальної громади.

Наразі у Волочиській міській територіальній громаді розроблено та затверджено генеральні плани міста Волочиськ та 27 населених пунктів та Схему планування території Волочиської міської територіальної громади.

Основними рішеннями генерального плану міста Волочиськ є:

- зонування території;
- диференціація вулично-дорожньої мережі по її призначенню та коригування транспортних потоків, що проходять через центральну частину міста;
- пропозиції щодо організації системи обслуговування;
- інженерна підготовка та благоустрій території;
- заходи по охороні навколишнього середовища;
- перепрофілювання виробничих об'єктів.

З метою раціонального використання території і створення сприятливих умов для проживання, передбачається організація таких функціональних зон:

сельбищна зона, яка передбачає впорядкування та раціональне використання існуючих міських територій, що знаходяться в північно-західній та східно-південній частинах магістральної залізниці та від центральної частини міста;

загальноміського центру, що включає елементи історичного ядра (з пам'ятками архітектури), зону адміністративних закладів, торгово-комерційних установ, банків, закладів установ та підприємств обслуговування, рекреаційної зони (організації пішохідної вулиці із сквером), а також житлової забудови;

рекреаційна зона та спорту, що складаються з територій зелених насаджень загального користування, зелених насаджень спеціального призначення, водоймищ та лікувально-оздоровчих закладів;

виробнича, на якій розташовані підприємства промисловості, енергетики, сільського, лісового, водного господарства та інших виробничих проєктів;

зовнішнього транспорту включає території, зайняті магістральною залізницею та автобусною станцією.

Таблиця 29. Генеральні плани та плани зонування території населених пунктів громади

Найменування документу	Населений пункт, КАТОТТГ	Дата та номер рішення	Статус
Генеральний план	м. Волочиськ, UA68040090000087566	від 12.06.2018, № 1-39/2018,	Діючий
Генеральний план	с. Користова, UA68040090200051306	від 23.06.2017, № 12-24/2017	Діючий
Генеральний план	с. Бальківці, UA68040090030076633	від 29.06.2017, № 13-24/2017	Діючий
Генеральний план	с.Щаснівка, UA68040090520070368	б/н, актуалізований у 2013 р.	Діючий
Генеральний план	с. Гарнишівка, UA68040090100090175	№ 2/22, від 2013 актуалізований у 2013 р.	Діючий
Генеральний план	с. Великі Жеребки, UA68040090060016923	№ 10/20, від 2013, актуалізований у 2013 р.	Діючий
Генеральний план	с. Богданівка, UA68040090040041896	№ 3, від 2013, актуалізований у 2013 р.	Діючий
Генеральний план	с. Вигода, UA68040090070068260	№ 2/22, від 2013, актуалізований у 2013 р.	Діючий
Генеральний план	с. Попівці, UA68040090370094432	№ 10/20, від 2013, актуалізований у 2013 р.	Діючий
Генеральний план	с. Маначин, UA68040090280030258	№ 167, від 2010 актуалізований у 2010 р.	Діючий
Генеральний план	с. Поляни, UA68040090360065352	б/н, від 2009, актуалізований у 2009 р.	Діючий
Генеральний план	с. Іванівці, UA68040090160068095	№ 2/22, від 2013, актуалізований у 2013 р.	Діючий
Генеральний план	с. Чухелі, UA68040090510058331	№ 4, від 2013, актуалізований у 2013 р.	Діючий
Генеральний план	с. Левківці, UA68040090240030250	№ 4, від 2013, актуалізований у 2013 р.	Діючий
Генеральний план	с. Лозова, UA68040090260064679	№ 1-17, від 2013, актуалізований у 2013 р.	Діючий
Генеральний план	с. Гонорівка, UA68040090110033642	№ 3, від 2013, актуалізований у 2013 р.	Діючий
Генеральний план	с. Копачівка, UA68040090190062942	№ 1-17, від 2013, актуалізований у 2013 р.	Діючий
Генеральний план	с. Рябіївка, UA68040090410040790	№ 3, від 2013, актуалізований у 2013 р.	Діючий

Генеральний план	с. Курилівка, UA68040090210050426	№ 5, від 2013, актуалізований у 2013 р.	Діючий
Генеральний план	с. Федірки, UA68040090470093382	№ 4/17, від 2013, актуалізований 2013 р.	Діючий
Генеральний план	с. Ріпна, UA68040090400047912	№ 4/17, від 2013, актуалізований у 2013 р.	Діючий
Генеральний план	с. Соломна, UA68040090450080889	№ 1/18, від 2013, актуалізований у 2013 р.	Діючий
Генеральний план	с. Клинини, UA68040090180075100	№ 7, від 2013, актуалізований у 2013 р.	Діючий
Генеральний план	с. Зайчики, UA68040090130085854	№ 2, від 2013, актуалізований у 2013 р.	Діючий
Генеральний план	с. Канівка, UA68040090170027342	№ 1, від 2013, актуалізований у 2013 р.	Діючий
Детальний план	м. Волочиськ, UA68040090000087566	від 24.05.2017, № 8-23/2017	-
Детальний план	с. Користова, UA68040090200051306	від 21.08.2024, № 71-45/2024	-

Для ефективної реалізації проєктних пропозицій у населених пунктах та за їх межами, де відсутня містобудівна документація або вона не відповідає сучасним вимогам законодавства, існує потреба у розробці комплексного плану просторового розвитку Волочиської міської територіальної громади. Такий документ дозволить комплексно визначити планувальну організацію всіх населених пунктів як єдиної системи розселення, а також територій за їх межами. Наразі комплексний план просторового розвитку території громади перебуває на стадії розроблення.

Висновки: Волочиська територіальна громада має сформовану базу містобудівної документації, зокрема затверджені генеральні плани більшості населених пунктів та Схему планування території громади, що створює основу для впорядкованого просторового розвитку та ефективного використання земельних ресурсів. Водночас частина містобудівної документації потребує актуалізації відповідно до сучасних вимог законодавства, а завершення розроблення Комплексного плану просторового розвитку території громади стане важливим кроком для забезпечення збалансованого розвитку населених пунктів, залучення інвестицій та реалізації проєктів розвитку.

2.9. Економічний розвиток

За статистичними даними на 01.01.2026 в громаді обліковуються 1992 суб'єктів підприємницької діяльності, з них 1344 – ФОП та 648 юридичних осіб.

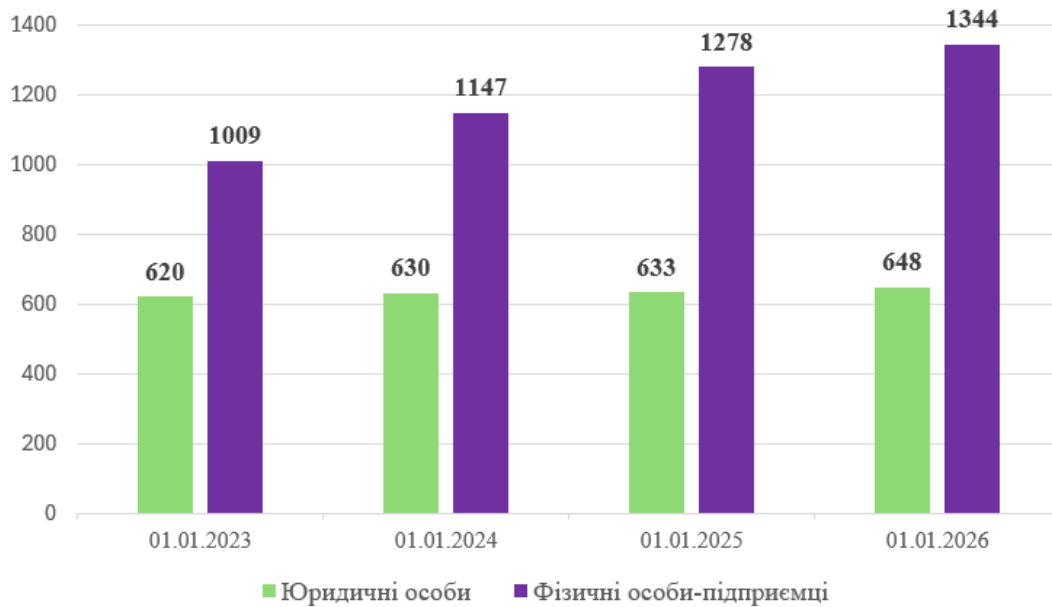

Рис. 19. Кількість зареєстрованих юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців на території громади

Графік демонструє стійке зростання кількості суб'єктів господарювання на території громади у 2022-2025 роках. Кількість юридичних осіб збільшилася з 620 до 648 одиниць (на 4,5%), тоді як кількість фізичних осіб-підприємців зросла більш динамічно – з 1009 до 1344 осіб (на 33,2%). Позитивна тенденція свідчить про активізацію підприємницької діяльності, розвиток малого бізнесу та підвищення економічної активності населення, що створює додаткові можливості для зайнятості та наповнення місцевого бюджету.

Гендерний розподіл керівників свідчить про суттєве переважання чоловіків серед керівників юридичних осіб – 69,6%, тоді як частка жінок становить 30,4 відсотка. Водночас у сфері малого підприємництва спостерігається більш збалансована структура: серед фізичних осіб-підприємців жінки становлять 53,3%, чоловіки – 46,7 відсотка.

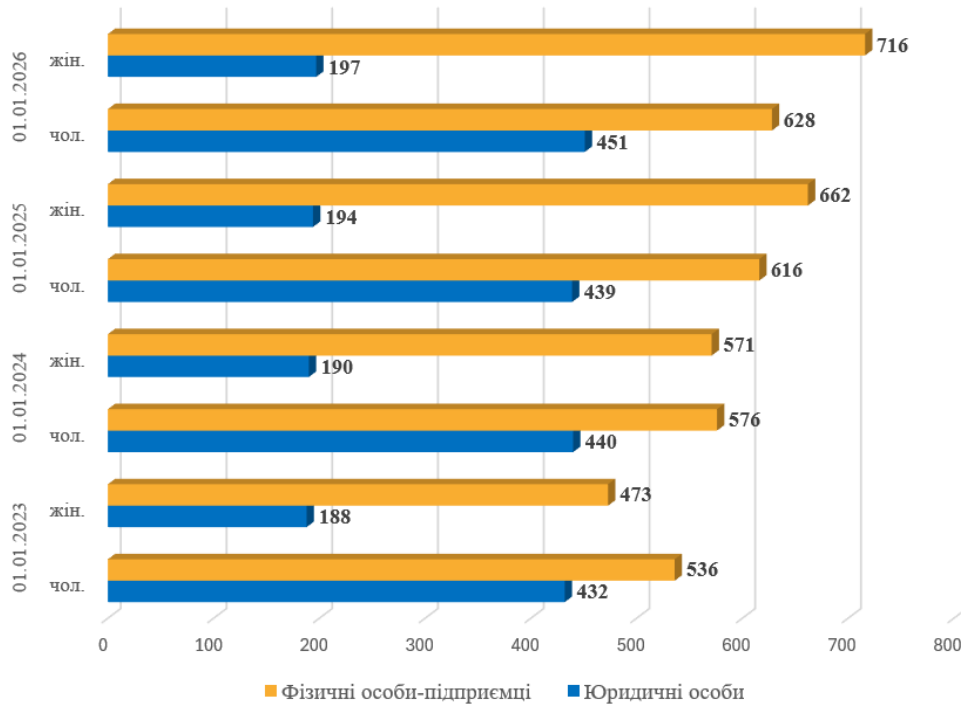

Рис. 20. Гендерний розподіл керівників фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб

Такі показники свідчать про достатньо високий рівень залучення жінок до підприємницької діяльності, особливо у секторі мікробізнесу та самозайнятості, що є позитивною тенденцією розвитку місцевої економіки та ринку праці. Це підтверджує значну роль малого підприємництва у формуванні економічного потенціалу громади та доцільність реалізації політики підтримки підприємницьких ініціатив населення, зокрема програм розвитку жіночого підприємництва, самозайнятості та створення нових робочих місць.

Реєстрація та закриття бізнесу:

Рис. 21. Кількість реєстрацій і припинення СГД у 2021-2025 роках

Динаміка кількості реєстрацій та припинення суб'єктів господарювання у 2021-2025 роках показує переважання у 2024-2025 роках кількості реєстрацій над кількістю припинень, як юридичних так і фізичних осіб. Ці показники свідчать про розвиток бізнесу в громаді.

Юридичні особи, що зареєстровані на території громади розподіляються за видами діяльності наступним чином:

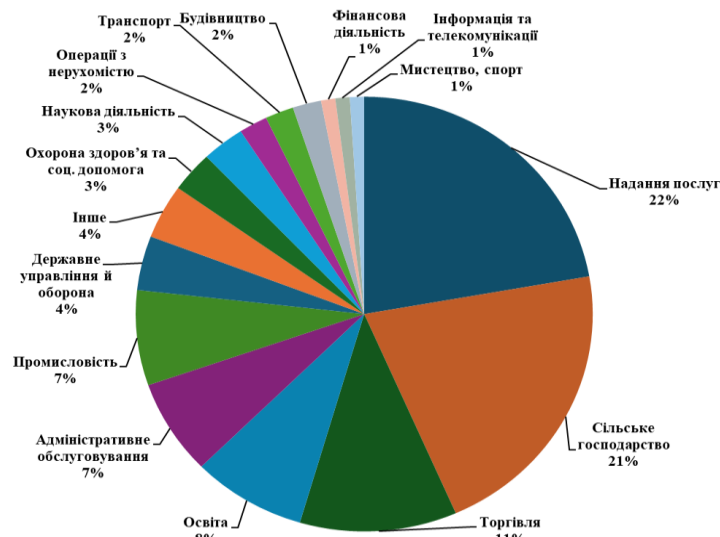

Рис. 22. Види діяльності юридичних осіб, зареєстрованих у громаді

Із загальної кількості зареєстрованих юридичних осіб 245 компаній прозвітували за 2024 рік з фінансовими показниками. Сукупний дохід цих компаній склав 13567,9 млн гривень. Сумарна кількість працівників становила 5042 особи.

Найбільшу кількість підприємств зосереджено у малому бізнесі, який в основному представлений мікробізнесом та приватними підприємцями. Переважна більшість мікро- і малих підприємств працюють у сфері оптової та роздрібної торгівлі, ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів, що вказує на домінування споживчого сектору. Це створює потенціал для розвитку нових кластерів, зокрема в ІТ, логістиці, агропереробці та професійних послугах.

Фізичні особи-підприємці представлені на території громади у наступних видах діяльності:

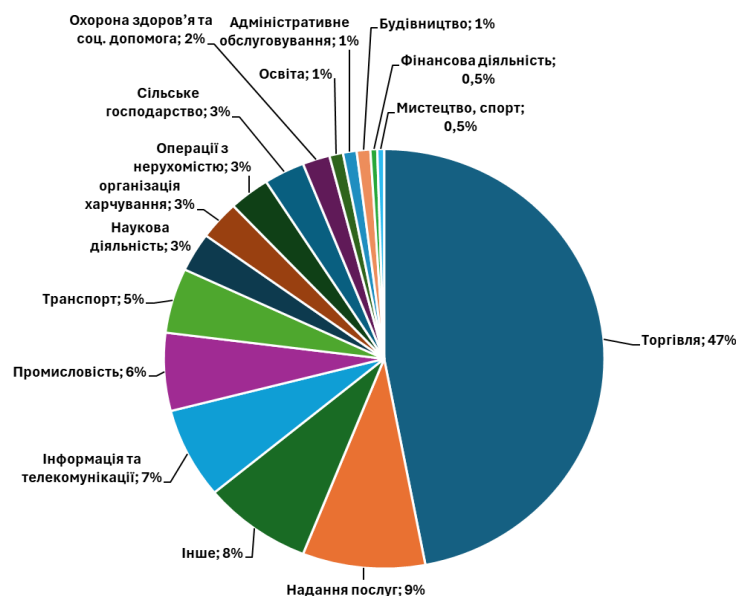

Рис. 23. Види діяльності фізичних осіб-підприємців, зареєстрованих у громаді

Промисловість. Промисловість представлена такими галузями: харчова, машинобудівна, легка, виробництво неметалевих мінеральних виробів та іншими. На території громади здійснюють діяльність 12 промислових підприємств основного кола, а саме: ПП «АГРАРНА КОМПАНІЯ 2004», ТОВ «ТОРГОВА КОМПАНІЯ «ВІТАГРО», ТОВ «ВОЛОЧИСЬК-АГРО», ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ ВОЛОЧИСЬКИЙ МАШИНОБУДІВНИЙ ЗАВОД АТ «МОТОР СІЧ», ТОВ «УКРЕНЕРГОСИСТЕМИ» ФОТОГАЛЬВАНІЧНА СОНЯЧНА ЕЛЕКТРОСТАНЦІЯ», ТОВ «ВІТ ЕНЕРДЖІ «РІПНА», ФІЛІЯ «ЦЕГЕЛЬНИЙ ЗАВОД М.ВОЛОЧИСЬК» ТОВ «ТЕРНОПІЛЬБУД», ПП «ТРАНС-АВТО-Д», ТОВ «ПТАХОФАБРИКА «ВОЛОЧИСЬКА», ВОЛОЧИСЬКА ФІЛІЯ ТОВ «АГРОБІЗНЕС», ВКПТМ «ТЕПЛОВИК», ВКП ВКГ «ДЖЕРЕЛО».

У 2025 році обсяг реалізації промислової продукції перевищив 5 млрд грн, що на 43,1% більше ніж у 2024 році та становить 3% до загального обсягу реалізованої промислової продукції по області. 85,5% від загального обсягу реалізації (+10,8% до 2024 року) – діяльність підприємств з виробництва харчових продуктів.

Збільшився обсяг реалізованої продукції у розрахунку на 1 особу, в цілому по громаді він становить 149,5 тис. грн, (+45,3 тис. грн до 2024 року).

Збільшили обсяги реалізації продукції майже всі промислові підприємства громади: ВОЛОЧИСЬКИЙ МАШИНОБУДІВНИЙ ЗАВОД ПАТ «МОТОР СІЧ», ПП «ТРАНС АВТО Д», ТОВ «ПТАХОФАБРИКА «ВОЛОЧИСЬКА», ФІЛІЯ «ЦЕГЕЛЬНИЙ ЗАВОД М.ВОЛОЧИСЬК» ТОВ «ТЕРНОПІЛЬБУД», ФІЛІЯ ТОВ «АГРОБІЗНЕС», ПП «АГРАРНА КОМПАНІЯ 2004».

Триває будівництво індустріального парку «Ф'ЮЧЕ ІНДАСТРІ ХАБ» площею 10 га, що розташований за 5 км від м. Волочиськ, поряд з селами Дорофіївка та Користова. У жовтні 2024 року парк включено до Реєстру індустріальних парків України. Основний напрям діяльності парку – м'ясна переробка, орієнтовний обсяг капіталовкладень – понад 1,0 млрд гривень. Планується створення понад 350 робочих місць, а громада щороку отримуватиме від 1,7 до 20,0 млн грн ПДФО, з яких 60% залишатиметься на місцевому рівні.

Продовжують працювати 3 підприємства, релоковані із зони ведення бойових дій:

ДП ХМЗ «ФЕД» (м. Харків) – агрегатобудування;

ТОВ «ТАЛКО-ДНІПРО» (м. Дніпро) – ливарне виробництва з алюмінію, сталі, чавуну;

ТОВ «ІСТОК-ПЛЮС» (м. Запоріжжя) – спеціалізується на виробництві фармацевтичної продукції.

Капітальні інвестиції. Протягом 2025 року в розвиток економіки громади за рахунок всіх джерел фінансування вкладено 1,2 млрд грн капітальних інвестицій, що на 23,1% більше ніж у 2024 році. На одну особу припадає 35,6 тис. грн, (+6,7 тис. грн до 2024 року).

Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій є власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 98,3% загального обсягу інвестицій (+0,1% до 2024 року).

Суттєву частку капітальних інвестицій освоєно в обладнання 40,6% (+10,5%), транспортні засоби 33,7% (+21,8%), нежитлові будівлі 13,3 % (+2,5%).

У 2026 році ріст показника обсягу капітальних інвестицій очікується за рахунок капіталовкладень групи компаній Vitagro у нове будівництво молочно-товарної ферми у с. Соломна на 1276 голів, ПП «ТРАНС-АВТО-Д» – у реконструкцію будівлі з метою створення 36 квартир для сімей працівників підприємства.

Будівництво. Протягом 2025 року прийнято в експлуатацію 2958 кв. м загальної площі житлових будівель, що більше на 51,5% до минулого року та становить 1,4% від загального обсягу введеного житла у Хмельницькому районі.

Зовнішньоекономічна діяльність. Зовнішньоторговельний оборот товарами підприємств громади за січень-вересень 2025 року становив 117,5 млн дол. США (+87,8 % до аналогічного періоду 2024 року). Експорт збільшився на 73,1% та становив 73,1 млн дол. США.

Свою продукцію реалізовували на експорт 15 (+1 до 2024 року) підприємств громади. Найбільше експортувалися товари до країн ЄС, зокрема Польщі, Німеччини, Греції, Італії, Болгарії, Литви, Нідерландів, Туреччини.

Основу товарної структури експорту становили зернові культури – 25,8% від загального обсягу (-8,9% до 9 місяців 2024 року), насіння і плоди олійних рослин – 6,8% (-11,0%), олія – 27,5% (+12,7%), готові харчові продукти (цукор, оцет, залишки та відходи харчової промисловості) – 38,3% (+7,5%), а також причепи/напівпричепи.

Імпорт збільшився майже у 2 рази та становив 44,4 млн дол. США.

Імпортували здебільшого машини і обладнання, комплектуючі – 10,1% від загального обсягу (-7,2% до 2024 року), добрива – 11,1% (-3,3%), паливо-мастильні матеріали – 15,0% (+6,2%).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту становив 1,6 (у 2024 році – 2,1). Сальдо зовнішньоекономічного балансу позитивне і склало 28,7 млн дол. США (у 2024 році – 21,9 млн дол. США).

Сільське господарство. У громаді функціонує 73 активних сільськогосподарських підприємства, з них 65 фермерських господарства, 6 агроформувань – ТОВ та 1 приватне підприємство, 1 сільськогосподарський кооператив. У громаді широко розвинене рослинництво і тваринництво.

Таблиця 30. Найбільші землекористувачі громади

№ з/п	Назва землекористувача	Кількість га в користуванні
1	ТОВ «ВОЛОЧИСК АГРО»	13 319,6
2	ПП «АГРАРНА КОМПАНІЯ-2004»	12 066,1
3	ТОВ АФ «ПОДІЛЬСЬКА ЗЕРНОВА КОМПАНІЯ»	2 998,9
4	ТОВ «ЕНСЕЛКО АГРО»	1 522,5

5	ТОВ «АГРО-ЮГ»	1 158,3
6	ТОВ «ТЕРРА»	201,8
7	ТОВ «ПТАХОФАБРИКА»	17,3

Основну частину земель громади (56%) обробляють п'ять агрохолдингів: ТОВ «ВОЛОЧИСЬК-АГРО», ПП «АГРАРНА КОМПАНІЯ 2004», ТОВ «ЕНСЕЛКО-АГРО», ТОВ «АГРОФІРМА «ПОДІЛЬСЬКА ЗЕРНОВА КОМПАНІЯ», ТОВ «АГРО-ЮГ В».

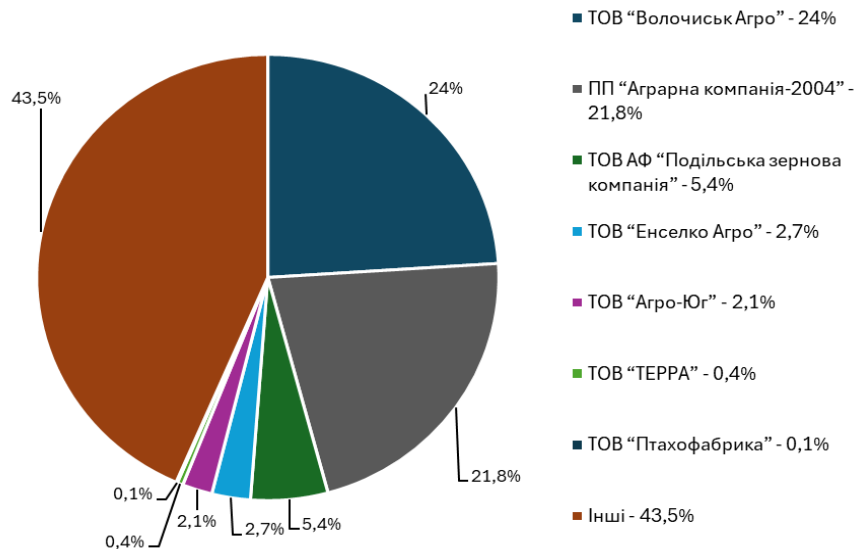

Рис. 24. Найбільші землекористувачі громади, %

Рослинництво. Під урожай 2026 року всіма категоріями господарств посіяно понад 35,7 тис. га (+0,7% до 2024 року) зернових, зернобобових, технічних та кормових культур. Загальна посівна площа суттєво не змінилася в порівнянні з довоєнним часом. Зернових та зернобобових – 15,5 тис. га або 43,5% (+16,1%), технічних культур – 18,8 тис. га або 52,7% (-17,0%), кормові – 1,4 тис. га або 3,8% (+0,9%). У тому числі фермерськими господарствами посіяно 3,3 тис. га (на рівні 2024 року) або 9,2% від загальної площі посівів.

Поряд із посівними площами під традиційними культурами у 2025 році фермерські господарства засіяли нові культури: овес – 55,0 га, квасоля – 3 га, розторопша – 50 гектарів.

Тваринництво. В агроформуваннях громади на 01.01.2026 нараховується 5193 (-6,3% до 2024 року) голів ВРХ, у тому числі корів – 2187 (-3,6%). поголів'я свиней становить 44710 (+7,9%) голів, на птахофабриці нараховується 35 5515 голів птиці (-4,4%).

Обсяг вирощування сільськогосподарських тварин в загальному зменшився проти 2024 року на 5,5%, у тому числі свиней зменшився на 9%, птиці свійської збільшився на 2,9 відсотка.

Протягом 2025 року сільськогосподарськими підприємствами громади реалізовано на забій 13,3 тис. тонн м'яса худоби та птиці (+10,1%), вироблено 19263 т молока (-1,3%).

У господарствах населення нараховується 1705 голів ВРХ (-12,3%), у тому числі корів 1427 (-11,1%).

З метою підтримки особистих селянських господарств та стимулювання розвитку молочного тваринництва у громаді здійснюється бюджетна підтримка у вигляді відшкодування 50% вартості придбаних доїльних апаратів. У 2025 році одному селянському господарству надано відшкодування вартості доїльного апарата на суму 5 тис. гривень.

На території громади працює комплекс приймання, зберігання, очистки та відвантаження зерна, потужністю 26 тонн. Елеватор є ключовим елементом агробізнесу, який гарантує збереження якості продукції та оптимізує логістичні процеси.

Найбільшими роботодавцями у Волочиській територіальній громаді є промислові та аграрні підприємства.

Таблиця 31. Найбільші роботодавці територіальної громади

Назва підприємства, організації, установи	Вид економічної діяльності (основний)	Кількість працівників			
		2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
ВП «ВОЛОЧИСЬКИЙ МАШИНОБУДІВНИЙ ЗАВОД АТ «МОТОР СІЧ»	30.30 - виробництво повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування	1193	1150	1103	1052
ПП «ТРАНС-АВТО-Д»	29.20 - виробництво кузовів для автотранспортних засобів, причепів та напівпричепів	330	438	464	576
ПП «АГРАРНА КОМПАНІЯ 2004»	01.11 - вирощування зернових культур (крім рису, бобових культур і насіння олійних культур)	1571	1572	1713	1803
ТОВ «ВОЛОЧИСЬК АГРО»	01.11 - вирощування зернових культур (крім рису, бобових культур і насіння олійних культур)	532	581	595	602
ТОВ АГРОФІРМА «ПОДІЛЬСЬКА ЗЕРНОВА КОМПАНІЯ»	01.11 - вирощування зернових культур (крім рису, бобових культур і насіння олійних культур)	50	50	50	50
ТОВ «ПТАХОФАБРИКА «ВОЛОЧИСЬКА»	01.47 - розведення свійської птиці	53	46	31	35
ВОЛОЧИСЬКА ФІЛІЯ ТОВ «АГРОБІЗНЕС»	10.71 - виробництво хліба та хлібобулочних виробів, виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок нетривалого зберігання	475	588	674	423
ФІЛІЯ «ЦЕГЕЛЬНИЙ ЗАВОД М.ВОЛОЧИСЬК «ТОВ ТЕРНОПІЛЬБУД»	23.32 - виробництво цегли, черепиці та інших будівельних виробів із випаленої глини	76	61	64	60
ТОВ «ВІТАГРО ПАРТНЕР»	46.75 - оптова торгівля хімічними продуктами	103	114	126	139
ТОВ «ТАЛКО-ДНІПРО»	24.53 - лиття легких кольорових металів	-	-	24	27

Незважаючи на негативну демографічну ситуацію в громаді, кількість працівників на найбільших підприємствах зростає або є сталою протягом останніх чотирьох років.

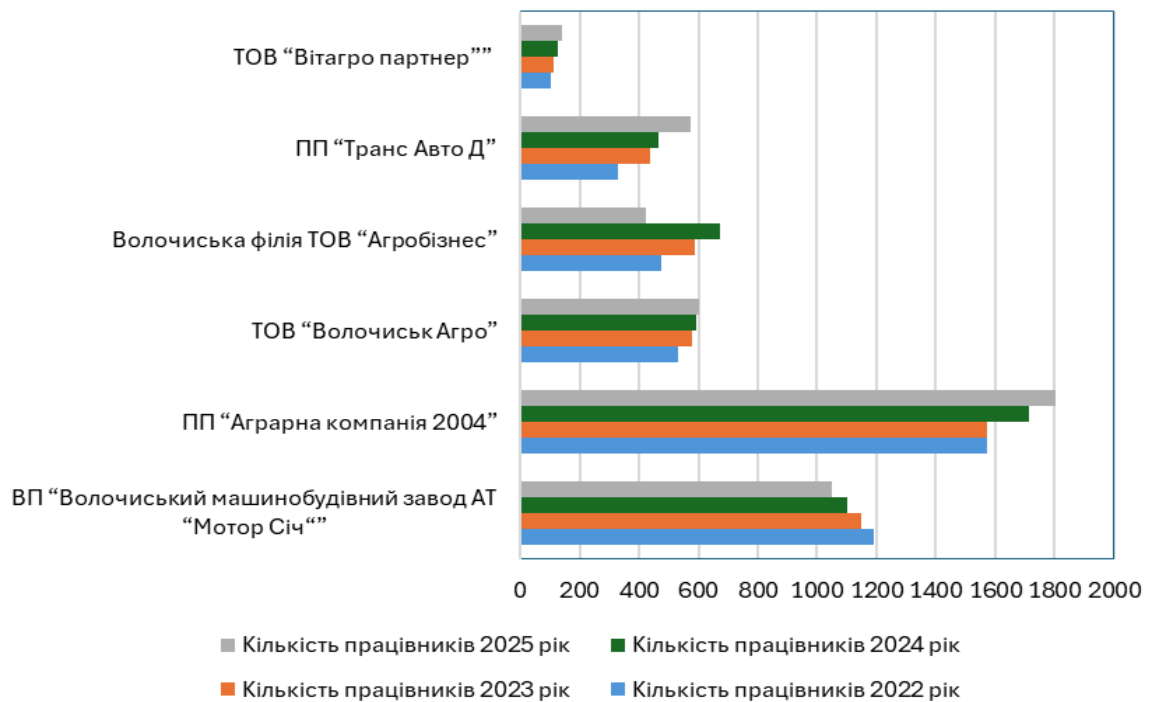

Рис. 25. Динаміка кількості найманих працівників на найбільших підприємствах громади, осіб

Середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника у Волочиській громаді за грудень 2025 року становила 18 987,8 грн (+6,6% до минулого року) та у 2,4 рази більше мінімальної заробітної плати (8000,0 грн).

Середня заробітна плата на одного штатного працівника у галузі сільського господарства за грудень 2025 року становила 23 894,5 грн (+ 5,4% до минулого року).

комунальні підприємства – 17 603,4 грн (+14,6%);

заклади охорони здоров'я та надання соціальної допомоги – 16 880,5 грн (+9,6%);

підприємства промисловості – 14 577,8 грн (+ 12,8%);

заклади культури – 11 910,7 грн (+24,1%);

заклади освіти – 13 988,3 грн (+12,0%).

Заборгованості із заробітної плати на підприємствах, організаціях та установах громади немає.

Одним із напрямків економічного розвитку громади є потенційні інвестиційні майданчики громади – вільні земельні ділянки, комерційні приміщення та незадіяні комерційні площі.

Таблиця 32. Вільні земельні ділянки та приміщення, призначені для ведення господарської діяльності

Адреса, стислий опис	Цільове призначення	Форма власності	Власник (власники)	Площа, кв. м
м. Волочиськ, вул.Копачівська, південно-східна частина міста	землі промисловості	комунальна	Волочиська міська рада	35704
м. Волочиськ, вул.Копачівська, південно-східна частина міста	землі промисловості	комунальна	Волочиська міська рада	24775
м. Волочиськ, вул. Степана Бендери, 22 В	продаж	комунальна	Волочиська міська рада	48,3
м. Волочиськ, вул. Незалежності, 2ж	продаж	комунальна	Волочиська міська рада	47,7
м. Волочиськ, вул. Незалежності, 3 к	продаж	комунальна	Волочиська міська рада	14,4
м. Волочиськ, вул. Незалежності, 47/1	продаж	комунальна	Волочиська міська рада	77,9
м. Волочиськ, вул. Незалежності, 94/1	продаж	комунальна	Волочиська міська рада	194,2
м. Волочиськ, вул. Джерельна, 1А	продаж	комунальна	Волочиська міська рада	22,4
с. Лонки, вул. Примуда, 21	продаж	комунальна	Волочиська міська рада	113,4
с. Яхнівці, вул. С. Ткачука, 22	продаж	комунальна	Волочиська міська рада	179,2

Висновки: Економіка громади характеризується високим рівнем ділової активності, диверсифікованою структурою господарства та значним підприємницьким потенціалом. Основу економіки формують сільське господарство, промисловість, торгівля та сфера послуг. У громаді спостерігається позитивна динаміка розвитку бізнесу, зростання обсягів промислового виробництва, капітальних інвестицій, зовнішньоекономічної діяльності та рівня заробітної плати. Важливими факторами розвитку є діяльність потужних аграрних і промислових підприємств, реалізація інвестиційних проєктів та створення індустріального парку.

2.10. Фінансовий стан та бюджет громади

Бюджет Волочиської міської територіальної громади відображає економічний потенціал громади та є ключовим ресурсом для фінансування її розвитку.

Доходи. Упродовж 2022-2025 років спостерігається позитивна динаміка надходжень до міського бюджету. Доходи місцевого бюджету у 2025 році становили 581,5 млн грн, що на 73,5% більше, ніж у 2022 році.

Показники фактичних доходів бюджету громади за 2022-2025 роки наведено у наступній таблиці.

Таблиця 33. Складові дохідної частини бюджету, тис. грн

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Загальний фонд, у т.ч.	326 059,9	358 593,5	444 946,6	540 509,7
власні доходи	233 921,4	269 204,2	333 811,3	418 843,1
трансферти	92 138,5	89 389,31	111 135,3	121 666,6
Спеціальний фонд, у т.ч.	9 057,7	15 534,2	26 503,3	40 955,9
власні доходи (у т.ч. міжбюджетні трансферти)	6 208,0	11 097,4	8 073,2	36 091,0
благодійні внески, дарунки	2 849,6	4 436,8	6 338,2	5 414,7
Всього доходів бюджету	335 117,6	374 127,7	471 449,9	581 465,6

За 2022-2025 роки власні доходи громади зросли з 233,9 млн грн до 418,8 млн гривень. Власні надходження демонструють стійке зростання, збільшившись на 79% за чотири роки, що свідчить про ефективне управління ресурсами.

Офіційні трансферти у 2025 році склали 20,9% доходів бюджету громади, при цьому власні надходження становили 72 відсотка.

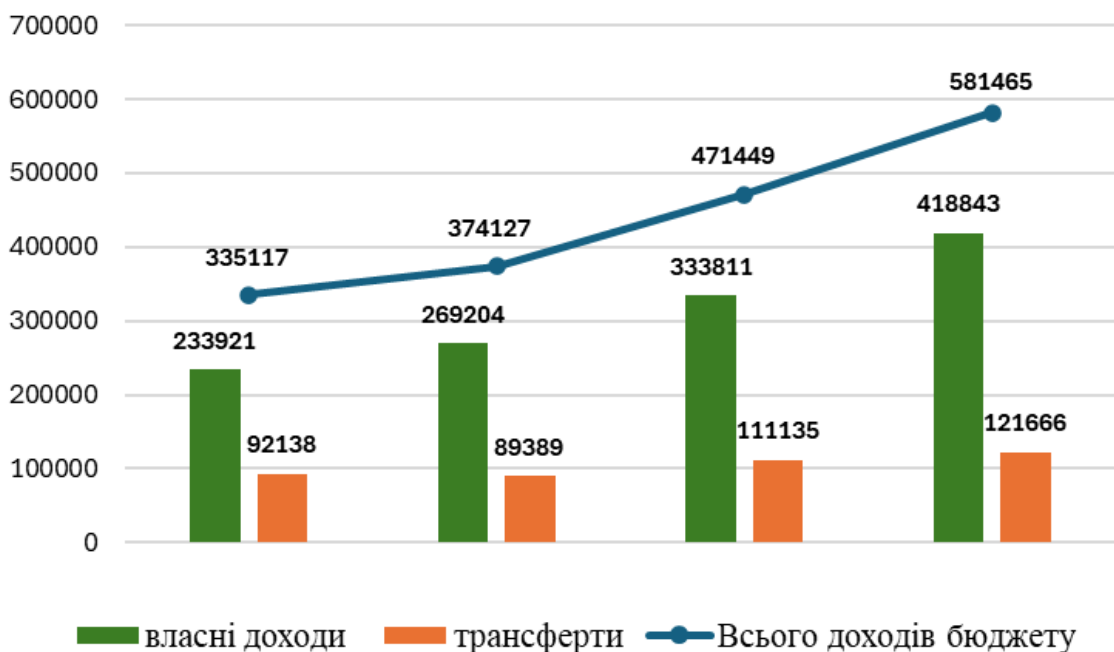

Рис. 26. Динаміка доходів бюджету громади за 2022-2025 роки, тис. грн

Всупереч складній економічній ситуації в країні, протягом 2023-2025 років відбулося значне зростання податкових надходжень до місцевого бюджету – на 146,9 млн гривень. Зростання було забезпечене ростом доходів від сплати ПДФО (+106 млн грн), акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів (+14,6 млн грн), податку на нерухоме

майно, відмінне від земельної ділянки (+3,4 млн грн), єдиного податку (+16,6 млн грн).

Таблиця 34. Складові податкових надходжень до бюджету громади, тис. грн

Показники	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Податок з доходів фізичних осіб	181 417,0	221 672,5	287 365,2
Єдиний податок (крім с/г виробників)	22 048,6	34 350,4	38 595,0
Єдиний податок від с/г виробників	16 003,9	14 115,3	19 590,2
Податок на прибуток підприємств комунальної власності	11,1	24,3	22,5
Плата за землю	28 113,0	32 898,8	30 542,7
Податок на нерухомість	8 185,6	9 349,7	11 631,1
Акцизний збір	9 687,4	16 598,4	24 292,5
Рентна плата	199,8	163,9	256,3
Інші місцеві податки та збори	176,9	239,0	364,2
Податкові надходження разом	265 843,3	329 412,3	412 659,7

Аналіз структури податкових надходжень до бюджету громади свідчить про їх суттєве зростання у 2023-2025 роках: загальний обсяг збільшився з 265,8 млн грн у 2023 році до 412,7 млн грн у 2025 році.

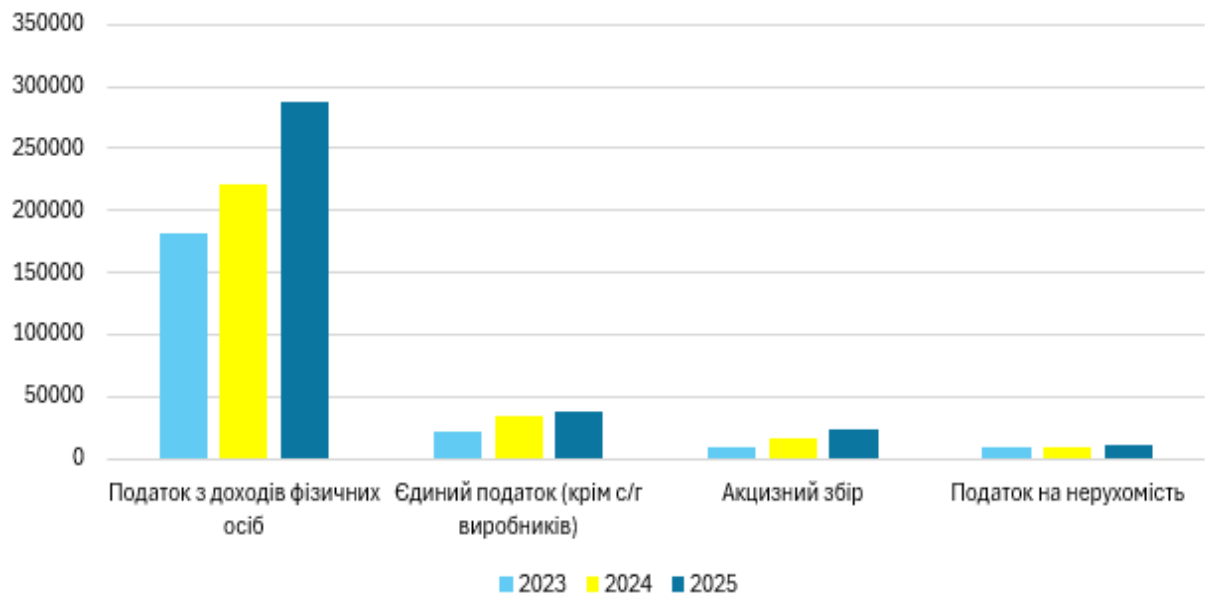

Рис. 27. Динаміка основних податкових надходжень до бюджету громади

Найвагомішим джерелом наповнення дохідної частини бюджету громади є податок на доходи фізичних осіб. У 2025 році бюджет громади отримав 287,4 млн грн ПДФО, питома вага якого складає 69,6 відсотка.

Таблиця 35. Найбільші платники ПДФО у 2025 році до міського бюджету

Назва підприємства	Обсяг сплаченого податку, млн грн	Частка податку, %
ПП «АГРАРНА КОМПАНІЯ 2004»	61,3	21,3
ТОВ «ВОЛОЧИСЬК АГРО»	40,7	14,2
ВП ВМЗ ПАТ «МОТОР СІЧ»	25,5	8,9
ПП «ТАД»	18,6	6,5
ТОВ «ПАРТНЕР АГРОПРОМ»	10,6	3,7
ПРАТ «ФЕД»	5,8	2,0
ТОВ «ВІТАГРО ПАРТНЕР»	5,2	1,8
ТОВ «ЕНСЕЛКО АГРО»	4,3	1,5
ТОВ АФ «ПОДІЛЬСЬКА ЗЕРНОВА КОМПАНІЯ»	3,8	1,3
ТОВ «Т-СТИЛЬ»	3,4	1,2
ТОВ «АГРОБІЗНЕС»	2,0	0,7
ТЗОВ ТПК «ТЕХНО-ДВІР»	1,0	0,3
Надходження ПДФО до міського бюджету	182,2	63,4

З аналізу сплати ПДФО до бюджету громади видно, що 12 найбільших платників податків сплатили 182,2 млн грн, що становить 63,4% від загального обсягу надходжень ПДФО до міського бюджету у 2025 році.

Таблиця 36. Найбільші платники податків до бюджету громади у 2025 році,
тис. грн

Назва підприємства	Надійшло, тис. грн	Питома вага у власних надходженнях загального фонду, %
ПП «АГРАРНА КОМПАНІЯ 2004»	69 522,4	16,6
ТОВ «ВОЛОЧИСЬК -АГРО»	51 225,6	12,2
ВП «ВОЛОЧИСЬКИЙ МАШИНОБУДІВНИЙ ЗАВОД ПАТ «МОТОР СІЧ»	27 398,3	6,5
ПП «ТАД»	18 820,3	4,5
ТОВ «ПАРТНЕР АГРОПРОМ»	10 637,9	2,5
ТОВ АФ «ПОДІЛЬСЬКА ЗЕРНОВА КОМПАНІЯ»	8 107,9	1,9
ПРАТ «ФЕД»	5 802,3	1,4
ТОВ «ЕНСЕЛКО АГРО»	5 254,2	1,3
ТОВ «ВІТАГРО ПАРТНЕР»	5 232,9	1,2
ТОВ «АГРОБІЗНЕС»	4 487,5	1,1
Разом власних надходжень	206 489,3	49,2

У 2025 році 10 платників податків забезпечили майже 50% податкових надходжень громади (206,5 млн грн).

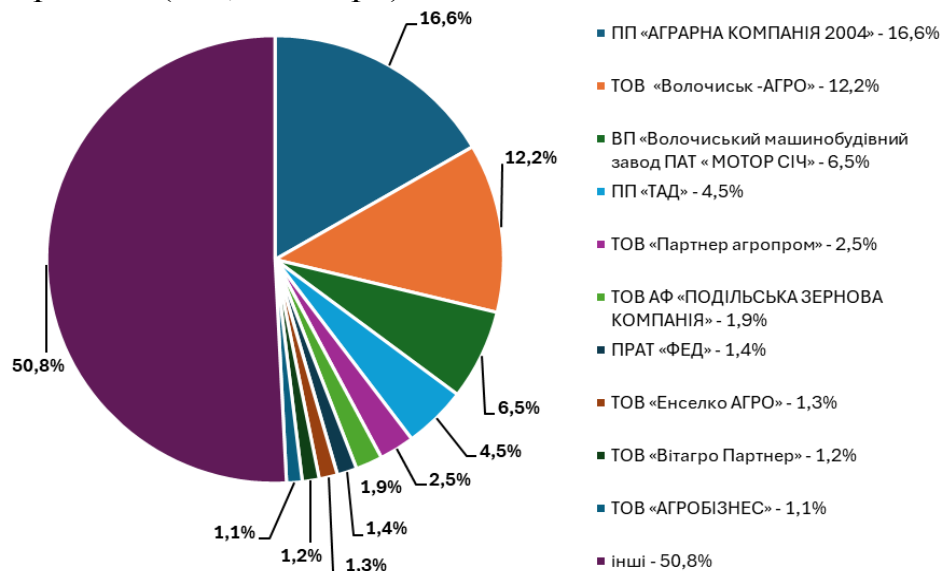

Рис. 28. Питома вага надходжень до міського бюджету від найбільших платників податків, %

Видатки. Видатки міського бюджету в 2025 році склали 493,4 млн гривень.

Упродовж 2021-2025 років структура видатків бюджету Волочиської громади демонструє стабільну орієнтацію на підтримку ключових сфер життєдіяльності. Найбільшу частку видатків традиційно займає освіта (53,1% у 2025 році), що свідчить про пріоритетність інвестування у людський капітал.

Таблиця 37. Структура видатків бюджету територіальної громади, тис. грн

Статті видатків	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Державне управління	26 176,8	29 343,0	36 303,8	47 060,4	59 096,3
Освіта	187 547,1	193 521,3	202 137,8	228 138,1	261 876,6
Охорона здоров'я	8 647,6	12 133,1	11 317,3	12 633,8	18 223,5
Соціальний захист та соціальне забезпечення	17 271,3	18 894,6	22 147,0	33 921,8	44 286,4
Культура і мистецтво	18 607,8	19 267,7	21 144,6	24 299,2	26 680,5
Фізична культура і спорт	4 771,2	5 351,2	6 747,9	8 693,4	9 234,2
Житлово-комунальне господарство	20 395,0	25 535,2	29 897,2	39 252,9	54 716,6
Економічна діяльність	1 058,4	1 083,2	920,4	183,2	983,6
Інша діяльність	25,2	2 370,3	1 389,4	1 976,3	1 605,7
Міжбюджетні трансферти	1 412,3	1 683,2	3 545,7	2 080,1	16 716,2
Всього видатків	285 912,6	309 182,8	335 551,3	398 239,2	493 419,6

Також, у 2025 році 12% бюджетного ресурсу використано на фінансування державного управління, 11% – на житлово-комунальне господарство, 9% – на соціальний захист та соціальне забезпечення, 5,4% – на культуру та мистецтво, 3,7% – на охорону здоров'я.

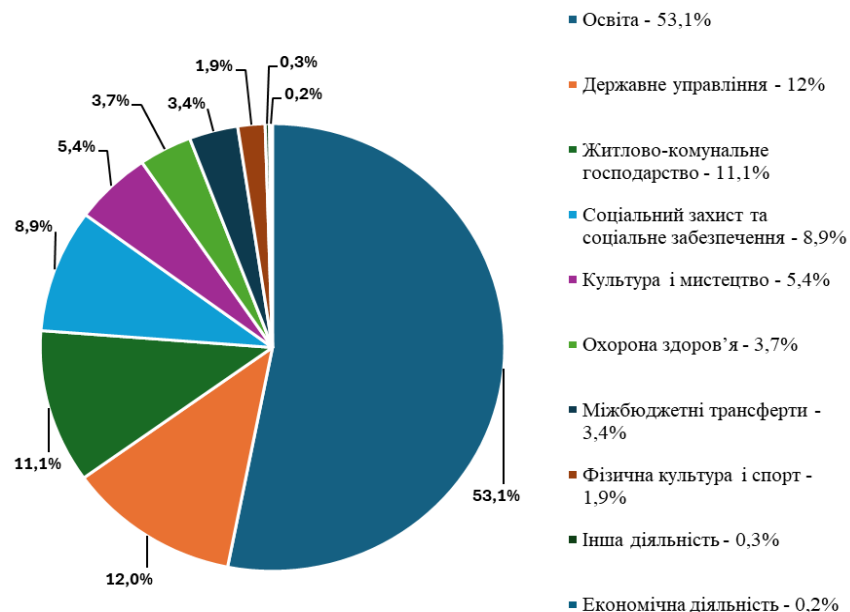

Рис. 29. Галузева структура видатків бюджету громади у 2025 році, %

В умовах війни основним пріоритетом та обов'язком є забезпечення Сил безпеки і оборони України. На зазначені цілі з бюджету громади за 2022-2025 роки виділено 34347,3 тис. грн, що складає близько 2,0% дохідної частини бюджету.

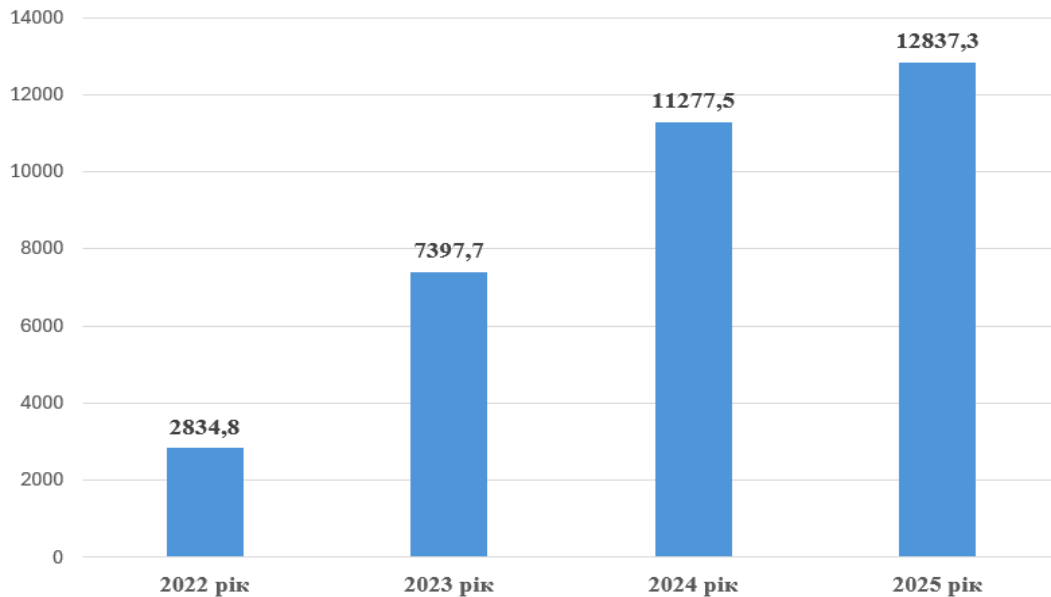

Рис. 30. Витрати на забезпечення Збройних Сил України та Сил оборони, тис. грн

У 2021-2025 роках спостерігалось збільшення видатків загального фонду бюджету громади у розрахунку на одного мешканця. Так, у 2021 році зазначені видатки становили 8,29 тис. грн, а у 2025 році – 14,68 тис. гривень.

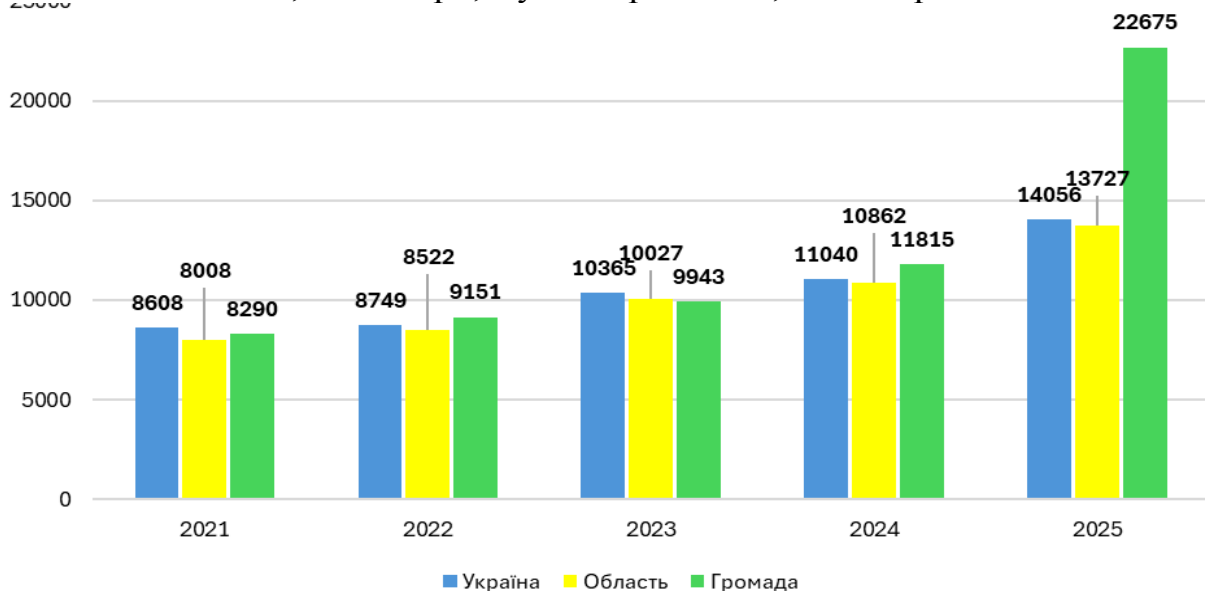

Рис. 31. Динаміка видатків на 1 мешканця України, області, громади, грн

Найбільш суттєві напрями фінансово-бюджетної діяльності Волочиської громади у порівнянні з довоєнним періодом та середніми показниками по області відображають наступні показники.

Таблиця 38. Порівняльна характеристика окремих показників фінансової спроможності Волочиської громади з відповідними середніми показниками Хмельницької області у 2021 та 2025 роках

Показники	2021 рік	2025 рік	Місце серед громад області у 2025 році
<i>1. Надходження до загального фонду на 1 мешканця, грн</i>			
Волочиська громада	5 805	19 270	3/60
Середнє значення по області	5 061	9 940	
<i>2. Дохідність земель громади, грн</i>			
Волочиська громада	39 548	48 720	18/60
Середнє значення по області	48 870	78 837	
<i>3. Питома вага місцевих податків і зборів у доходах загального фонду, %</i>			
Волочиська громада	30,0	24,05	57/60
Середнє значення по області	32,22	33,09	
<i>4. Фіскальна віддача територіальної громади, тис. грн</i>			
Волочиська громада	318,1	668,1	8/60
Середнє значення по області	434,9	781,4	
<i>5. Видатки загального фонду на 1 мешканця, грн</i>			
Волочиська громада	8 290	22 675	2/60
Середнє значення по області	8 008	13 727	
<i>6. Капітальні видатки на 1 мешканця, грн</i>			
Волочиська громада	1 068	4 874	4/60
Середнє значення по області	889	1 576	
<i>7. Офіційні трансферти від органів державної влади на 1 мешканця, грн</i>			
Волочиська громада	3 124	5 810	13/60
Середнє значення по області	3 719	5 092	
<i>8. Рівень дотаційності, %</i>			
Волочиська громада	0	- 3	55/60
Середнє значення по області	11	9	
<i>9. Частка видатків громади за рахунок трансфертів з Державного бюджету, %</i>			
Волочиська громада	31	21	54/60
Середнє значення по області	42	34	

У 2025 році порівняно з 2021 роком Волочиська громада покращила майже всі фінансові показники. Зокрема зросли надходження загального фонду бюджету на 1 жителя (з 5,8 тис. грн до 19,3 тис. грн). У 2025 році рівень видатків загального фонду на 1 мешканця громади (22,7 тис. грн) перевищував рівень доходів на 1 мешканця (19,3 тис. грн) на 117,6 відсотка. І це один з найкращих показників серед громад області.

За порівнюваний період більш як удвічі зросла фіскальна віддача територіальної громади і також є одним з найкращих показників серед інших територіальних громад.

На 23% зріс показник доходності земель громади, однак залишається нижчим за середньообласний. Це свідчить про можливість більш раціонального використання земельних ресурсів для генерації доходів, про необхідність активізації внутрішніх резервів у земельній і інвестиційній діяльності.

Капітальні видатки на одного мешканця громади у 2025 році становили 4,9 тис.грн, що більш як втричі більше середньообласного показника. Це четверте місце серед громад області.

Фінансовий стан Волочиської громади характеризується стабільним зростанням доходів бюджету та власних надходжень, зростанням видатків з акцентом на соціальні потреби та розвиток освітньої інфраструктури, що свідчить про ефективне управління ресурсами.

У громаді активно використовується система електронних публічних закупівель Prozorro при здійсненні процедур закупівель товарів, робіт і послуг за публічні кошти.

Також значно зросла вартість укладених договорів за результатами публічних закупівель: з 143,1 млн грн у 2020 році до 313,7 млн грн у 2025 році.

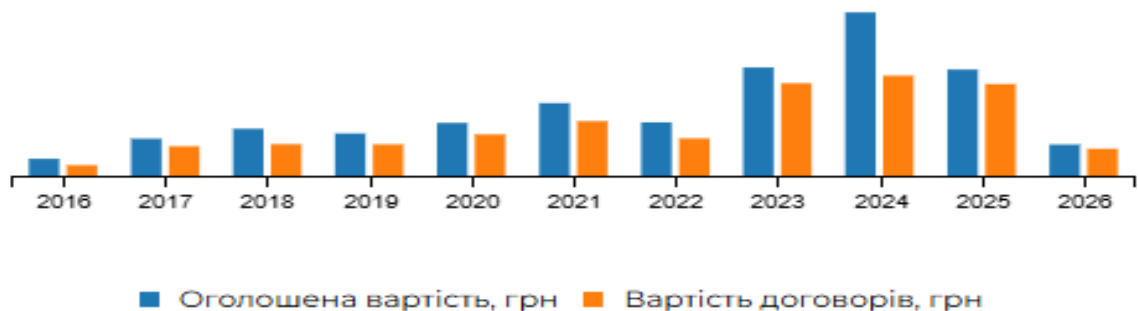

Рис. 32. Динаміка вартості публічних закупівель

Джерело: <https://surl.li/fcnhhl>

Висновки: Фінансова система Волочиської територіальної громади характеризується високим рівнем бюджетної спроможності, стійким зростанням власних доходів та ефективним використанням фінансових ресурсів. Громада демонструє одні з кращих показників фінансової спроможності серед громад Хмельницької області, має низький рівень залежності від державних трансфертів, значні обсяги капітальних видатків та стабільне зростання податкових надходжень. Водночас актуальними завданнями залишаються подальше розширення дохідної бази бюджету, підвищення доходності земельних ресурсів, залучення інвестицій та збереження фінансової стійкості громади в умовах воєнних викликів.

2.11. Адміністративні послуги та цифровізація

Одним із факторів, які визначають рівень забезпечення органом місцевого самоврядування належних умов життя своїх громадян, є якість надання адміністративних послуг. З цією метою у Волочиській міській територіальній громаді створено та функціонує Центр надання адміністративних послуг.

ЦНАП забезпечує зручні умови для отримання адміністративних послуг споживачами, спрощує процедури вирішення справ. Ця взаємодія здійснюється через функціонування єдиного місця, у якому будь-який громадянин або юридична особа можуть отримувати адміністративні послуги, зокрема, у сферах реєстрації місця проживання, реєстрації речових прав та бізнесу, соціальних послуг, послуг Держгеокадастру тощо.

ЦНАП Волочиської громади забезпечує надання 424 адміністративних послуг, що охоплює майже повний перелік, передбачений законодавством.

У ЦНАПі працює 14 адміністраторів, які забезпечують надання послуг та взаємодію з суб'єктами їх надання. Спостерігається стійка тенденція до зростання кількості наданих послуг: з 19928 у 2023 році до 20717 у 2024 році та 31301 у 2025 році.

Найбільшим попитом користуються послуги з реєстрації права власності (10178), реєстрації місця проживання (10032), соціальні послуги (1870), реєстрація бізнесу (1845), паспортні послуги (1751), а також послуги у сфері містобудування, земельних відносин і актів цивільного стану.

З 2025 року у ЦНАПі запроваджено надання послуг сервісного центру МВС щодо реєстрації транспортних засобів та видачі посвідчень водія, у межах яких вже видано 97 посвідчень і зареєстровано 18 транспортних засобів. Також ЦНАП координує надання адміністративних послуг старостами громади, зокрема соціальних, нотаріальних та послуг ДРАЦС. Додатково центр виконує функції ведення первинно-військового обліку, а з 2026 року здійснює прийом документів на оформлення відстрочки від мобілізації, що розширює його роль як ключового сервісного центру громади.

У Волочиській громаді впроваджено ключові інструменти цифрового управління, що забезпечують підвищення ефективності діяльності органів місцевого самоврядування та доступності послуг. Зокрема, налагоджено електронний документообіг у виконавчих органах ради, забезпечено функціонування електронних сервісів у ЦНАП, оприлюднено базові набори відкритих даних (у тому числі щодо діяльності ради, земельних ресурсів і комунальних послуг), проведено інформаційний аудит за 2025 рік, затверджено план захисту інформації в автоматизованій системі класу «1», а також розроблено і впроваджено план реагування на кіберінциденти та кібератаки.

Цифрові інструменти активно використовуються у діяльності робочих органів громади, зокрема для фіксації та обробки інформації щодо пошкодженого та знищеного майна внаслідок збройної агресії, що забезпечує оперативність і точність даних.

За результатами конкурсного відбору Волочиська міська територіальна громада відібрана для отримання експертного супроводу з розробки місцевої програми інформатизації та впровадження заходів цифрової трансформації в межах ініціативи, що реалізується Агенція регіонального розвитку Хмельницької області за підтримки Програма EGAP, яку виконує Фонд Східна Європа. У межах ініціативи громада отримає комплексну експертну підтримку, що включатиме

проведення аналізу рівня цифрового розвитку та стану ІТ-інфраструктури громади, підготовку програми інформатизації, консультаційний супровід щодо впровадження інструментів електронної демократії («СВОІ», e-DEM), оцінку спроможності Центру надання адміністративних послуг, а також впровадження сервісу «Мобільний адміністратор» для підвищення доступності адміністративних послуг для жителів громади.

Важливим елементом взаємодії з мешканцями є впровадження онлайн-ініціатив, зокрема проведення конкурсу з благоустрою території громади (02.03.2026 – 24.04.2026), що сприяє залученню громадян до прийняття рішень.

Подальший розвиток цифровізації створює передумови для підвищення прозорості управління, покращення якості надання адміністративних послуг та формування сучасної, відкритої і ефективної системи управління громадою.

Висновки: Система надання адміністративних послуг та цифрового управління у Волочиській територіальній громаді характеризується високим рівнем розвитку, широким переліком доступних послуг та активним впровадженням сучасних цифрових інструментів. Зростання кількості наданих адміністративних послуг, розширення функцій ЦНАП, впровадження електронних сервісів і заходів цифрової трансформації свідчать про підвищення якості обслуговування мешканців та ефективності роботи органів місцевого самоврядування. Подальший розвиток цифрової інфраструктури, електронної демократії та мобільних сервісів сприятиме підвищенню доступності послуг, прозорості управління та зміцненню довіри громадян до місцевої влади.

2.12. Інституційна спроможність та міжнародна співпраця

Відповідно до постанови Волочиської міської виборчої комісії від 25.10.2020 № 12 було визнано повноваження Волочиського міського голови Черниченка Костянтина Володимировича.

До Волочиської міської ради обрано 26 депутатів. Секретарем міської ради обрано Пендрак Оксану Михайлівну.

Рішенням сесії від 27.11.2020 № 31-1/2020 «Про утворення виконавчого комітету Волочиської міської ради, визначення його чисельності» утворено виконавчий комітет ради, визначено його чисельність та затверджений персональний склад комітету. Станом на 01.01.2026 виконавчий комітет Волочиської міської ради має чисельність 37 осіб.

Рішенням сесії від 27.11.2020 № 12-1/2020 «Про затвердження структури та загальної чисельності працівників апарату Волочиської міської ради та її виконавчого комітету, інших виконавчих органів ради» затверджено структуру міської ради. Штатна чисельність працівників на 01.03.2026 становить 153 штатних одиниці.

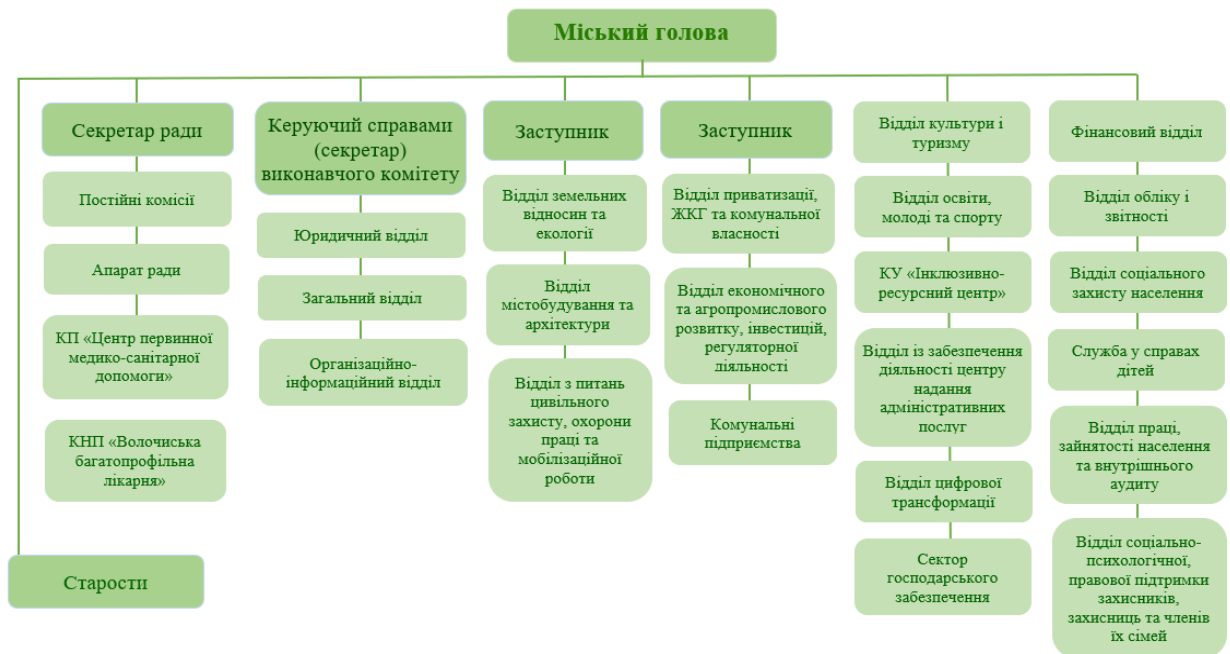

Рис. 33. Організаційна структура міської ради

Інформування мешканців Волочиської громади про діяльність міської ради, рішення, що приймаються, та актуальні події здійснюється на постійній основі з дотриманням принципів відкритості та прозорості на офіційному сайті міської ради: <https://volochyska-gromada.gov.ua/>. Основними каналами комунікації є також офіційні спільноти громади у Viber, Telegram, Facebook та YouTube.

Рис. 34. Офіційний сайт Волочиської міської територіальної громади

Міжнародне партнерство. Повномасштабна війна стала серйозним викликом для Волочиської міської територіальної громади, однак не послабила її, а навпаки – підвищила рівень згуртованості та управлінської стійкості. У цей період громада продемонструвала високу інституційну спроможність, зокрема в питаннях планування, залучення ресурсів та реалізації проєктів.

Одним із ключових досягнень стало посилення співпраці з українськими партнерами. Органи місцевого самоврядування успішно опанували механізми підготовки грантових заявок, управління проєктами та комунікації з донорами. Це дозволило залучити майже 83 млн грн зовнішнього фінансування, спрямованого на модернізацію інфраструктури, розвиток соціальних та культурних послуг, енергоефективності та підтримку населення в умовах воєнного часу.

Волочиська громада активно залучає міжнародну технічну допомогу та бере участь у реалізації проєктів, спрямованих на розвиток інфраструктури, енергоефективності та підвищення якості публічних послуг. Зокрема:

- у співпраці з Північною екологічною фінансовою корпорацією (NEFCO) за підтримки уряду Фінляндії модернізовано систему опалення та встановлено індивідуальний тепловий пункт у Волочиському навчально-виховному комплексі (75,5 тис. євро);

- за підтримки Програми «U-LEAD з Європою» створено та модернізовано Центр надання адміністративних послуг (понад 400,0 тис. грн);

- у межах програми House of Europe – оновлено Волочиський історико-етнографічний музей (437,0 тис. грн);

- у рамках проєкту «Посилене партнерство для сталого відновлення», що реалізується ПРООН за підтримки Уряду Швеції (SIDA), КП «Тепловик» надано технічну допомогу для придбання обладнання з виробництва пелет (437,2 тис. грн);

- залучено грантові кошти на суму 5,7 млн грн у межах Проєкту «Енергоефективність громадських будівель в Україні» для впровадження енергоефективних заходів у лікувальному корпусі лікарні (кардіологічного, гінекологічного, пологового відділень);

Станом на квітень 2026 року у громаді реалізується один із найбільш масштабних інфраструктурних проєктів – реконструкція каналізаційних очисних споруд у місті Волочиськ у межах Надзвичайної кредитної програми з відновлення України за підтримки Європейського інвестиційного банку із загальним обсягом фінансування понад 72 млн грн. Загалом участь у міжнародних проєктах сприяє модернізації інфраструктури громади, підвищенню енергоефективності та зміцненню її інституційної спроможності.

Міжмуніципальна співпраця. Волочиська територіальна громада робить важливі кроки на шляху зміцнення міжрегіональної співпраці. У рамках національного проєкту «Пліч-о-пліч: згуртовані громади», ініційованого Міністерством розвитку громад та територій України, 2 квітня 2025 року підписано меморандум про співпрацю між Волочиською міською територіальною громадою та Балтською міською територіальною громадою Одеської області. Цей

документ став кроком до налагодження співпраці у сферах освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, спорту та інших напрямках.

3 квітня 2025 рік підписано Меморандум про співпрацю між Миколаївською селищною радою Березівського району Одеської області та Волочиською міською радою Хмельницького району Хмельницької області. Миколаївська громада отримала статус громади-форпосту, а Волочиська громада стала її партнером у рамках цього проєкту.

2.13. Органи самоорганізації населення та громадські об'єднання

Влада громади максимально відкрита й проактивна в комунікаціях з громадським сектором. У Волочиській громаді активно функціонують органи самоорганізації населення та громадські об'єднання, які є важливими учасниками процесів локальної демократії та розвитку громади. Їхня діяльність сприяє комунікації між мешканцями та владою, реалізації ініціатив з благоустрою та залученню громадян до вирішення питань місцевого значення.

У Волочиську зареєстровані та функціонують громадські об'єднання:

ГО «Ветерани не мовчать»;

ГО «Фундація Калина»;

ГО «Мигдаль»;

Об'єднання людей з обмеженими можливостями Волочиської територіальної громади «Поклик серця»;

ГО «Спілки воїнів АТО Волочищини»;

ГО «Федерація водних видів спорту Волочиської міської ТГ»;

ГО «Жіноча рада»;

ГО «Здорова нація Волочиськ»;

ГО «Молодіжна рада»;

ГО «Любителів рибалки міста Волочиськ» Волочиської ТГ».

Друковане видання «Зоря» та інтернет-портал [рго Волочиськ](#) формують громадську думку та забезпечують інформаційну підтримку, що підсилює прозорість і відкритість влади.

2.14. Результати опитування заінтересованих сторін (анкетування)

У процесі розробки Стратегії розвитку Волочиської міської територіальної громади РГ було організовано онлайн опитування мешканців та місцевих підприємців з метою врахування їхньої думки щодо пріоритетів розвитку, проблем та очікувань. Опитування проводилося на офіційному вебсайті громади, а також у viber-групах громади, що дало можливість залучити широку аудиторію. Така форма участі дозволила забезпечити відкритість процесу стратегічного планування, сформуванню бачення розвитку громади, яке базується на реальних потребах та ініціативах її жителів.

Результати опитування мешканців громади. У загальному опитуванні взяло участь 383 особи. Найбільшу активність в анкетуванні проявили мешканці міста Волочиськ, сіл Поляни, Користова, Бальківці, Чухелі, тоді як жителі

віддалених сіл громади долучалися значно менш активно, що свідчить про різний рівень зацікавленості населення у громадських процесах.

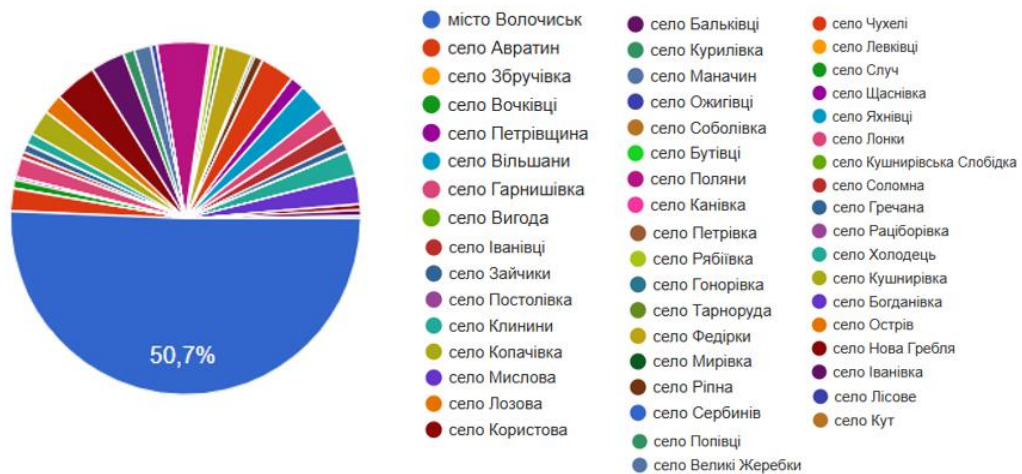

Рис. 35. Жителі яких населених пунктів громади взяли участь у опитуванні

Серед респондентів спостерігається значна перевага жінок – 77,5%, тоді як чоловіків було лише 22,5 відсотка. Це може вказувати як на вищу зацікавленість жінок у суспільних процесах громади, так і на більшу доступність або активність жінок у таких формах участі.

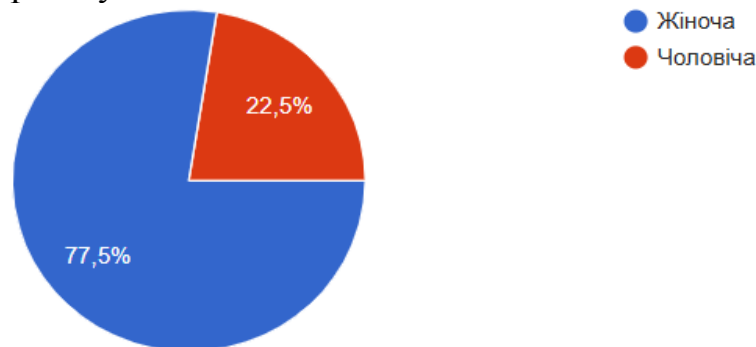

Рис. 36. Гендерна структура опитаних жителів

Середній вік опитаних становив 26-40 років (33,9%), 107 респондентів (27,9%) мають вікову категорію 51-60 років, 86 осіб, які взяли участь у опитуванні мають вікову категорію 41-50 років, 38 осіб це жителі старше 60 років. Найменша кількість осіб (5,7%) категорії – це учасники яким ще не виповнилося 25 років.

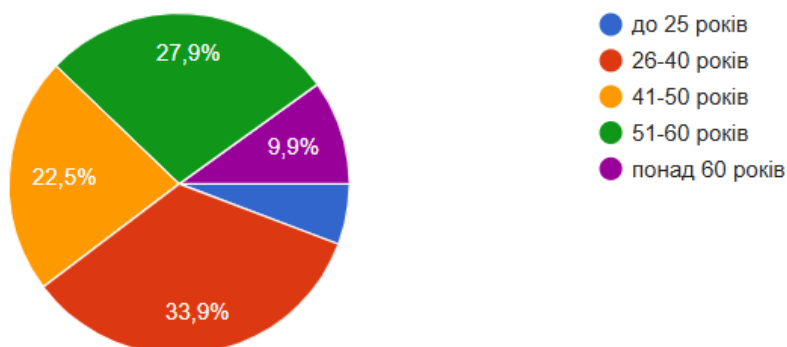

Рис. 37. Вікова категорія населення, яка взяла участь в анкетуванні

Переважна більшість – наймані працівники (32,6%), безробітні склали 18,9%, службовці – 13,7%, підприємці – 9,5%, військові – 7,4%, пенсіонери – 6,3%, молодь (студенти та учні) – 5,3%.

Рис. 38. Соціальний статус респондентів

Результати опитування свідчать, що серед респондентів представлені особи з інвалідністю (11,2%), а частка ВПО (4,2%) та ветеранів (2,9%) є незначною. Це вказує на відносно невисоку представленість вразливих груп серед учасників опитування.

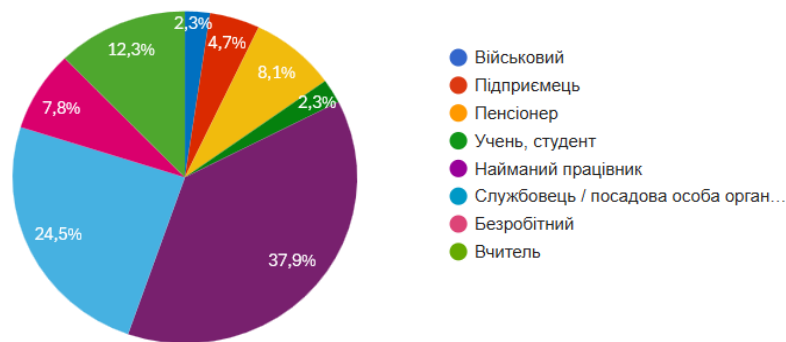

Рис. 39. Основний рід занять опитаних

Найбільшу частку респондентів становлять наймані працівники (37,9%) та службовці/посадові особи органів влади (24,5%), що свідчить про переважання економічно активного населення серед опитаних. Також помітною є частка вчителів (12,3%) та пенсіонерів (8,1%). Водночас підприємці, безробітні, військові та учні/студенти представлені у значно меншій кількості, що вказує на нерівномірну представленість різних соціально-професійних груп у результатах опитування.

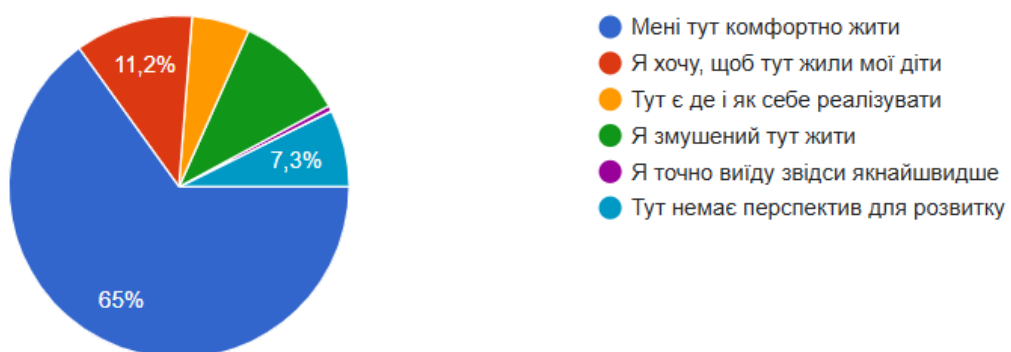

Рис. 40. Як жителі характеризують громаду?

Діаграма свідчить про загалом позитивне сприйняття Волочиської громади мешканцями: більшість респондентів (65%) зазначили, що їм комфортно тут жити, а ще 11,2% хотіли б, щоб у громаді проживали їхні діти. Водночас частина опитаних вказує на наявність обмежених можливостей для самореалізації або вимушене проживання. Невелика, але помітна частка респондентів (7,3%) вважає, що у громаді бракує перспектив для розвитку, що свідчить про необхідність посилення економічних та соціальних можливостей для населення.

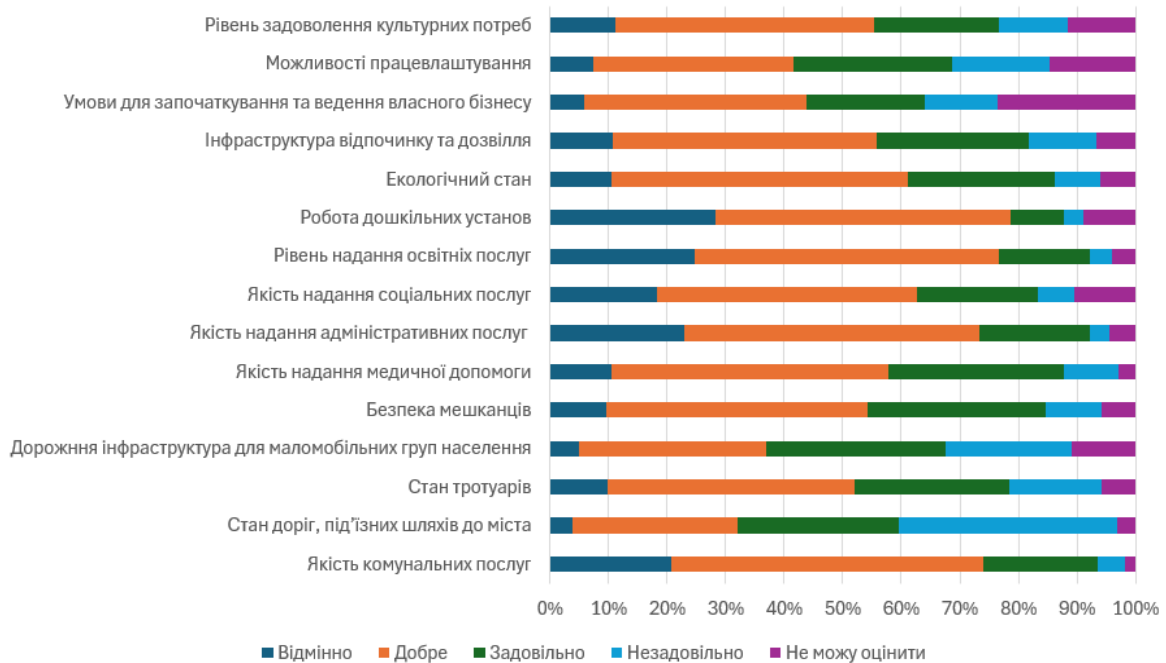

Рис. 41. Рівень нинішнього стану окремих показників громади

Щодо оцінки нинішнього стану окремих показників громади, які характеризують її життєдіяльність в цілому, то результати показали наступне: респонденти найкраще оцінюють роботу дошкільних установ, освітні послуги, надання адміністративних та комунальних послуг. Дещо негативно оцінили стан доріг та тротуарів, можливості працевлаштування, інфраструктуру відпочинку та дозвілля.

Рис. 42. Найважливіші завдання, які необхідно виконати для розвитку громади

Респондентів попросили визначити найважливіші завдання, які необхідно здійснити для розвитку громади. До найгостріших проблем, які потребують першочергового вирішення, мешканцями громади віднесено ремонт вулиць та під'їзних шляхів до міста, оновлення громадського транспорту, зменшення рівня безробіття, будівництво об'єктів власної генерації електроенергії. До другої черги завдань респондентами віднесено покращення медичного обслуговування, розвиток сфери дозвілля (відпочинку, спорту), удосконалення системи управління відходами, ремонт/будівництво укриттів.

Рис. 43. Основні ресурси для подальшого розвитку громади

На думку респондентів основним ресурсом для розвитку громади є: мешканці громади – 27,4%, виробництво та переробка с/г продукції – 23,5%, місцеві підприємства і підприємці – 22,7%, допомога від держави – 12,3 відсотка.

Опитування представників бізнесу громади. Опитування проведено методом онлайн анкетування, у якому взяли участь представники місцевого бізнесу. Опитування проводилось у лютому-квітні 2026 року. При проведенні опитування було запропоновано питання, варіанти відповідей до питань, а також можливість (за бажанням) додати власну відповідь на питання.

В опитуванні взяли участь 27 підприємців. Більшість опитаних підприємств були створені у 2006-2010 роках – 33,3% та після 2022 року – 18,5 відсотка. Водночас по 25,9% підприємств були створені до 2005 року та 2014-2021 роках, що свідчить про поєднання нових ініціатив і стабільного досвіду в громаді.

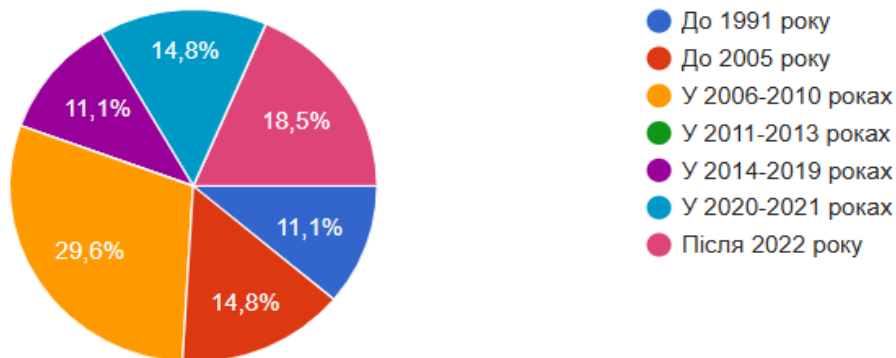

Рис. 44. Роки створення підприємств на території громади

За організаційно-правовою формою респондентів (74,1%) представлена юридичними особами, тоді як частка фізичних осіб-підприємців становить 25,9 відсотка.

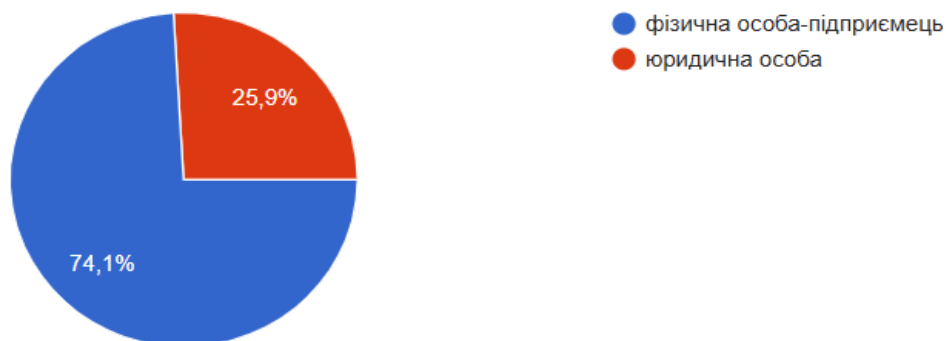

Рис. 45. Організаційно-правова форма господарювання

Найбільше представників підприємницького сектора працюють у сферах оптової та роздрібної торгівлі, наданні послуг, сільського господарства та харчової промисловості.

Рис. 46. Основний вид економічної діяльності опитаного бізнесу

Результати анкетування свідчать, що у більшості випадків ситуація з персоналом у громадах не зазнала суттєвих змін (9 відповідей). Водночас значна частина респондентів відзначає наявність вакансій, пов'язаних із мобілізацією працівників (7), а також зменшення чисельності працюючих, зокрема на 5-20% та

на 20-50%. Окремі підприємці повідомляють про незначне зростання зайнятості або залучення працівників зі статусом ВПО та УБД. Загалом результати вказують на відчутний вплив воєнних факторів на ринок праці та кадрове забезпечення, зокрема через дефіцит персоналу.

Рис. 47. Ситуація з персоналом на початок 2026 року, порівняно з ситуацією, що була до початку повномасштабного вторгнення рф

Понад 80% опитаних планують розширювати свій бізнес у короткостроковій перспективі якщо завершиться війна чи у будь якому випадку, 18,5% – не планують розширювати свій бізнес.

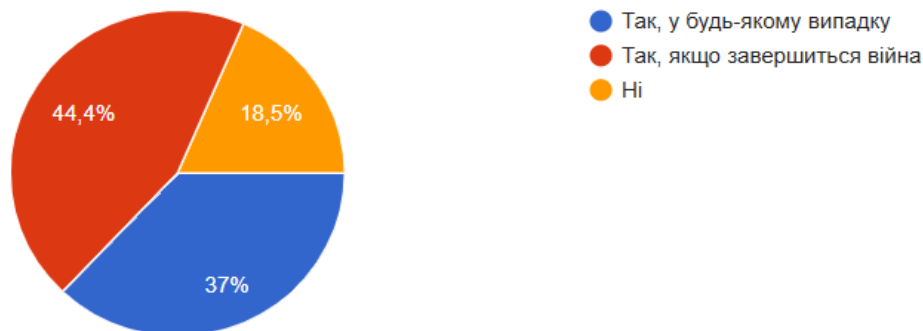

Рис. 48. Плани бізнесу на розширення у короткостроковій перспективі

Серед основних перешкод для розвитку громади підприємці називають низький платоспроможний попит населення, податкове навантаження, незадовільний стан доріг, пошкодження систем енергопостачання, наявність тіньової економіки.

Пріоритетними напрямками розвитку громади, на думку опитаних, є розвиток сільського господарства та переробки сільськогосподарської продукції, альтернативної енергетики, харчової промисловості, транспорту і логістики та розвиток туристичних послуг.

Рис. 49. Рівень комунікації/співпраці з місцевою владою (5 – найвища оцінка, 1 – найнижча)

Загалом рівень комунікації та співпраці з місцевою владою оцінено як високий. Найкраще респонденти оцінюють взаємодію з головою громади, де переважають найвищі оцінки. Дещо нижчі, але також позитивні оцінки мають заступники голови та міська рада. Загалом результати свідчать про налагоджену комунікацію на керівному рівні та потребу в її посиленні на рівні виконавчих структур і депутатського корпусу.

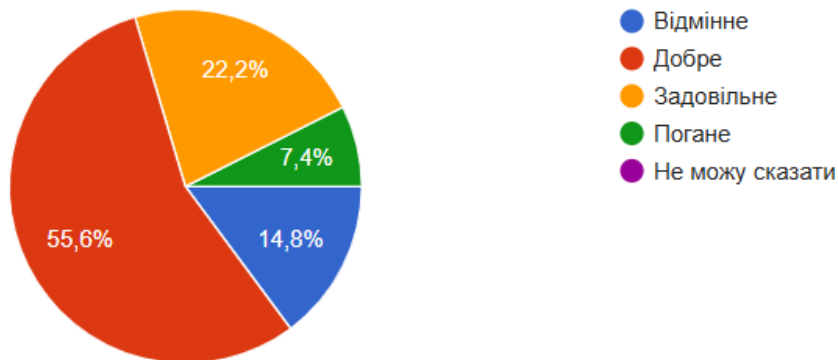

Рис. 50. Думка опитаних про громаду як місце для ведення бізнесу

Більшість респондентів вважають територію громади сприятливим місцем ведення господарської діяльності.

III. SWOT-АНАЛІЗ ВОЛОЧИСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

SWOT-аналіз Волочиської міської територіальної громади є важливим етапом підготовки Стратегії розвитку громади та слугує інструментом комплексної оцінки її внутрішнього потенціалу і зовнішнього середовища. Він дозволяє системно визначити сильні та слабкі сторони громади, а також виявити можливості та загрози, що впливають на її соціально-економічний розвиток.

Проведення SWOT-аналізу базувалося на результатах СЕА, статистичних даних, аналітичних матеріалах, а також експертних оцінках і пропозиціях представників різних сфер життєдіяльності громади. Такий підхід забезпечив об'єктивність оцінювання та дозволив врахувати як кількісні, так і якісні характеристики розвитку території.

Особлива увага приділялася визначенню ключових факторів, які можуть стати основою для формування конкурентних переваг громади, а також ідентифікації проблемних аспектів, що стримують її розвиток. Аналіз зовнішніх умов дозволив окреслити потенційні можливості для зростання, зокрема у контексті євроінтеграційних процесів, залучення інвестицій та післявоєнного відновлення, а також визначити ризики, пов'язані з економічною нестабільністю, демографічними викликами та безпековою ситуацією.

Напрацьований SWOT-аналіз було переглянуто, актуалізовано та доопрацьовано у процесі роботи робочої групи з урахуванням нових викликів і тенденцій розвитку, а також пропозицій її учасників. Це дозволило сформулювати узгоджене бачення ключових факторів впливу на розвиток громади, яке стало основою для подальшого формування стратегічних і оперативних цілей.

За підсумками проведеного аналізу всі фактори зведено у наступній таблиці:

Таблиця 39. Результати SWOT-аналізу для Волочиської міської територіальної громади

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Вигідне географічне розташування на межі двох областей та на перетині важливих транспортно-логістичних шляхів. 2. Наявність потужних промислових, аграрних підприємств. 3. Родючі земельні ресурси та сприятливі умови для розвитку сільського господарства. 4. Наявність корисних копалин та мінеральних вод типу «Нафтуся». 5. Активне підприємницьке середовище, наявність релокованого бізнесу.	1. Скорочення чисельності населення та міграційні процеси, відтік молоді. 2. Віддаленість окремих населених пунктів від адміністративного центру громади. 3. Нерегулярність автобусного сполучення між населеними пунктами. 4. Незадовільний стан частини автомобільних доріг. 5. Відсутність комунального транспорту для пасажирських перевезень. 6. Високий рівень зношеності водопровідних мереж та очисних споруд. 7. Недостатній рівень культури поводження з побутовими відходами.

6. Функціонування професійно-технічного навчального закладу. 7. Розвинена соціальна сфера, у тому числі кластерна лікарня з належним матеріально-технічним забезпеченням. 8. Наявність Центру життєстійкості та Центру ментального здоров'я. 9. Реалізація ветеранської політики та підтримка соціально вразливих груп населення. 10. Розвинена спортивна інфраструктура та підтримка обдарованої молоді. 11. Активна діяльність громадських організацій. 12. Сприятлива екологічна ситуація. 13. Достатній рівень впровадження енергоефективних заходів та технологій. 14. Розвинена сфера послуг та обслуговування населення.	8. Недостатній рівень забезпеченості містобудівною документацією. 9. Нерозвиненість туристичної інфраструктури. 10. Відсутність достатнього фонду соціального та доступного житла (гуртожитки, хостели). 11. Відсутність сучасного молодіжного простору/центру. 12. Дефіцит кадрів робітничих професій. 13. Низький рівень громадської активності окремих груп населення.
Можливості	Загрози
1. Зростання попиту на продукцію агропромислового комплексу, зокрема екологічно чисту. 2. Розширення державної підтримки АПК та розвитку фермерства. 3. Покращення бізнес-клімату та розвиток підприємництва в громаді. 4. Залучення інвестицій та міжнародної технічної допомоги. 5. Релокація підприємств і розвиток нових виробництв на території громади. 6. Розвиток нових галузей економіки та локальних виробництв. 7. Розвиток зеленого, сільського та культурного туризму. 8. Посилення міжмуніципальної співпраці з сусідніми громадами. 9. Активізація процесів сортування та переробки побутових відходів. 10. Євроінтеграційні процеси та відкриття нових ринків. 11. Впровадження енергоефективних технологій та відновлюваних джерел енергії. 12. Використання інструментів місцевої підтримки (муніципальні програми, стимули для бізнесу).	1. Тривала військова агресія росії проти України та продовження дії воєнного стану. 2. Подальший відтік населення та нові хвилі міграції. 3. Дефіцит кваліфікованих кадрів, у тому числі через мобілізацію. 4. Негативні кліматичні зміни та їх вплив на водні ресурси й аграрний сектор. 5. Зростання цін на енергоносії та загальне підвищення вартості ресурсів. 6. Високий рівень інфляції та економічна нестабільність. 7. Скорочення державної підтримки та обсягів міжнародної допомоги. 8. Зростання навантаження на місцеві бюджети (соціальна сфера, освіта, медицина). 9. Поширення тіньової зайнятості та нелегальної оплати праці. 10. Низький рівень повернення населення з-за кордону. 11. Реформування системи охорони здоров'я, що супроводжується оптимізацією мережі медичних закладів. 12. Погіршення стану житлової та соціальної інфраструктури, зокрема ризик закриття закладів освіти через демографічні зміни.

Попарне порівняння взаємозв'язків між сильними та слабкими сторонами громади (внутрішнє середовище) з одного боку та можливостями і загрозами (зовнішнє середовище) з іншого дає змогу сформувати три типи матриць, аналітична цінність яких полягає у можливості аналізу цих білатеральних сполучень:

«Порівняльні переваги»: за допомогою матриці зв'язків сильними сторонами та можливостями, ідентифікуються найбільш перспективні характеристики громади, які найбільш дієвим чином абсорбують вплив зовнішніх факторів і, як наслідок, мають потенціал стати драйвером соціально-економічному розвитку громади (рис. 51.).

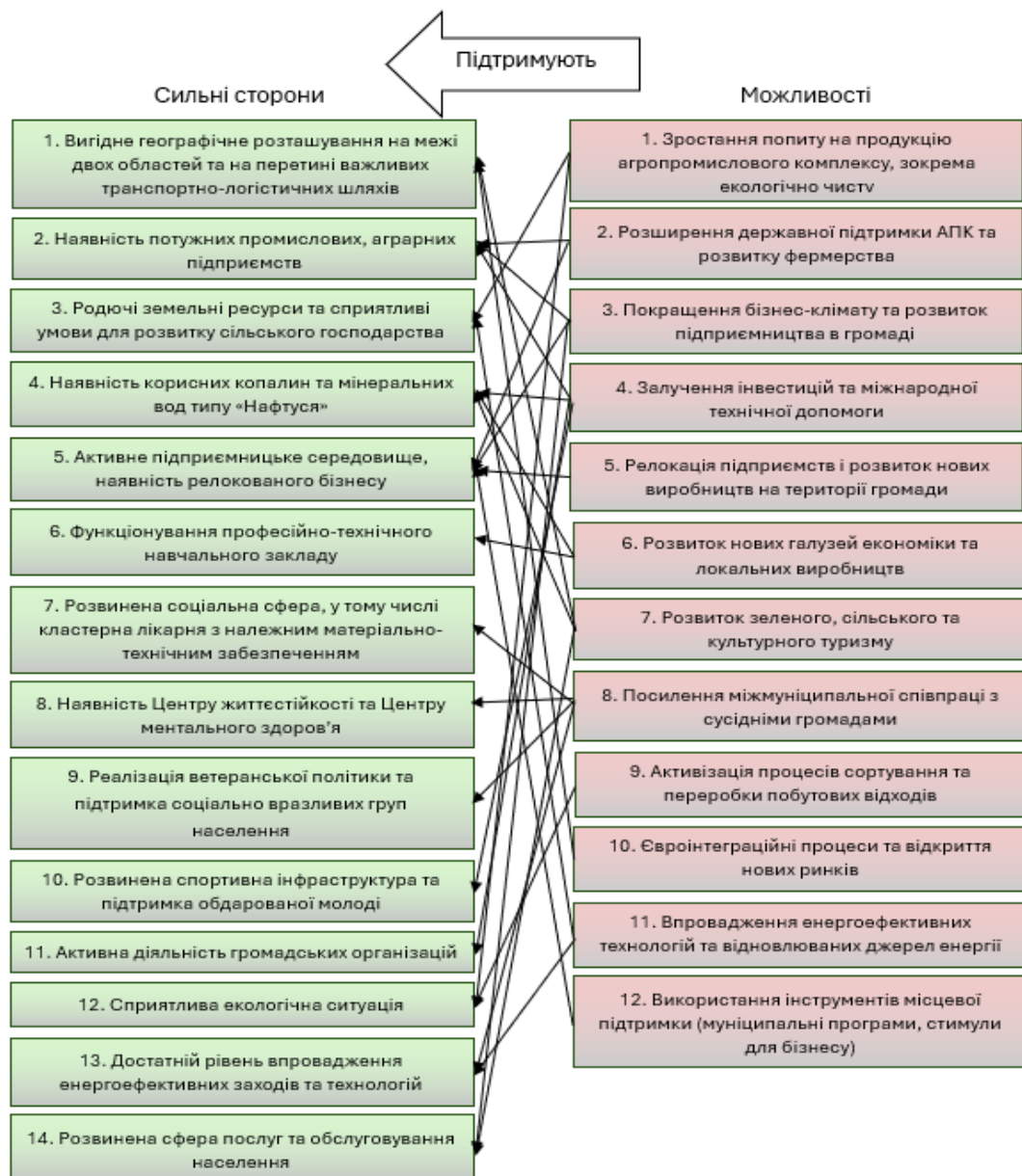

Рис. 51. Порівняльні переваги Волочиської територіальної громади

«Виклики»: матриця взаємних сполучень у цьому випадку будується між слабкими сторонами та можливостями зовнішнього середовища - можливостями, які дозволяють зменшити вразливість територіальної громади та подолати негативні тенденції (тренди), які в ній відбуваються (рис. 52.).

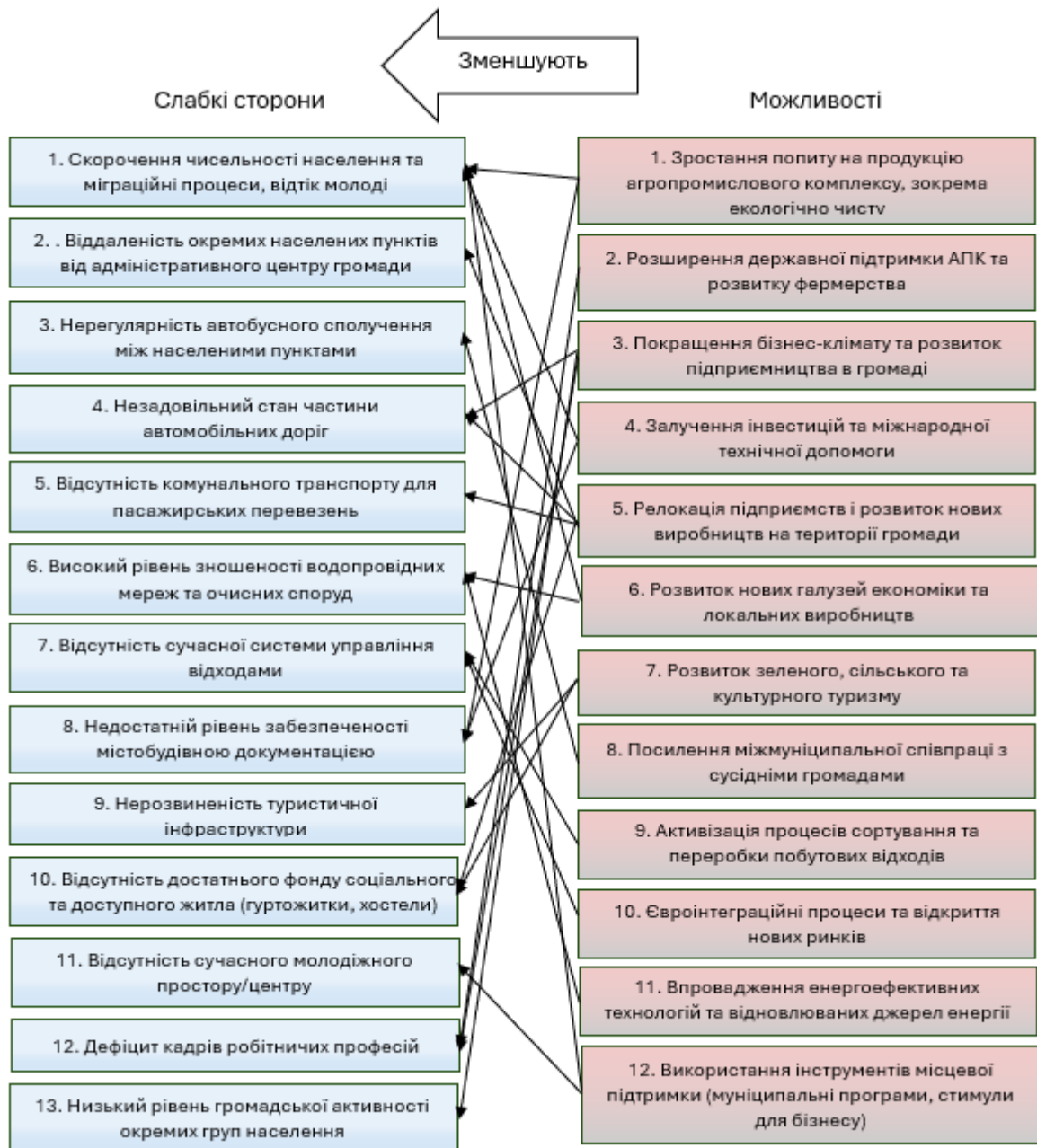

Рис. 52. Виклики Волочиської територіальної громади

«Ризики»: ця матриця висвітлює накладання загроз зовнішнього середовища на слабкі сторони територіальної громади. Таким чином, в контексті посилення впливу ймовірності реалізації негативного сценарію розвитку, виявляються найбільш ймовірні ризики для її майбутнього (рис. 53.).

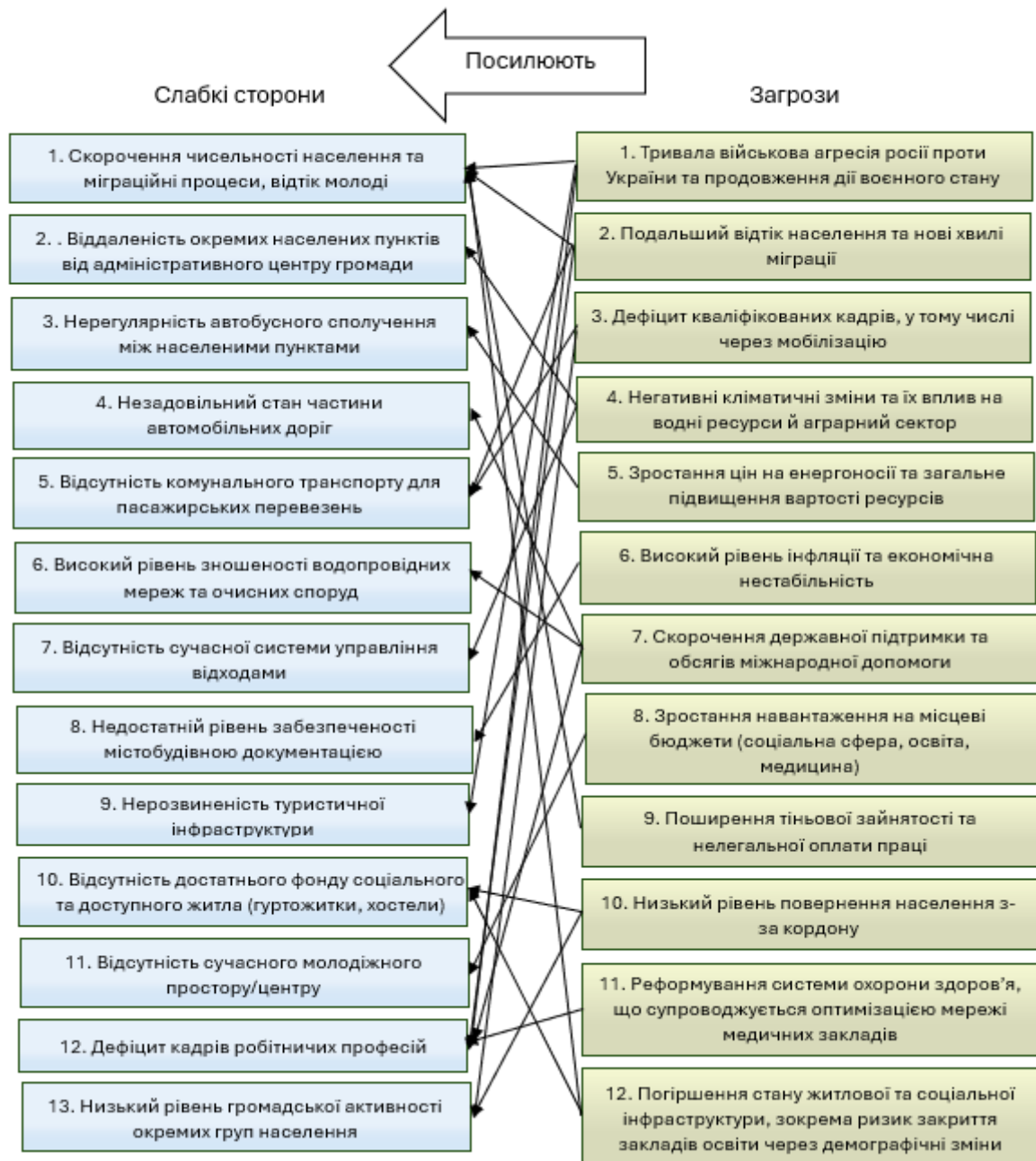

Рис. 53. Ризики Волочиської територіальної громади

IV. СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ВОЛОЧИСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Розроблення сценаріїв розвитку Волочиської міської територіальної громади є важливим етапом стратегічного планування, що дозволяє оцінити можливі напрями розвитку території залежно від впливу зовнішніх і внутрішніх факторів. Сценарний підхід дає можливість врахувати наявний потенціал громади, існуючі ризики та виклики, а також визначити найбільш ефективні механізми реагування на зміни соціально-економічного середовища.

В умовах воєнного стану, економічної нестабільності та демографічних викликів сценарне планування набуває особливого значення. Воно дозволяє сформувати адаптивну модель розвитку громади, яка враховує як можливості для зростання, так і потенційні загрози, пов'язані із безпековою ситуацією, міграційними процесами, інфляційними ризиками та кадровим дефіцитом.

Сценарії розвитку Волочиської міської територіальної громади сформовано на основі результатів соціально-економічного аналізу, SWOT-аналізу, а також напрацювань робочої групи з розроблення Стратегії. Вони враховують конкурентні переваги громади – вигідне географічне положення, потужний аграрний та промисловий потенціал, розвинену соціальну сферу, активне підприємницьке середовище – а також слабкі сторони та ризики, що можуть впливати на темпи розвитку.

Залежно від рівня реалізації можливостей та інтенсивності зовнішніх загроз розглядаються три основні сценарії розвитку громади:

- інерційний (песимістичний);
- оптимістичний;
- реалістичний (базовий).

Інерційний (песимістичний) сценарій передбачає розвиток громади в умовах поглиблення негативних тенденцій та обмеженого використання наявного потенціалу. Його реалізація можлива у разі тривалого воєнного стану, зниження державної та міжнародної підтримки, погіршення економічної ситуації в країні та посилення міграційних процесів.

За такого сценарію громада стикається зі скороченням чисельності населення та подальшим відтоком молоді й кваліфікованих кадрів. Посилюється дефіцит працівників робітничих професій, зменшується підприємницька активність, а частина бізнесу скорочує або призупиняє діяльність через високі енергетичні витрати та економічну нестабільність.

Погіршується стан дорожньої та комунальної інфраструктури, зростає рівень зношеності водопровідних мереж і очисних споруд. Через обмеженість фінансових ресурсів громада не має можливості повною мірою реалізовувати масштабні інфраструктурні проекти та модернізувати соціальні об'єкти.

Туристичний потенціал громади залишається недостатньо реалізованим, а розвиток рекреаційної сфери та сфери послуг відбувається повільно. Знижується

рівень громадської активності, а навантаження на місцевий бюджет у сфері соціального захисту, освіти та медицини зростає.

У підсумку громада зосереджується переважно на підтримці базового функціонування соціальної та комунальної сфери без суттєвих структурних змін і економічного зростання.

Оптимістичний сценарій передбачає активний розвиток громади завдяки ефективному використанню внутрішнього потенціалу, залученню інвестицій та реалізації державних і міжнародних програм підтримки. Його реалізація можлива за умови стабілізації безпекової ситуації, економічного відновлення країни та активної державної політики підтримки регіонального розвитку.

У межах цього сценарію Волочиська громада посилює свої позиції як потужний аграрно-промисловий та логістичний центр. Вигідне географічне розташування на перетині транспортно-логістичних шляхів та близькість до межі двох областей сприяють розвитку виробництва, торгівлі, логістики та релокації бізнесу.

Активно модернізується агропромисловий комплекс, створюються нові підприємства з переробки сільськогосподарської продукції, розвиваються малі та середні виробництва. Громада залучає інвестиції у створення індустриальних майданчиків, енергоефективних технологій та альтернативної енергетики.

Значна увага приділяється розвитку людського капіталу: створюються сучасні молодіжні простори, центри підтримки підприємництва, освітні та інклюзивні центри. Зростає рівень громадської активності та участі мешканців у розвитку громади.

Поступово формується сучасна туристична інфраструктура, розвивається зелений, культурний та подієвий туризм. Покращується благоустрій територій, створюються нові громадські простори та місця відпочинку.

У соціальній сфері реалізуються проекти модернізації закладів освіти, охорони здоров'я та культури. Покращується транспортне сполучення між населеними пунктами, оновлюються дороги та комунальні мережі. Завдяки комплексним змінам громада стає більш комфортною для проживання, інвестиційно привабливою та конкурентоспроможною.

Реалістичний (базовий) сценарій є найбільш імовірним та передбачає поступовий розвиток громади за умов часткової стабілізації безпекової ситуації та помірного економічного зростання. Він поєднує елементи оптимістичного та інерційного сценаріїв і враховує наявні ресурси, можливості та обмеження громади.

У межах цього сценарію Волочиська громада продовжує використовувати свої ключові переваги – вигідне географічне положення, розвиток аграрного сектору, підприємницьке середовище та наявний кадровий потенціал. Пріоритетом стає модернізація інфраструктури, підтримка місцевого бізнесу та поступове покращення якості життя населення.

Громада активно бере участь у державних, міжнародних та грантових програмах, що дозволяє реалізовувати локальні проекти з ремонту доріг,

оновлення водопровідних мереж, благоустрою територій та підвищення енергоефективності бюджетних установ.

Підприємницька діяльність розвивається помірними темпами, зокрема у сферах агропереробки, торгівлі, логістики та послуг. Поступово покращується бізнес-клімат та зростає кількість локальних ініціатив.

Соціальна сфера зберігає стабільність: функціонують освітні, медичні та культурні заклади, реалізуються окремі проєкти із розвитку молодіжної політики, спорту та соціальної підтримки населення.

Туристичний потенціал громади розвивається поступово через благоустрій окремих локацій, популяризацію культурної спадщини та розвиток зеленого туризму. Водночас залишаються певні виклики, пов'язані з демографічними процесами, кадровим дефіцитом та обмеженими фінансовими ресурсами.

Загалом реалістичний сценарій передбачає стабільний поступовий розвиток громади, спрямований на підвищення економічної спроможності, модернізацію інфраструктури та покращення умов проживання населення.

V. ВИЗНАЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ВОЛОЧИСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Стратегічне бачення розвитку Волочиської міської територіальної громади є ключовим елементом Стратегії розвитку територіальної громади, що визначає бажаний образ її майбутнього та формує загальну логіку її розвитку. Воно відображає спільне розуміння напрямів руху, пріоритетів та цінностей, на яких базуватиметься соціально-економічне зростання, підвищення якості життя населення та ефективне використання наявного потенціалу.

Формування стратегічного бачення здійснювалося в процесі роботи робочої групи із залученням представників органів місцевого самоврядування, бізнесу, громадськості та інших зацікавлених сторін. Такий підхід дозволив врахувати різні точки зору, інтереси та очікування мешканців громади.

Основою для напрацювання бачення стала попередня редакція стратегічного бачення, сформована у 2021 році. У ході роботи воно було оновлене та доповнене з урахуванням сучасних умов, зокрема викликів воєнного часу, потреб відновлення територій, змін у державній політиці та процесів європейської інтеграції.

У результаті сформовано актуалізоване стратегічне бачення, яке відображає прагнення громади до сталого, конкурентоспроможного та інноваційного розвитку. Воно є орієнтиром для визначення стратегічних і оперативних цілей, розробки конкретних заходів та проєктів, а також консолідації зусиль усіх учасників розвитку громади на шляху до досягнення визначених результатів.

VI. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ВОЛОЧИСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Система стратегічних та оперативних цілей Волочиської міської територіальної громади сформована на основі результатів соціально-економічного аналізу, SWOT-аналізу, стратегічного бачення розвитку громади, а також напрацювань робочої групи, представників органів місцевого самоврядування, бізнесу, громадськості та інших зацікавлених сторін. Вона враховує наявний потенціал громади, актуальні виклики та потреби населення, а також державні й регіональні пріоритети розвитку.

Визначені стратегічні цілі спрямовані на забезпечення сталого економічного розвитку громади, підвищення якості життя населення, модернізацію інфраструктури, підтримку підприємництва, розвиток людського капіталу та ефективне використання природного, виробничого й логістичного потенціалу території. Особлива увага приділяється формуванню безпечного та комфортного середовища для проживання, розвитку соціальної сфери, підтримці молоді, енергоефективності та екологічній безпеці.

Оперативні цілі та завдання конкретизують напрями досягнення стратегічних пріоритетів і визначають комплекс заходів та проєктів, реалізація яких дозволить забезпечити поступальний розвиток Волочиської міської територіальної громади в умовах сучасних викликів. Їх реалізація передбачає активну співпрацю органів місцевого самоврядування, бізнесу, громадськості, міжнародних партнерів та мешканців громади задля формування конкурентоспроможної, згуртованої та економічно спроможної території.

Стратегічне бачення розвитку Волочиської міської територіальної громади буде досягатись завдяки реалізації трьох стратегічних цілей:

Рис. 54. Стратегічні цілі розвитку Волочиської міської територіальної громади

Стратегічні цілі визначають довгострокові орієнтири розвитку та окреслюють ключові напрямки змін у соціальній, економічній, інфраструктурній, культурній та екологічній сферах. Для реалізації стратегічного бачення за кожною стратегічною ціллю визначено відповідні операційні цілі, що забезпечують послідовне та результативне впровадження Стратегії. Оперативні цілі, в свою чергу, деталізовані у завданнях (табл. 40). Завдання дають відповіді на питання, яким шляхом громада досягатиме цілей свого розвитку. Завдання деталізовано у проєктах, які структуровані у Плані заходів з реалізації Стратегії на 2026-2027 роки.

Таблиця 40. Стратегічні, оперативні цілі та завдання розвитку Волочиської міської територіальної громади

Операційні цілі	Завдання
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1. ЕКОНОМІЧНО СТІЙКА, КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНА ТА ІНВЕСТИЦІЙНО ПРИВАБЛИВА ГРОМАДА	
1.1. Розвиток місцевої економіки в умовах воєнних та післявоєнних викликів	1.1.1. Створення сприятливих умов для ведення бізнесу та підприємницької діяльності
	1.1.2. Підтримка малого і середнього бізнесу, включаючи фінансові інструменти, навчальні програми та консультаційні послуги
	1.1.3. Розвиток бізнес-інфраструктури та створення робочих місць
	1.1.4. Розвиток аграрного сектору та переробки сільськогосподарської продукції
1.2. Покращення інвестиційного клімату та просторового розвитку	1.2.1. Розробка інвестиційних продуктів та промоція громади
	1.2.2. Розвиток міжнародного співробітництва та партнерств
	1.2.3. Розроблення містобудівної документації та комплексного плану просторового розвитку
1.3. Розвиток туризму та локальної ідентичності	1.3.1. Формування туристичних продуктів і маршрутів
	1.3.2. Розвиток інфраструктури туризму
	1.3.3. Промоція громади на національному та міжнародному рівнях
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. ВИСОКА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ, ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК ТА ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ	
2.1. Якісна система надання освітніх послуг	2.1.1. Оптимізація та модернізація мережі закладів освіти з урахуванням демографічних змін
	2.1.2. Розвиток інклюзивного освітнього середовища
	2.1.3. Підвищення якості матеріально-технічної бази закладів освіти
	2.1.4. Розвиток позашкільної освіти, спорту, культури та творчих здібностей молоді
2.2. Розвиток ефективної системи соціального захисту населення	2.2.1. Розвиток системи соціальної підтримки ветеранів, ВПО та вразливих категорій населення

	2.2.2. Забезпечення соціальної, психологічної та професійної адаптації ветеранів і осіб постраждалих від війни
	2.2.3. Забезпечення ВПО та осіб постраждалих від війни доступним житлом шляхом участі у державних і міжнародних житлових програмах
	2.2.4. Розвиток громадської участі, підтримка місцевих ініціатив і громадських організацій
2.3. Розвиток системи охорони здоров'я та здорового способу життя	2.3.1. Підвищення якості та доступності медичних послуг, зокрема у сільській місцевості
	2.3.2. Розвиток реабілітаційних, психологічних та ментальних послуг
	2.3.3. Оснащення закладів охорони здоров'я сучасним обладнанням
	2.3.4. Популяризація здорового способу життя та розвиток спортивної інфраструктури
2.4. Підвищення ефективності місцевого урядування та цифровізація громади	2.4.1. Впровадження цифрових рішень у діяльність органів місцевого самоврядування
	2.4.2. Підвищення якості та доступності послуг ЦНАП, у тому числі у віддалених населених пунктах
	2.4.3. Забезпечення кібербезпеки та цифрової стійкості громади
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3. СТІЙКА ІНФРАСТРУКТУРА, БЕЗПЕКА ТА ЕКОЛОГІЧНА ЗБАЛАНСОВАНІСТЬ	
3.1. Покращення інфраструктури та впровадження енергоефективних заходів	3.1.1. Реконструкція та оновлення систем водопостачання і водовідведення
	3.1.2. Розбудова та вдосконалення інфраструктури доріг та благоустрій населених пунктів
	3.1.3. Впровадження сучасних енергоефективних заходів
	3.1.4. Розвиток альтернативної енергетики (сонячна, біоенергетика)
3.2. Створення безпечного та безбар'єрного простору	3.2.1. Розвиток системи цивільного захисту з урахуванням потреб воєнного часу
	3.2.2. Розбудова укриттів та безпечної інфраструктури

	3.2.3. Формування безбар'єрного та доступного простору у населених пунктах громади
	3.2.4. Підвищення безпекових та оборонних спроможностей громади
3.3. Екологічна безпека та управління відходами	3.3.1. Розбудова сучасної системи управління відходами
	3.3.2. Охорона та відновлення природних ресурсів
	3.3.3. Озеленення території та розвиток рекреаційних зон

6.1. Стратегічна ціль 1. Економічно стійка, конкурентоспроможна та інвестиційно приваблива громада

Волочиська міська територіальна громада має вагомі передумови для економічного розвитку завдяки вигідному географічному розташуванню на перетині важливих транспортно-логістичних шляхів, наявності потужного агропромислового комплексу, розвиненого підприємницького середовища та трудового потенціалу. На території громади функціонують підприємства аграрного сектору, переробної промисловості, машинобудування, харчової галузі та сфери послуг, що формують основу місцевої економіки та забезпечують зайнятість населення. Водночас громада має значний потенціал для залучення інвестицій, розвитку малого і середнього бізнесу, логістики, туризму та переробної промисловості.

Разом із тим сучасні виклики, пов'язані з воєнним станом, демографічними змінами, нестабільністю економічних процесів та зростанням конкуренції між територіями, потребують формування нової моделі місцевого економічного розвитку. Серед ключових проблем залишаються скорочення чисельності населення та трудових ресурсів, дефіцит кадрів робітничих професій, нерівномірність розвитку населених пунктів громади, недостатній рівень розвитку туристичної інфраструктури та обмеженість інвестиційних майданчиків із підготовленою містобудівною документацією.

Стратегічна ціль спрямована на забезпечення економічної стійкості громади, підвищення її конкурентоспроможності, розвиток підприємництва, залучення інвестицій та створення нових можливостей для зайнятості населення. Важливим напрямом стане підтримка місцевого бізнесу, розвиток сучасної бізнес-інфраструктури, стимулювання переробки сільськогосподарської продукції та формування сприятливого інвестиційного клімату. Особлива увага приділятиметься підтримці економіки в умовах воєнного та післявоєнного відновлення, розвитку партнерств і міжнародного співробітництва.

Окремим пріоритетом визначено розвиток туризму та локальної ідентичності громади. Реалізація цієї стратегічної цілі сприятиме підвищенню інвестиційної

привабливості громади, активізації підприємницької діяльності та створенню комфортних умов для проживання й ведення бізнесу.

Досягнення стратегічної цілі «Економічно стійка, конкурентоспроможна та інвестиційно приваблива громада» передбачається через реалізацію трьох оперативних цілей:

- 1.1. Розвиток місцевої економіки в умовах воєнних та післявоєнних викликів.
- 1.2. Покращення інвестиційного клімату та просторового розвитку.
- 1.3. Розвиток туризму та локальної ідентичності.

Оперативна ціль 1.1. «Розвиток місцевої економіки в умовах воєнних та післявоєнних викликів» спрямована на підтримку та розвиток місцевого бізнесу, створення сприятливих умов для підприємницької діяльності, стимулювання самозайнятості населення та формування нових робочих місць. Передбачається розвиток бізнес-інфраструктури, підтримка малого і середнього підприємництва через фінансові, консультаційні та освітні інструменти, а також сприяння розвитку аграрного сектору та переробної галузі. Важливим завданням є адаптація економіки громади до сучасних безпекових та економічних викликів, підтримка релокованого бізнесу та розвиток локального виробництва.

Оперативна ціль 1.2. «Покращення інвестиційного клімату та просторового розвитку» передбачає формування сучасної системи управління просторовим розвитком громади та створення сприятливих умов для залучення інвестицій. У межах цілі планується розроблення інвестиційних продуктів, формування бази інвестиційно привабливих земельних ділянок і об'єктів, підготовка містобудівної документації та комплексного плану просторового розвитку території громади. Важливим напрямом стане розвиток міжнародного співробітництва, участь у грантових програмах та налагодження партнерств для реалізації інфраструктурних і економічних проєктів.

Оперативна ціль «Розвиток туризму та локальної ідентичності» орієнтована на розвиток туристичного потенціалу громади, популяризацію її історико-культурної спадщини та формування позитивного іміджу території. Передбачається створення туристичних маршрутів і продуктів, розвиток туристичної інфраструктури, проведення культурних та промоційних заходів, підтримка локальних традицій і креативних ініціатив. Реалізація заходів сприятиме зростанню туристичної привабливості громади, активізації малого бізнесу у сфері послуг та посиленню локальної ідентичності мешканців.

Очікувані результати реалізації стратегічної цілі:

- створення сприятливих умов для розвитку підприємництва та залучення інвестицій;
- збільшення кількості суб'єктів малого і середнього бізнесу;
- створення нових робочих місць та зростання рівня зайнятості населення;
- розвиток бізнес-інфраструктури та підтримка локальних виробників;
- підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору та переробної галузі;

- підготовка містобудівної документації та впорядкування просторового розвитку громади;
- активізація міжнародного співробітництва та залучення грантових ресурсів;
- формування позитивного інвестиційного іміджу громади;
- розвиток туристичних маршрутів і туристичної інфраструктури;
- зростання туристичної привабливості та впізнаваності громади;
- популяризація історико-культурної спадщини та локальної ідентичності;
- збільшення надходжень до місцевого бюджету від економічної діяльності та туризму.

6.2. Стратегічна ціль 2. Висока якість життя, людський розвиток та ефективне управління

Одним із ключових пріоритетів розвитку Волочиської міської територіальної громади є забезпечення високої якості життя мешканців, створення безпечного та комфортного середовища, розвиток людського потенціалу та підвищення ефективності управлінських процесів. Соціально-економічний аналіз громади засвідчив наявність розвиненої мережі освітніх, медичних, культурних та соціальних закладів, що формують основу соціальної інфраструктури громади. Водночас демографічні зміни, наслідки війни, внутрішня міграція населення та нові виклики у сфері безпеки потребують модернізації системи надання послуг та адаптації її до сучасних потреб населення.

Важливим напрямом розвитку громади є забезпечення якісної та доступної освіти. На території громади функціонують заклади дошкільної, загальної середньої, позашкільної та професійно-технічної освіти, однак частина з них потребує модернізації матеріально-технічної бази, впровадження цифрових технологій та створення безпечного освітнього середовища. В умовах скорочення чисельності населення та зміни демографічної структури особливої уваги потребує оптимізація освітньої мережі із забезпеченням рівного доступу до якісної освіти для мешканців усіх населених пунктів громади.

Суттєвого значення набуває розвиток системи соціального захисту населення, особливо підтримка ветеранів війни, ВПО, сімей військовослужбовців та інших соціально вразливих категорій населення. У громаді зростає потреба у наданні соціальних, психологічних, реабілітаційних та консультаційних послуг, а також у створенні умов для соціальної адаптації та інтеграції осіб, які постраждали внаслідок війни. Важливим завданням залишається підтримка громадських ініціатив, розвиток волонтерського руху та зміцнення соціальної згуртованості громади.

Розвиток системи охорони здоров'я та популяризація здорового способу життя є ще одним важливим напрямом реалізації стратегічної цілі. Громада має мережу медичних закладів, однак існує потреба в оновленні обладнання, покращенні доступності медичних послуг у сільській місцевості, розвитку реабілітаційних та психологічних послуг. В умовах воєнного стану особливою значення набувають питання ментального здоров'я населення, реабілітації

ветеранів та забезпечення стійкості системи охорони здоров'я до кризових ситуацій.

Водночас ефективний розвиток громади неможливий без сучасного управління та цифровізації послуг. Соціально-економічний аналіз засвідчив необхідність подальшого впровадження цифрових рішень у діяльність органів місцевого самоврядування, покращення доступу мешканців до адміністративних послуг та підвищення рівня цифрової грамотності населення. Важливими напрямками є розвиток електронного урядування, забезпечення кібербезпеки та підвищення прозорості управлінських процесів.

Реалізація стратегічної цілі спрямована на формування комфортного, безпечного та інклюзивного середовища для проживання, забезпечення рівного доступу до якісних послуг, розвиток людського потенціалу та підвищення ефективності місцевого самоврядування.

Досягнення стратегічної цілі «Висока якість життя, людський розвиток та ефективне управління» передбачається через реалізацію чотирьох оперативних цілей:

- 2.1. Якісна система надання освітніх послуг.
- 2.2. Розвиток ефективної системи соціального захисту населення.
- 2.3. Розвиток системи охорони здоров'я та здорового способу життя.
- 2.4. Підвищення ефективності місцевого урядування та цифровізація громади.

Досягнення визначених оперативних цілей сприятиме зміцненню соціальної стійкості громади, підвищенню рівня довіри населення до влади та створенню сучасної системи управління, орієнтованої на потреби мешканців.

Оперативна ціль 2.1. «Якісна система надання освітніх послуг» передбачає розвиток сучасної, доступної та безпечної системи освіти, здатної забезпечити якісні освітні послуги для всіх мешканців громади. Основними напрямками є оптимізація та модернізація мережі закладів освіти, розвиток інклюзивного освітнього середовища, оновлення матеріально-технічної бази, цифровізація освітнього процесу та підтримка позашкільної освіти. Значна увага приділятиметься розвитку творчих здібностей молоді, підтримці спорту та формуванню сучасного освітнього простору.

Оперативна ціль «Розвиток ефективної системи соціального захисту населення» спрямована на підвищення якості та доступності соціальних послуг для мешканців громади, насамперед ветеранів війни, ВПО, сімей військовослужбовців та інших соціально вразливих категорій населення. Передбачається розвиток системи соціальної підтримки, професійної адаптації ветеранів, забезпечення доступним житлом осіб, постраждалих від війни, а також підтримка громадських ініціатив та волонтерського руху. Важливим завданням є формування згуртованої та соціально відповідальної громади.

Оперативна ціль 2.3. «Розвиток системи охорони здоров'я та здорового способу життя» передбачає підвищення якості та доступності медичних послуг,

розвиток реабілітаційних, психологічних та ментальних послуг, особливо для ветеранів війни та постраждалого населення. Пріоритетними напрямками є модернізація матеріально-технічної бази медичних закладів, забезпечення їх сучасним обладнанням, розвиток профілактичної медицини та популяризація здорового способу життя. Також передбачається розвиток спортивної інфраструктури та підтримка масового спорту.

Оперативна ціль 2.4. «Підвищення ефективності місцевого урядування та цифровізація громади» спрямована на впровадження сучасних цифрових рішень у діяльність органів місцевого самоврядування та підвищення доступності адміністративних послуг для населення. Передбачається розвиток електронного урядування, цифровізація управлінських процесів, удосконалення роботи ЦНАПів, забезпечення доступу до адміністративних послуг у віддалених населених пунктах, а також підвищення рівня кібербезпеки та цифрової стійкості громади.

Очікувані результати реалізації стратегічної цілі:

- підвищення якості та доступності освітніх послуг;
- модернізація матеріально-технічної бази закладів освіти;
- розвиток інклюзивного освітнього середовища;
- розширення можливостей для позашкільної освіти, спорту та творчого розвитку молоді;
- покращення системи соціального захисту населення;
- підвищення рівня підтримки ветеранів війни, ВПО та соціально вразливих категорій населення;
- розвиток системи психологічної підтримки та реабілітаційних послуг;
- підвищення доступності та якості медичних послуг;
- оновлення обладнання закладів охорони здоров'я;
- популяризація здорового способу життя та розвиток спортивної інфраструктури;
- впровадження сучасних цифрових сервісів у діяльність органів місцевого самоврядування;
- підвищення доступності адміністративних послуг для мешканців громади;
- розвиток електронного урядування та цифрової грамотності населення;
- підвищення прозорості, ефективності та відкритості управлінських процесів;
- зміцнення соціальної згуртованості та стійкості громади до сучасних викликів.

6.3. Стратегічна ціль 3. Стійка інфраструктура, безпека та екологічна збалансованість

Розвиток сучасної інфраструктури, забезпечення безпеки населення та збереження навколишнього природного середовища є важливими складовими сталого розвитку Волочиської міської територіальної громади. Соціально-

економічний аналіз засвідчив, що громада має розвинену мережу соціальної та комунальної інфраструктури, однак значна частина інженерних мереж, дорожнього господарства та об'єктів житлово-комунального господарства потребує модернізації та оновлення. Особливо актуальними залишаються питання реконструкції систем водопостачання та водовідведення, покращення якості дорожньої інфраструктури, впровадження енергоефективних технологій та підвищення рівня благоустрою населених пунктів.

В умовах воєнного стану та зростання безпекових викликів особливого значення набуває формування безпечного життєвого середовища для мешканців громади. Соціально-економічний аналіз вказує на потребу у розвитку систем цивільного захисту, створенні сучасної безпекової інфраструктури, облаштуванні укриттів та підвищенні готовності громади до реагування на надзвичайні ситуації. Важливим напрямом є також забезпечення доступності громадського простору, покращення вуличного освітлення, створення комфортних умов для проживання та підтримка безпекових і оборонних спроможностей громади.

Одним із ключових викликів для громади залишається необхідність формування сучасної системи поводження з побутовими відходами та підвищення екологічної свідомості населення. На території громади існує потреба у впорядкуванні системи збору, сортування та утилізації відходів, ліквідації стихійних сміттєзвалищ, а також розвитку екологічної культури серед населення. Водночас громада має значний природний потенціал, який потребує збереження та раціонального використання, зокрема в частині охорони водних ресурсів, озеленення територій та розвитку рекреаційних зон.

Важливим напрямом реалізації стратегічної цілі є впровадження сучасних енергоефективних рішень та розвиток альтернативної енергетики. Зростання вартості енергоресурсів, ризики енергетичної нестабільності та потреба у підвищенні енергетичної незалежності громади вимагають активного впровадження заходів з енергозбереження, модернізації систем теплопостачання та використання відновлюваних джерел енергії. Реалізація таких заходів сприятиме зменшенню витрат на енергоспоживання, підвищенню стійкості інфраструктури та покращенню екологічної ситуації.

Стратегічна ціль спрямована на формування сучасної, безпечної та екологічно збалансованої громади, здатної ефективно реагувати на сучасні виклики та забезпечувати належну якість життя населення.

Досягнення стратегічної цілі «Стійка інфраструктура, безпека та екологічна збалансованість» передбачається через реалізацію трьох оперативних цілей:

- 3.1. Покращення інфраструктури та впровадження енергоефективних заходів.
- 3.2. Створення безпечного та безбар'єрного простору.
- 3.3. Екологічна безпека та управління відходами.

Реалізація визначених оперативних цілей дозволить створити комфортне середовище для проживання, підвищити рівень безпеки, покращити стан

інженерної та транспортної інфраструктури, а також забезпечити раціональне використання природних ресурсів.

Оперативна ціль 3.1. «Покращення інфраструктури та впровадження енергоефективних заходів» передбачає модернізацію та розвиток інженерної, транспортної та житлово-комунальної інфраструктури громади. Основними напрямками є реконструкція систем водопостачання та водовідведення, покращення стану автомобільних доріг, благоустрій населених пунктів, впровадження сучасних енергоефективних технологій та розвиток альтернативної енергетики. Особлива увага приділятиметься модернізації об'єктів соціальної сфери, підвищенню енергетичної ефективності будівель та використанню відновлюваних джерел енергії.

Оперативна ціль 3.2. «Створення безпечного та безбар'єрного простору» спрямована на підвищення рівня безпеки населення та створення доступного середовища для всіх мешканців громади. Передбачається розвиток систем цивільного захисту, будівництво та облаштування укриттів, модернізація безпекової інфраструктури, покращення систем оповіщення та реагування на надзвичайні ситуації. Важливим напрямом стане формування безбар'єрного громадського простору, адаптація об'єктів інфраструктури для маломобільних груп населення та підвищення оборонних спроможностей громади.

Оперативна ціль 3.3. «Екологічна безпека та управління відходами» передбачає формування сучасної системи управління відходами, підвищення рівня екологічної культури населення та збереження природного середовища громади. Планується впровадження системи сортування та збору побутових відходів, проведення природоохоронних заходів, охорона водних ресурсів, озеленення територій та розвиток рекреаційних зон. Важливим завданням є підвищення екологічної свідомості мешканців та формування культури відповідального поводження з відходами.

Очікувані результати реалізації стратегічної цілі:

- покращення стану інженерної та транспортної інфраструктури громади;
- реконструкція та модернізація систем водопостачання і водовідведення;
- покращення якості автомобільних доріг та благоустрою населених пунктів;
- підвищення рівня енергоефективності об'єктів комунальної та соціальної сфери;
- розвиток альтернативної енергетики та зменшення енергозалежності громади;
- підвищення рівня безпеки населення та готовності до надзвичайних ситуацій;
- розбудова мережі укриттів та безпекової інфраструктури;
- створення безбар'єрного та доступного громадського простору;
- підвищення оборонних та цивільних спроможностей громади;
- впровадження сучасної системи управління побутовими відходами;
- зменшення кількості стихійних сміттєзвалищ;

- покращення екологічного стану території громади;
- збільшення площ озеленення та розвиток рекреаційних зон;
- підвищення рівня екологічної свідомості та культури поводження з відходами серед населення;
- формування комфортного, безпечного та екологічно збалансованого середовища для проживання.

VII. АНАЛІЗ ВІДПОВІДНОСТІ ПОЛОЖЕНЬ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ВОЛОЧИСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА ДЕРЖАВНІЙ СТРАТЕГІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Ефективна реалізація Стратегії розвитку Волочиської міської територіальної громади можлива лише у максимальній відповідності стратегіям на державному та регіональному рівнях.

Державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 роки визначено три стратегічні цілі:

Стратегічна ціль I. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах».

Стратегічна ціль II. «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів».

Стратегічна ціль III. «Розбудова ефективного багаторівневого врядування».

Щодо кожної стратегічної цілі передбачено кілька оперативних цілей, завдяки яким досягається реалізація запланованих напрямків розвитку держави.

Стратегією розвитку Хмельницької області на 2021-2027 роки передбачена реалізація оперативних цілей за чотирма стратегічними цілями:

Стратегічна ціль 1. «Адаптація регіональної економіки до викликів війни, післявоєнного відновлення та стандартів ЄС».

Стратегічна ціль 2. «Підвищення якості життя та продовження його активного періоду».

Стратегічна ціль 3. «Підтримка сил оборони і посилення стійкості до безпекових викликів».

Стратегічна ціль 4. «Підвищення якості урядування на місцевому та регіональному рівнях».

Стратегія розвитку Волочиської міської територіальної громади на 2026-2027 роки (з перспективою дії до 2034 року) узгоджується з:

- оновленою Державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13.08.2024 № 940);

- оновленою Стратегією розвитку Хмельницької області на 2021-2027 року, затверджено рішенням Хмельницької обласної ради від 18.06.2025 № 13-26/2025.

VIII. ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ, ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ВОЛОЧИСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2026-2027 РОКИ

Ефективна реалізація Стратегії розвитку Волочиської міської територіальної громади передбачає запровадження системного підходу до моніторингу, оцінювання досягнення цілей та управління ризиками. Ця система забезпечує прозорість управлінських рішень, підвищує ефективність використання ресурсів та дозволяє своєчасно коригувати заходи відповідно до змін зовнішнього і внутрішнього середовища.

Основними методами та метою моніторингу реалізації Стратегії є збір, узагальнення, періодичний аналіз показників соціально-економічного розвитку громади та визначення міри досягнення цілей та завдань Стратегії. Моніторинг проводиться на підставі даних структурних підрозділів міської ради, відповідальних виконавців заходів, статистичних даних та опитування мешканців.

Моніторингові звіти є відкритими документами і використовуються для уточнення завдань та бюджетних програм Волочиської міської територіальної громади та затверджуються на наступний за звітним бюджетний рік.

Для проведення моніторингу визначено перелік показників, які можна виміряти або розрахувати та на основі яких здійснюється висновок щодо успішності реалізації стратегії, зокрема визначено наступні показники:

Таблиця 43. Індикатори досягнення стратегічних та оперативних цілей, визначених Стратегією

Стратегічні цілі/Оперативні цілі		Найменування індикаторів	Одиниця виміру	Базове значення індикатора на 2024 рік	Базове значення індикатора на 2025 рік	Проміжне значення індикатора на 2026 рік	Цільове значення індикатора на 2027 рік	Відповідальні виконавці
Стратегічна ціль	1. ЕКОНОМІЧНО СТИЙКА, КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНА ТА ІНВЕСТИЦІЙНО ПРИВАБЛИВА ГРОМАДА	Індекс податкоспроможності	одиниць	1,1	1,3	1,4	1,4	Фінансовий відділ
		Темп зростання (зменшення) доходів загального фонду місцевого бюджету (без трансфертів)	відсоток до попереднього року	24	25	25	25	
		Доходи загального фонду місцевого бюджету (без трансфертів) у розрахунку на одну особу населення	тис. грн	9,9	12,4	14,1	15,6	
		Видатки місцевого бюджету (загальний та спеціальний фонди) у розрахунку на одну особу населення	тис. грн	12,3	16,7	18,7	20,6	
		Частка місцевих податків і зборів у доходах загального фонду місцевого бюджету (без трансфертів)	відсоток	27,9	24	23,2	23,2	
		Частка видатків бюджету розвитку у видатках місцевого бюджету (загальний та спеціальний фонди)	відсоток	8,8	17,1	19,7	21,6	
Оперативна ціль	1.1. Розвиток місцевої економіки в умовах воєнних та післявоєнних викликів	Кількість суб'єктів господарювання юридичних осіб зареєстрованих на території громади, наростаючим підсумком	одиниць	619	623	651	655	Відділ економічного та агропромислового розвитку, інвестицій, регуляторної діяльності
		Кількість фізичних осіб-підприємців зареєстрованих на території громади, наростаючим підсумком	одиниць	1593	1618	1633	1653	
		Кількість сільськогосподарських підприємств та фермерських господарств, наростаючим підсумком	одиниць	73	73	74	75	
		Обсяг щорічно наданої фінансової підтримки суб'єктам господарювання громади (гранти, кредити, субсидії)	тис. грн	0,0	50,0	100,0	200,0	
		Кількість проведених зустрічей, форумів, круглих столів між владою та бізнесом	одиниць	48	52	55	60	

Стратегія розвитку Волочиської міської територіальної громади на 2026-2027 роки

Оперативна ціль	1.2. Покращення інвестиційного клімату та просторового розвитку	Обсяг залучених коштів міжнародної технічної допомоги для реалізації проєктів	тис. грн	450,0	5 691,161	10 000,0	10 000,0	Відділ економічного та агропромислового розвитку, інвестицій, регуляторної діяльності, Відділ містобудування та архітектури
		Кількість успішних проєктів міжмуніципальної співпраці між громадами	одиниць	2	3	4	5	
		Кількість зареєстрованих інвестиційних проєктів у системі DREAM	одиниць	4	13	15	17	
		Кількість затверджених генеральних планів населених пунктів	одиниць	3	3	3		
Оперативна ціль	1.3. Розвиток туризму та локальної ідентичності	Кількість створених туристичних, культурних продуктів та маршрутів	одиниць	2	3	3	4	Відділ культури і туризму
		Кількість відвідувачів туристичних об'єктів/просторів/заходів, наростаючим підсумком	тис. осіб	2,0	2,5	4,5	5,0	
		Кількість суб'єктів господарювання, залучених до туристичної сфери	одиниць	22	25	35	55	
		Обсяг туристичного збору	тис. грн	61,7	59,9	66,0	84,0	
Стратегічна ціль	2. ВИСОКА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ, ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК ТА ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ	Частка населення охопленого якісними освітніми послугами	відсоток	100	100	100	100	Відділ освіти, молоді і спорту, Відділ соціального захисту населення, КНП «Центр надання соціальних послуг» Волочиської міської ради, КНП «Волочиська багатопрофільна лікарня», КП «Центр первинної медико-санітарної допомоги»
		Частка населення охопленого якісними медичними послугами (ЦПМСД)	відсоток	87	82	81,3	81,3	
		Рівень задоволеності мешканців якістю медичних послуг (за результатами опитувань)	відсоток	100	100	100	100	
		Частка населення охопленого якісними соціальними послугами	відсоток	20	22	25	25	
		Рівень задоволеності мешканців якістю життя у громаді (за результатами опитувань)	відсоток	73	75	80	90	
		Середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника	гривень	17 808,3	19 370,2	21 000,0	23 000,0	

Стратегія розвитку Волочиської міської територіальної громади на 2026-2027 роки

Оперативна ціль	2.1. Якісна система надання освітніх послуг	Співвідношення наявної кількості місць у закладах дошкільної освіти до фактичної чисельності вихованців, охоплених закладами дошкільної освіти	відсоток	122	135	147	140	Відділ освіти, молоді і спорту
		Частка дітей сільської місцевості, для яких організовано підвезення шкільними автобусами до місця навчання і додому	відсоток до загальної кількості учнів, які того потребують	100	100	100	100	
		Частка учасників навчального процесу, які забезпечено (облаштовано) укриттями	відсоток	80	80	80	80	
		Частка випускників закладів освіти, які склали НМТ з математики і не подолали поріг «склав / не склав»	відсоток	8,1	7,9	6	6	
		Кількість створених гуртків, студій, творчих просторів для дітей та молоді	одиниць	72	74	81	81	
		Рівень задоволеності якістю культурних послуг	відсоток	100	100	100	100	
Оперативна ціль	2.2. Розвиток ефективної системи соціального захисту населення	Кількість ВПО та ветеранів, охоплених програмами	осіб	2043	1577	1504	1600	Відділ соціального захисту населення, Відділ соціально-психологічної, правової підтримки захисників, захисниць та членів їх сімей, КНП «Центр надання соціальних послуг» Волочиської міської ради
		Кількість учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни, які пройшли реабілітацію	відсоток від потреби	0	6	85	85	
		Кількість осіб, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, Захисників та Захисниць України, які пройшли реабілітацію	відсоток від потреби	0	15	25	25	
		Кількість осіб, охоплених психологічною та правовою підтримкою	осіб	200	154	150	160	
		Кількість одиниць спеціалізованого транспорту для перевезення дітей та осіб з інвалідністю, осіб старшого віку	одиниць	2	2	2	3	
		Обсяг видатків на надання соціальних послуг у місцевих бюджетах	тис. грн	18246,2	23127,7	30000,0	35000,0	
		Кількість надавачів соціальних послуг	одиниць	1	1	1	1	

Стратегія розвитку Волочиської міської територіальної громади на 2026-2027 роки

		Чисельність осіб, які отримали соціальні послуги	осіб	6676	6816	7000	7000	
		Кількість внутрішньо переміщених осіб, взятих на облік	осіб	246	373	405	405	
		Кількість спільних реалізованих проєктів з громадськими організаціями	одиниць	3	2	2	3	
		Кількість молодіжних центрів і просторів	одиниць	1	1	1	1	
Оперативна ціль	2.3. Розвиток системи охорони здоров'я та здорового способу життя	Кількість укладених договорів із НСЗУ	одиниць	4	4	1	1	КП «Центр первинної медико-санітарної допомоги»
		Кількість пакетів медичних послуг, на які укладені договори з НСЗУ за Програмою медичних гарантій	одиниць	4	5	2	2	
		Рівень охоплення імунопрофілактикою відповідно до Календаря профілактичних щеплень в Україні за віком під час профілактики десяти інфекційних захворювань	відсоток	95	97	97	97	
		Укомплектованість закладів охорони здоров'я лікарями	відсоток	100	100	100	100	
		Укомплектованість закладів охорони здоров'я фахівцями (молодшими спеціалістами) з медичною та фармацевтичною освітою	відсоток	100	100	100	100	
		Кількість укладених договорів із НСЗУ	одиниць	1	1	1	1	
		Кількість пакетів медичних послуг, на які укладені договори з НСЗУ за Програмою медичних гарантій	одиниць	16	17	17	17	КНП «Волочиська багатопрофільна лікарня»
		Укомплектованість закладів охорони здоров'я лікарями	відсоток	80	80	80	80	
		Укомплектованість закладів охорони здоров'я фахівцями (молодшими спеціалістами) з медичною та фармацевтичною освітою	відсоток	85	85	85	85	
		Кількість осіб, які отримали реабілітаційні послуги	осіб	0	159	300	400	

Стратегія розвитку Волочиської міської територіальної громади на 2026-2027 роки

Оперативна ціль	2.4. Підвищення ефективності місцевого урядування та цифровізація громади	Частка населення, що має доступ до адміністративних послуг у своїй громаді	відсоток від загальної кількості	100	100	100	100	Відділ із забезпечення діяльності центру надання адміністративних послуг, Відділ цифрової трансформації
		Рівень участі мешканців у прийнятті рішень (за результатами опитувань)	відсоток	18	22	27	32	
		Кількість послуг, які надає ЦНАП	одиниць	424	424	425	430	
		Рівень цифровізації центрів надання адміністративних послуг	відсоток	55	75	85	90	
		Кількість доступних електронних сервісів	одиниць	2	2	5	6	
Стратегічна ціль	3. СТІЙКА ІНФРАСТРУКТУРА, БЕЗПЕКА ТА ЕКОЛОГІЧНА ЗБАЛАНСОВАНІСТЬ	Обсяг інвестицій у комунальну та інженерну інфраструктуру	тис. грн	45 100,0	108 900,0	160 000,0	160 000,0	Відділ економічного та агропромислового розвитку, інвестицій, регуляторної діяльності, Відділ приватизації, ЖКГ та комунальної власності, Відділ з питань цивільного захисту, охорони праці та мобілізаційної роботи
		Рівень задоволеності споживачів якістю комунальних послуг	відсоток	85	85	87	90	
		Рівень охоплення населення системою роздільного збирання відходів	відсоток	60	65	70	75	
		Рівень задоволення мешканців та мешканок пожежною безпекою та цивільним захистом населення	відсоток	85	87	90	95	
Оперативна ціль	3.1. Покращення інфраструктури та впровадження енергоефективних заходів	Протяжність відремонтованих (будівництво, реконструкція та капітальний ремонт) автомобільних доріг загального користування місцевого значення в межах наявного фінансування	км	0,5	0,9	0,9	1,5	Відділ економічного та агропромислового розвитку, інвестицій, регуляторної діяльності,
		Кількість облаштованих елементів дорожньої інфраструктури (зупинки, тротуари, пішохідні переходи)	одиниць	220	224	229	231	

Стратегія розвитку Волочиської міської територіальної громади на 2026-2027 роки

		Частка населення, забезпеченого централізованим водопостачанням та водовідведенням	відсоток	75	75	76	77	Відділ приватизації, ЖКГ та комунальної власності
		Частка вулиць, охоплених вуличним освітленням	відсоток	70	71	72	72	
		Кількість оновленої або придбаної спецтехніки та обладнання	одиниць	4	13	5	7	
		Кількість об'єктів комунальної власності, де впроваджено заходи з енергоефективності	одиниць	2	2	4	2	
		Встановлена потужність об'єктів відновлюваної енергетики	кВт	2500	2900	3300	3800	
Оперативна ціль	3.2. Створення безпечного та безбар'єрного простору	Рівень готовності громади до надзвичайних ситуацій	відсоток	86	90	95	100	Відділ з питань цивільного захисту, охорони праці та мобілізаційної роботи, Відділ містобудування та архітектури, Фінансовий відділ
		Частка доступних (безбар'єрних) об'єктів	відсоток	30	50	60	70	
		Обсяг фінансування заходів безпеки та оборони з місцевого бюджету	тис. грн	11 277,5	12 837,3	1 761,7	15 000,0	
		Частка об'єктів громадської інфраструктури, адаптованих для маломобільних груп населення	відсоток	30	50	70	85	
Оперативна ціль	3.3. Екологічна безпека та управління відходами	Кількість встановлених контейнерів для роздільного збору	одиниць	153	183	198	218	Відділ приватизації, ЖКГ та комунальної власності, Відділ земельних відносин та екології
		Частка домогосподарств, охоплених послугами з вивезення відходів	відсоток	86	90	92	95	
		Кількість облаштованих зон відпочинку та рекреаційних просторів	одиниць	0	0	1	1	
		Кількість реалізованих природоохоронних проєктів у водній сфері	одиниць	0	0	1	1	